

Musselinventering i några skånska vattendrag 2006

med särskild fokus på tjockskalig målarmussla (*Unio crassus*)

Titel: Musselinventering i några skånska vattendrag 2006 – med särskild fokus på tjockskalig målarmussla (*Unio crassus*)

Utgiven av: Länsstyrelsen i Skåne län

Författare: Peter Ljungberg och Mikael Svensson, MS Naturfakta

Foto: Mikael Svensson

Redaktör: Marie Eriksson

Beställningsadress: Länsstyrelsen i Skåne län
Miljö
205 15 MALMÖ
Tfn: 040 - 25 20 00 (vx)
skane@lansstyrelsen.se

Copyright: Länsstyrelsen i Skåne län

Upplaga: 75 ex

ISBN: 978-91-86533-02-1

Länsstyrelserapport: 2010:8

Tryckt: Länsstyrelsen i Skåne län

Årtal: 2010

Omslagsbild: Tolångaån vid Barleja. Typisk lokal för tjockskalig målarmussla. Foto: Mikael Svensson.

Förord

Sverige har sju inhemska stormusselarter, varav fyra är rödlistade: tjockskalig målarmussla (*Unio crassus*) och flodpärlmussla (*Margaritifera margaritifera*) klassas båda som Starkt hotade (EN) samt äkta målarmussla (*Unio pictorum*) och flat dammussla (*Pseudanodonta complanata*) som båda klassas som Nära hotade (NT) (Gärdenfors 2010). De två förstnämnda arterna är dessutom upptagna som Natura 2000-arter och har ett starkt skydd i artskyddsförordningen, Miljöbalken. Båda arterna är fridlysta enligt fiskelagstiftningen.

Tjockskalig målarmussla har tidigare förekommit i många av Skånes vattendrag och dessutom i en del sjöar, där de framförallt är knutna till sjöns in- och utlopp. Under åren har dessa bestånd decimerats kraftigt och i flera fall försvunnit helt. För att förebygga att den tjockskaliga målarmusslan decimeras ytterligare eller försvinner från fler vattendrag, behövs kunskap om vilka skånska vattendrag som fortfarande hyser arten, och hur livskraftiga dessa bestånd är. Därutöver behövs mer kunskap om i vilka miljöer arten trivs, d.v.s. artens biotopkrav, men också vilka hot som finns mot arten och dess livsmiljöer. Kunskapen skall kunna användas för att skydda bestånd med tjockskalig målarmussla och biotoper som är viktiga för musslans fortlevnad, samt för att ta fram förslag på åtgärder.

Under de senaste åren har länsstyrelserna i Sverige arbetat mycket med att öka sin kunskap om stormusslor i vattendrag och sjöar. Inventeringen, som redovisas i denna rapport, är en fortsättning av den inventering med fokus på tjockskalig målarmussla som påbörjades 2005 i enlighet med åtgärdsprogrammet för *Unio crassus*. Syftet är att öka kunskapen om den tjockskaliga målarmusslans utbredning och livsbetingelser i Skåne.

Sommaren 2006 inventerade Peter Ljungberg och Mikael Svensson vatten i Skåne som kan tänkas hysa tjockskalig målarmussla. Urvalet av de vattendrag som besöktes gjordes i samarbete med Länsstyrelsen i Skåne, bl.a. utifrån resultat från tidigare inventeringar. Inventeringen har genomförts på uppdrag av Länsstyrelsen i Skåne, inom ramen för åtgärdsprogramsarbetet med hotade arter, och bekostats med medel från Naturvårdsverket.

Studien bidrar till att öka kunskapen om utbredning och tillstånd för den tjockskaliga målarmusslan i Skåne, samt mer allmänt om artens biotopkrav. Resultaten kan användas för att bevara den biologiska mångfalden och ingå som en del i arbetet med miljömålen Levande sjöar och vattendrag och Ett rikt växt- och djurliv.

Rapporten riktar sig framförallt till de personer som jobbar med att ta fram bevarandeplaner och åtgärdsprogram för tjockskalig målarmussla på myndigheter och kommuner, men också till alla de som är intresserade av hotade arter.

Malmö, juni 2010

Marie Eriksson
Vattenstrategiska enheten
Länsstyrelsen i Skåne län

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	5
Inventering av tjockskalig målarmussla 2006.....	7
Bakgrund	7
Resultat 2006	7
Referenser	9
Tabell 1. Inventerade lokaler	10
Tabell 2. Lokalbeskrivning	12
Tabell 3. Musselförekomst	14
Tabell 4. Längdmätta musslor	16
Lokalvis redovisning	17
Bilaga 1. Kartor över inventerade sträckor 2006	85

Sammanfattning

Tjockskalig målarmussla (*Unio crassus*) är den mest sällsynta av de sju arter stormusslor som finns naturligt i Sverige. Arten har gått tillbaka i hela Västeuropa och är av den anledningen upptagen i såväl bilaga 2 som bilaga 4 till art- och habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter). Tjockskalig målarmussla är en av ca 400 svenska arter som omfattas av *Åtgärdsprogram för hotade arter*.

När det gäller tjockskalig målarmussla är en viktig del av åtgärdsprogramarbetet att fastställa artens aktuella utbredning och status. Med början år 2004 har ett stort antal lokaler runt om i Skåne med historisk förekomst av tjockskalig målarmussla besökts och inventerats. År 2005 inleddes en mera övergripande inventering av musselfaunan i skånska vattendrag med fokus på vattendrag med känd förekomst av tjockskalig målarmussla. Inventeringen fortsatte sommaren 2006 med inventering av vattendrag och vattendragssträckor som av olika skäl ej hanns med under fältsäsongen 2005.

Under fältsäsongen 2006 besöktes sammanlagt 65 lokaler fördelade på sju huvudavrinningsområden och 15 vattendrag. Levande tjockskalig målarmussla hittades på sammanlagt 22 lokaler: 2 lokaler i Helge å, 2 lokaler i Almaån, 1 lokal i Tommarpsån, 1 lokal i Höje å, på sammanlagt 8 lokaler i Björkaån samt på sammanlagt 8 lokaler inom Saxåns-Braåns avrinningsområde. I dessa vattendrag hittades skal på ytterligare 11 lokaler: Höje å 4 lokaler, Björkaån 3 lokaler och Saxån-Braån 4 lokaler. Skal av tjockskalig målarmussla, fast inga levande musslor, hittades på 6 lokaler i Vinnö å och 1 lokal i Örupsån. På 9 lokaler gjordes inga fynd av tjockskalig målarmussla, men där hittades musslor av andra arter. På 16 lokaler hittades inga musslor alls.

I Helge å, Almaån, Tommarpsån, Björkaån och Saxån finns goda bestånd av tjockskalig målarmussla. Föryngring i form av förekomst av musslor <10 mm kunde beläggas i Almaån och Saxån. I Höje å och Braån är bestånden svaga och arten är långt ifrån att uppnå gynnsam bevarandestatus.

Utöver tjockskalig målarmussla hittades äkta målarmussla (*Unio pictorum*) på 6 lokaler, spetsig målarmussla (*Unio tumidus*) hittades på 15 lokaler, flat dammussla (*Pseudanodonta complanata*) på 4 lokaler, allmän dammussla (*Anodonta anatina*) på 38 lokaler och större dammussla (*Anodonta cygnea*) på 1 lokal.

Delar av Helge å, Almaån, Tolångaån (Björkaån) och Saxån hyser individrika bestånd av tjockskalig målarmussla och andra stormusslor och är av detta skäl mycket skyddsvärda. I vissa fall är hotbilden sådan att det brådskar med åtgärder.

Inventering av tjockskalig målarmussla 2006

Bakgrund

Tjockskalig målarmussla *Unio crassus* är den mest sällsynta av de i Sverige naturligt förekommande stormusselarterna. Arten har minskat kraftigt under 1900-talet till följd av omfattande föroreningar och habitatförstörelse i form av bl.a. dikning, kanalisering, bevattningsuttag och dammbyggnationer. Dessutom är många av de bestånd som finns kvar senila, dvs. småmusslor saknas till följd av utebliven föryngring. Av dessa skäl klassas arten som Starkt hotad (EN) i den svenska rödlistan (Gärdenfors 2010).

I och med Sveriges inträde i EU ökade fokus på tjockskalig målarmussla markant. Arten är hotad i hela sitt utbredningsområde och av det skälet särskilt utpekad i habitatdirektivet (rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter). Tjockskalig målarmussla är listad såväl i bilaga 2 (arter för vilka särskilda skyddsområden, s.k. Natura 2000-områden ska pekas ut) som i bilaga 4 (arter vilka kräver strikt skydd under hela sin livscykel).

Vid tidpunkten för EU-inträdet var kunskapen om artens aktuella status mycket dålig och det var först under början av 2000-talet som mera riktad kunskapsinsamling inleddes. Ett första viktigt steg var initierandet av Stormusselprojektet, ett utvecklingsprojekt inom den regionala miljöövervakningen, i januari 2001 (Bergengren m.fl. 2002a, 2002b).

År 2006 fastställdes ett åtgärdsprogram för tjockskalig målarmussla (Bergengren, Lundberg & von Proschwitz 2006), giltigt under perioden 2006–2009. I programmet läggs stor fokus på kartläggning av artens status och regionala inventeringar föreslås bl.a. i Skåne län. Sommaren 2005 genomförde Länsstyrelsen i Skåne län en första inventering inom ramen för åtgärdsprogrammet (Svensson & Ekström 2006). I den rapporten ges en mera fullständig bakgrund till arbetet samt bakgrundsinformation rörande tjockskalig målarmussla och dess biologi.

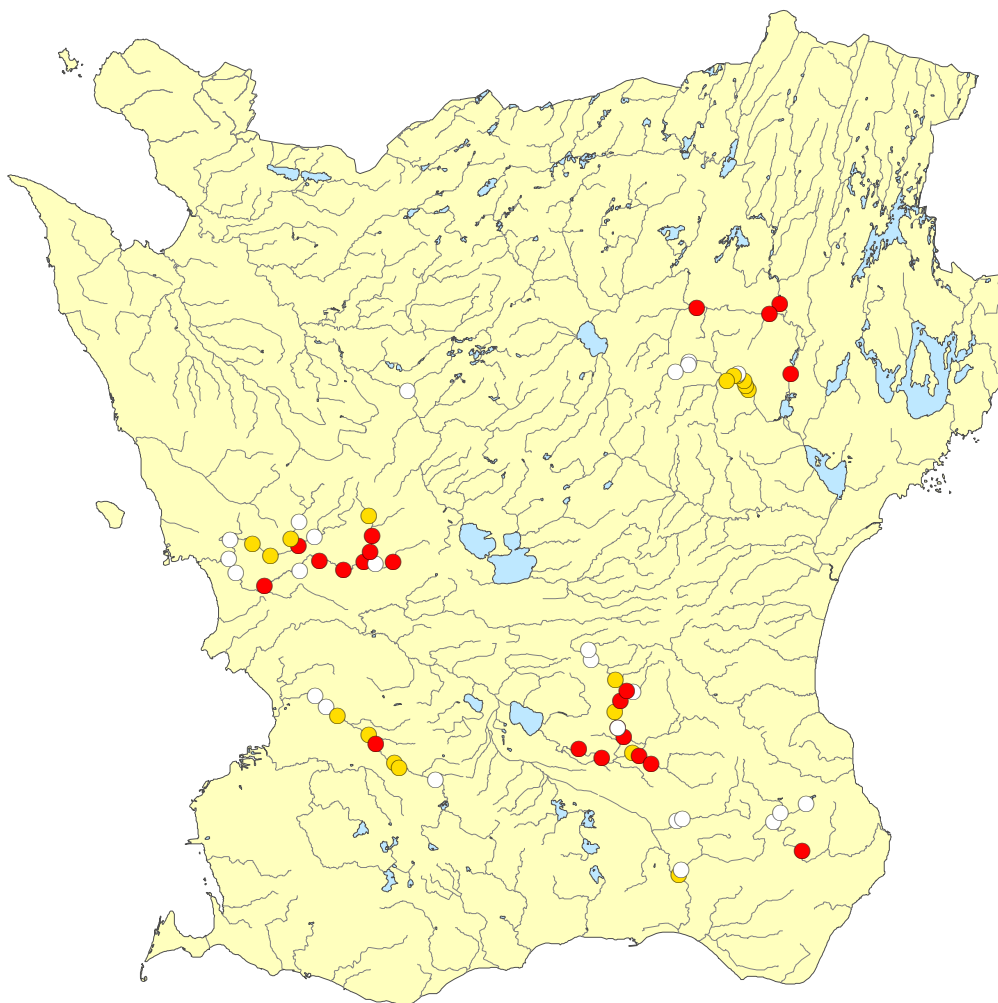
I Skåne genomförde Marie Eriksson och Jakob Bergengren en första inventering sommaren 2004 som fokuserade på lokaler med belagd förekomst av tjockskalig målarmussla och flodpärlmussla (*Margaritifera margaritifera*) under 1800-talet och början av 1900-talet (Eriksson 2008). Inventeringen 2005 baserades på kunskapen från 2004 samt uppgifter om förekomst som kommit fram i samband med olika resnanss ärenden. Långt ifrån alla lokaler kunde inventeras sommaren 2005. I denna rapport redovisas inventeringar utförda sommaren 2006. Underlag och bristanalys inför kompletteringen togs fram av Marie Eriksson på Länsstyrelsen i Skåne län.

Inventeringen 2006

Sommaren 2006 gjordes omfattande inventeringar i Vinnö å, Höje å, Björkaån, Saxån och Braån. Till detta kommer inventering av enstaka lokaler i Helge å, Almaån, Tommarpsån, Nybroåns vattensystem och Rönne å. Totalt inventerades 65 lokaler (Figur 1; Tabell 1).

Liksom år 2005 var strategin att utgå från lokaler med känd förekomst av tjockskalig målarmussla långt nedströms i vattendragen, och sedan inventera nya lokaler uppströms tills dess det inte längre fanns några spår av arten. Lokalerna valdes i fält utifrån förutsättningarna att hysa förekomst av tjockskalig målarmussla. Viktiga kriterier vid urvalet var bottenförhållanden (grusigt–stenigt), vattenhastighet (svagt strömmande–forsande) och graden av beskuggning (skuggiga lokaler valdes före helt öppna lokaler). Så gott som samtliga lokaler inventerades översiktligt med hjälp av vattenkikare enligt Naturvårdsverkets *Handledning för miljöövervakning* (Bergengren m.fl. 2004 a, 2004 b). I fem fall (Helge å, Almaån och Rönne å) genomfördes inventeringen på djupt vatten genom apparatdykning. Samtliga levande musslor på de inventerade sträckorna samlades in för artbestämning och mätning. I de fall musselförekomsten var mycket riklig nöjde vi oss med att mäta 30 individer av respektive art.

Förekomst av tjockskalig målarmussla kunde konstateras på 40 av de inventerade lokalerna. Levande musslor hittades på 22 lokaler medan det på 18 lokaler endast fanns skal eller skalfragment. På 16 av de inventerade lokalerna saknades musslor helt.

Figur 1. Inventerade lokaler inom ramen för åtgärdsprogrammet för tjockskalig målarmussla under år 2006. Röda cirklar representerar lokaler med förekomst av levande musslor, gula cirklar lokaler där det endast hittats skal och vita cirklar lokaler där arten saknas.

Majoriteten av de levande musslorna var i storleksintervallet 60–70 mm, på ett fåtal lokaler kunde reproduktion påvisas genom fynden av små (<40 mm) och i vissa fall riktigt små musslor (<10 mm) (Tabell 4).

Fynden var fördelade på flera avrinningssystem:

088 Helge å

Levande tjockskalig målarmussla hittades vid Torsebro samt vid skjutbanan nedströms Knislinge.

I Almaån fanns enormt individrika bestånd i åns nedre delar vid Västerslöv och längre uppströms vid Fjärlöv hittades riktigt små musslor (min 10 mm) nedgrävda i bottenarna.

I Vinnö å inventerades sammanlagt tio lokaler. På sex av dessa fanns rikligt med skal, varav en del av skalen var i mycket gott skick, däremot hittades inte en enda levande mussla. Arten borde trots allt kunna finnas kvar på någon eller några få platser i vattendraget.

088/099 Tommarpsån

Levande tjockskalig målarmussla hittades vid Gärsnäs. På de tre lokaler som inventerades uppströms Smedstorp saknades arten däremot helt.

089 Nybroån

Skal av tjockskalig målarmussla hittades i de nedre delarna av Örupsån, däremot saknades musslor helt i de övre delarna. På de två inventerade lokalerna i Trydeån uppströms Fågelsång och väg

11 saknades arten helt. Under åren 2005 och 2006 har arten eftersökts på sammanlagt tio lokaler i vattensystemet utan att några levande musslor hittats. Det finns dock en viss sannolikhet att arten fortfarande finns kvar i de nedre delarna av Nybroån.

091 Höje å

I Höje å inventerades åtta lokaler. Levande tjockskalig målarmussla hittades på en lokal vid Kyrkheddinge, skal eller skalrester på fyra lokaler medan arten saknades helt på tre lokaler. Beståndet är uppenbart mycket svagt i Höje å och det krävs av allt att döma riktade insatser för att arten ska kunna fortleva i vattensystemet.

092 Kävlingeån

Från Vombsjön och uppströms i Björkaån inventerades totalt 15 lokaler. På åtta av lokalerna hittades levande tjockskalig målarmussla, på tre lokaler gjordes skalfynd medan musslor helt saknades på fyra lokaler i de övre delarna av vattensystemet. Arten har ett starkt bestånd i vattendraget. Ett litet orostecken är att det inte hittats några riktigt små musslor.

093 Saxån-Braån

Totalt inventerades musselförekomsten på 19 lokaler inom Saxån-Braåns avrinningsområde. Av tio inventerade lokaler i Saxån hittades levande tjockskalig målarmussla på sju lokaler och skal på ytterligare en lokal.

I Vallabäcken hittades skal på den enda inventerade lokalen i vattendragets nedre del.

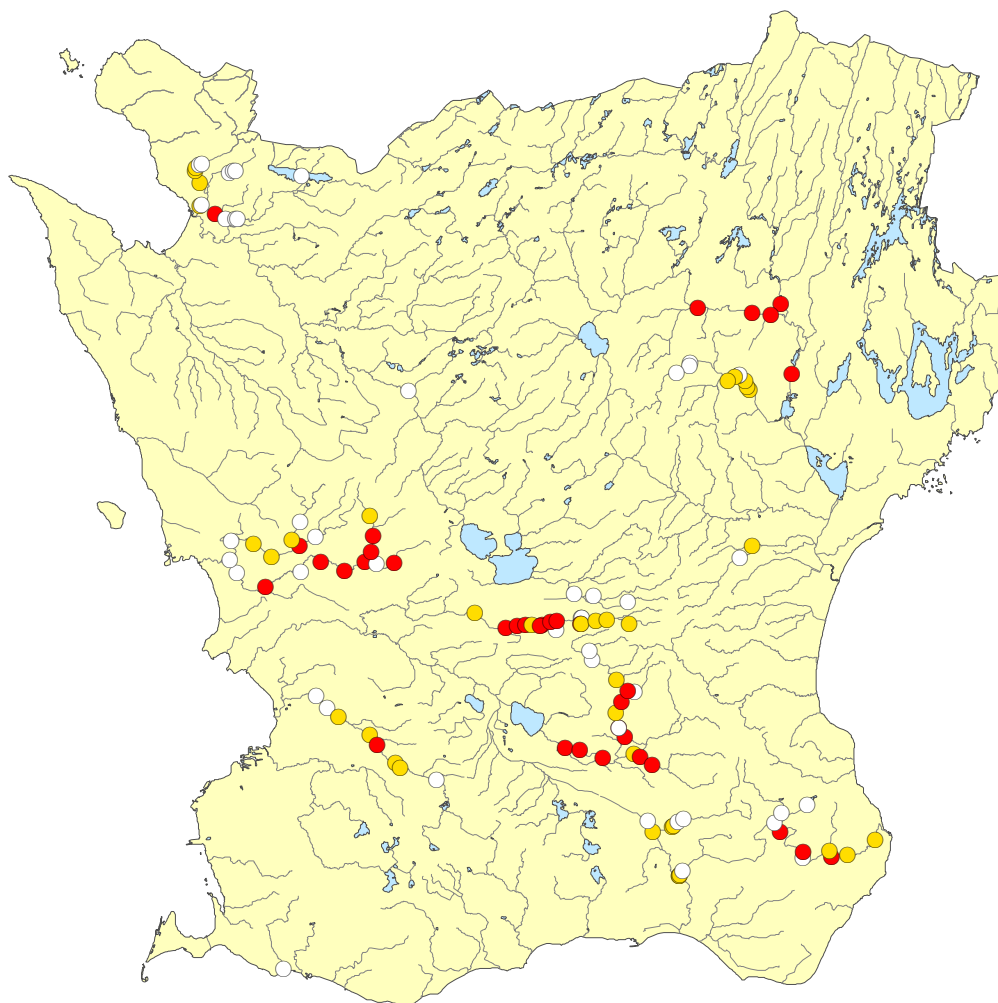
I Braån hittade levande tjockskalig målarmussla på en lokal, skal på ytterligare tre lokaler medan arten helt saknades på resterande fyra lokaler.

96 Rönne å

I Rönne å inventerades en lokal i huvudfåran uppströms Ljungbyhed utan att några spår sågs av tjockskalig målarmussla.

Referenser

- Bergengren, J., von Proschwitz, T. & Lundberg, S. 2002a. *Stormusselprojektet del 1. 2001. Utveckling av metodik och undersökningstyp. Beskrivning av habitatval. Förekomst i fem län i södra Sverige*. Länsstyrelsen i Jönköpings län. Samhällsbyggnadsavdelningen, Miljöövervakning. Meddelande 2002:19A.
- Bergengren, J., von Proschwitz, T. & Lundberg, S. 2002b. *Stormusselprojektet del 2. 2001. Lokalbeskrivningar*. Länsstyrelsen i Jönköpings län. Samhällsbyggnadsavdelningen, Miljöövervakning. Meddelande 2002:19B.
- Bergengren, J., von Proschwitz, T. & Lundberg, S. 2004 a. *Manual för arbete med stormusslor i Sverige*. Länsstyrelsen i Jönköpings län. Samhällsbyggnadsavdelningen, Miljöövervakning. Meddelande 2004:18.
- Bergengren, J., von Proschwitz, T. & Lundberg, S. 2004 b. *Undersökningstyp: Övervakning av stormusslor*. Naturvårdsverket. Handbok för miljöövervakning.
- Eriksson, M. 2008. Inventering av hotade stormusslor på kända historiska lokaler i Skåne, 2004. Natur och kultur. Länsstyrelsen i Skåne län. Rapport 2008:62.
- Gärdenfors, U. (red.) 2010. *Rödlistade arter i Sverige år 2010*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Lundberg, S., Bergengren, J. & von Proschwitz, T. 2006. *Åtgärdsprogram för bevarande av tjockskalig målarmussla (Unio crassus, Philipsson 1788)*. Naturvårdsverket, Rapport 5658.
- Nekoro, M. 2008. Metodutveckling och inventering av juvenila musslor – Skåne län 2006. Natura 2000. Länsstyrelsen i Skåne län. Rapport 2008:61.
- Svensson, M. & Ekström, L. 2006. *Musselinventering i några skånska vattendrag 2005 med särskild fokus på tjockskalig målarmussla (Unio crassus)*. Natur och kulturmiljö. Länsstyrelsen i Skåne län.

Figur 2. Förekomst av tjockskalig målmussla i Skåne. Samlat resultat från inventeringar utförda inom ramen för åtgärdsprogrammet för tjockskalig målmussla under åren 2005 och 2006. Röda cirklar representerar lokaler med förekomst av levande musslor, gula cirklar lokaler där det endast hittats skal och vita cirklar lokaler där arten saknas.

Tabell 1. Inventerade mussellokalen år 2006. Vattendragsnummer enligt SMHI, vattendragsnamn, koordinater för lokalens nedre avgränsning, lokalens höjd över havet (m), inventerad sträcka (m), vattendragets medelbredd (m) och inventerad yta (m²).

SMHI	Vattendrag	Lokal	Xkoord	Ykoord	Höjd	Sträcka	Bredd	Yta
88-0	Helge å	Torsebro, Stenhuset	6220610	1395610	7	75	5	375
88-0	Helge å	Skjutbanan Knislinge	6229780	1394180	16	5	25	125
88-5	Vinnö å	S Wrangelsberg	6218460	1390030	3	50	8	400
88-5	Vinnö å	Rålambsdal	6218840	1389650	6	50	10	500
88-5	Vinnö å	S Nygård, Norra Strö	6219660	1389390	7	40	6	240
88-5	Vinnö å	Gamlemölla	6220280	1388480	8	40	6	240
88-5	Vinnö å	N Gamlemölla	6220470	1388640	9	75	1,2	90
88-5	Vinnö å	Kålaberga	6220190	1388090	12	100	7	700
88-5	Vinnö å	Fridhem, Killebo	6219660	1387160	13	60	6	360
88-5	Vinnö å	Ned Vinslövssjön	6222120	1382100	22	40	4	160
88-5	Vinnö å	Upp Vinslövssjön	6221680	1382030	24	100	8	800
88-5	Vinnö å	Lommarp	6220780	1380330	33	125	4	500
88-7	Almaån	N Västerslöv	6228460	1392820	18	15	12	180
88-7	Almaån	Fjärlöv	6229270	1383180	27	5	15	75

Tabell 1, forts. Inventerade mussellokalerna år 2006. Vattendragsnummer enligt SMHI, vattendragsnamn, koordinater för lokalens nedre avgränsning, lokalens höjd över havet (m), inventerad sträcka (m), vattendragets medelbredd (m) och inventerad yta (m²).

SMHI	Vattendrag	Lokal	Xkoord	Ykoord	Höjd	Sträcka	Bredd	Yta
88089	Tommarpsån	Upp Gärsnäs Slott	6157420	1397090	43	50	5,5	275
88089	Tommarpsån	Upp Smedstorpsdammen	6161220	1393280	71	50	3	150
88089	Tommarpsån	V Listarum	6162520	1394260	78	25	3	75
88089	Listarumsån	Gyllebosjöns utlopp	6163560	1397630	68	35	3,5	122
89-2	Örupsån	Nedaby norra	6154260	1380780	18	300	6	1800
89-2	Örupsån	Almskogen, Nymölla	6154920	1381110	22	130	6	780
89-4	Trydeån	Trydemölla	6161430	1380530	53	50	6	300
89-4	Trydeån	Tryde	6161720	1381330	56	100	4	400
91-0	Höje å	Värpinge	6178000	1332660	6	20	8	160
91-0	Höje å	Källby	6176480	1334110	7	30	7	210
91-0	Höje å	V Knästorp	6175280	1335670	12	60	7	420
91-0	Höje å	Bjällerup	6172790	1339830	16	50	5	250
91-0	Höje å	Söndregård, Kyrkheddinge	6171100	1340850	17	75	4	300
91-0	Höje å	Alberta	6169100	1343230	19	75	4	300
91-0	Höje å	Esarp	6168440	1343780	26	250	6	1500
91-0	Höje å	N Genarp	6166870	1348650	32	50	5,5	275
92-0	Åsumsån	N Södra Åsum kyrka	6170860	1367540	34	30	9	270
92-0	Tolångaån	Barleja	6169750	1370650	48	30	11	330
92-0	Tolångaån	Eggelstad	6170340	1374690	57	45	10	450
92-0-S	Tolångaån (biflöde)	O Eggelstad	6169950	1375540	62	25	4	100
92-0-S	Tolångaån (biflöde)	Magleberg	6168900	1377140	67	125	4	500
92-0	Vollsjöån	V Näsby	6172590	1373480	67	50	8	400
92-0	Vollsjöån	Brösarp Kvarnrännan	6173730	1372710	73	110	3	330
92-0	Vollsjöån	Brösarp	6173730	1372710	74	180	5	900
92-0	Vollsjöån	Vollsjö kyrka	6175820	1372340	81	150	7	1050
92-0	Vollsjöån	Vollsjö	6177220	1373070	86	25	8	200
92-0	Vollsjöån (biflöde)	O Fränninge	6178460	1374780	100	35	2,5	88
92-0	Vollsjöån	Fränninge	6178670	1373940	101	35	5	175
92-0	Vollsjöån	SV Härderup	6180090	1372380	108	100	4	400
92-0	Sniberupsån	V Sniberup	6182750	1369190	111	80	2	160
92-0	Sniberupsån	Oderup	6183980	1368880	114	95	2	190
93-0	Saxån	NO Saxtorp	6194240	1322180	2	25	7	175
93-0	Saxån	S Annelöv	6192490	1326030	14	150	6	900
93-0	Saxån	Gissleberga Kvarn	6194420	1330650	25	25	7	175
93-0	Saxån	Marieholm	6195780	1333310	31	25	6	150
93-0	Saxån	O Reslöv	6194560	1336410	32	15	3	45
93-0	Saxån	Ned Trollenäs IP	6195700	1339170	52	40	3,5	140
93-0	Saxån	Gullarp	6195460	1340690	54	115	4	460
93-0	Saxån	Västra Strö	6197050	1339970	54	20	4	80
93-0	Saxån	Björkliden	6199190	1340250	60	100	2	200
93-0	Saxån	Asstorp	6195610	1343000	61	25	3	75
93-0-S	Vallabäcken	SV Hallsfarm	6201780	1339770	87	175	2	350
93-1	Braån	N Tågerup	6196030	1321260	7	30	2,5	75
93-1	Braån	Asmundtorp	6198550	1321440	17	50	4	200
93-1	Braån	Billeberga	6198080	1324410	21	70	6	420
93-1	Braån	Tostarp	6196470	1326770	23	80	3	240
93-1	Braån	Nygård	6197810	1330510	27	60	4	240
93-1	Braån	Källs Nöbbelöv	6198630	1329490	33	75	2	150
93-1	Braån	S Ångalid	6198960	1332610	34	60	1,5	90
93-1	Braån	Svalöv	6201030	1330580	51	60	3	180
96	Rönne å	SO Riseberga	6218250	1344920	43	20	18	360
Summa						4 465		22 310

Tabell 2. Lokaleskivning. Lokalerens längd (m), bredd (m), inventerad yta (m²), medeldjup (m), grumlighet, vattenfärg, vattenhastighet (0 – stilla, 1 – lugnt, 2 – strömt, 3 – forsande), dominerande bottenstruktur, grad av beskuggning och vattentemperatur (°C). Klasser enligt Handledning för miljöövervakning: Biotopkartering vattendrag.

Vattendrag	Lokal	Xkoordinat	Ykoordinat	Sträckbredd	Yta	Djup	Grunlighet	Färg	Hastighet	Botten D1-D3	Skugga	Temp.
Helge å	Torsebro, Stenhuset	6220610	1395610	75	5	375	2,50	Klart	2	Fina Block-Grova Block-Sand	1	19
Helge å	Skjutbanan Knislinge	6229780	1394180	5	25	125	2,60	Klart	1	Finsediment-Sand-Grus	1	19
Vinnö å	S Wrangelsberg	6218460	1390030	50	8	400	0,60	Grunligt	2	Grov sten-Finsediment-Fin sten	3	11
Vinnö å	Rålambsdal	6218840	1389650	50	10	500	0,40	Grunligt	2	Grus-Fin sten-Grov sten	3	12
Vinnö å	S Nygård, Norra Strö	6219660	1389390	40	6	240	0,70	Färgat	2	Sand-Grus-Fina block	3	11
Vinnö å	Gamlemölla	6220280	1388480	40	6	240	0,60	Färgat	2	Grov sten-Fin sten-Grus	2	12
Vinnö å	N Gamlemölla	6220470	1388640	75	1,2	90	0,20	Klart	1	Sand-Finsediment-Grus	2	13
Vinnö å	Kålaberga	6220190	1388090	100	7	700	0,50	Grunligt	2	Grov sten-Fin sten-Grus	3	13
Vinnö å	Fridhem, Killebo	6219660	1387160	60	6	360	0,40	Grunligt	2	Sand-Fina block-Grov sten	3	13
Vinnö å	Ned Vinslövssjön	6222120	1382100	40	4	160	0,50	Grunligt	1	Sand-Grus	3	14
Vinnö å	Upp Vinslövssjön	6221680	1382030	100	8	800	0,40	Klart	2	Sand-Grus-Finsediment	3	12
Vinnö å	Lommarp	6220780	1380330	125	4	500	0,30	Klart	2	Sand-Grus-Finsediment	3	12
Almaån	N Västerslöv	6228460	1392820	15	12	180	1,70	Klart	1	Finsediment-Sand-Grus	2	19
Almaån	Fjätälöv	6229270	1383180	5	15	75	1,50	Klart	1	Sand-Finsediment-Grus	2	20
Tommarpsån	Upp Gärsnäs Slott	6157420	1397090	50	5,5	275	0,30	Klart	2	Grus-Fin sten-Sand	3	13
Tommarpsån	Upp Smedstorpsdammen	6161220	1393280	50	3	150	0,30	Klart	3	Grov sten-Fina block-Fin sten	3	13
Tommarpsån	V Listarum	6162520	1394260	25	3	75	0,60	Klart	2	Sand-Grus-Fin sten	2	14
Listarumsån	Gyllebosjöns utlopp	6163560	1397630	35	3,5	122,5	0,30	Färgat	1	Sand-Finsediment-Fin sten	3	15
Örupsån	Nedaby norra	6154260	1380780	300	6	1800	0,50	Klart	2	Sand-Fin sten-Grov sten	3	12
Örupsån	Almskogen, Nymölla	6154920	1381110	130	6	780	0,40	Klart	3	Fina block-Grov sten-Sand	3	12
Trydeån	Trydemölla	6161430	1380530	50	6	300	0,30	Klart	2	Grov sten-Fin sten-Grus	2	14
Trydeån	Tryde	6161720	1381330	100	4	400	0,50	Klart	2	Fin sten-Grus-Grov sten	3	12
Höje å	Värpinge	6178000	1332660	20	8	160	0,60	Klart	2	Grov sten-Fin sten-Fina block	3	21
Höje å	Källby	6176480	1334110	30	7	210	0,70	Klart	2	Fina block-Grov sten-Fin sten	2	21
Höje å	V Knästorp	6175280	1335670	60	7	420	0,60	Klart	1	Sand-Grus-Fin sten	3	20
Höje å	Bjällerup	6172790	1339830	50	5	250	0,30	Klart	2	Grus-Fin sten-Grov sten	3	21
Höje å	Söndergård, Kyrkheddinge	6171100	1340850	75	4	300	0,40	Grunligt	2	Sand-Grus-Fin sten	2	20
Höje å	Alberta	6169100	1343230	75	4	300	0,60	Grunligt	2	Sand-Grus-Fin sten	3	18
Höje å	Esarp	6168440	1343780	250	6	1500	0,50	Mkt Grumligt	0	Sand-Fin sten-Grus	1	14
Höje å	N Genarp	6166870	1348650	50	5,5	275	0,40	Grunligt	2	Fin sten-Grus-Sant	3	14

Vattendrag	Lokal	Xkoord	Ykoord	Sträcka	Bredd	Yta	Djup	Grunlighet	Färg	Hastigh.	Botten D1-D3	Skugga	Temp.
Åsumsån	N Södra Åsum kyrka	6170860	1367540	30	9	270	0,60	Klart	Klart	2	Grov sten-Fin sten-Grus	0	14
Tolångaån	Barleja	6169750	1370650	30	11	330	0,40	Klart	Klart	2	Grov sten-Fin sten-Grus	1	12
Tolångaån	Eggelstad	6170340	1374690	45	10	450	0,50	Klart	Klart	2	Grov sten-Fina block-Grova block	1	13
Biflöde Tolångaån	O Eggelstad	6169950	1375540	25	4	100	0,50	Grunligt	Klart	2	Fin sten-Grus-Finsediment	3	13
Biflöde Tolångaån	Magleberg	6168900	1377140	125	4	500	0,30	Klart	Klart	2	Fin sten-Grus-Grov sten	2	16
Vollsjoån	V Näsby	6172590	1373480	50	8	400	0,40	Klart	Klart	1	Fin sten-Grus-Grov sten	2	14
Vollsjoån	Brösarp	6173730	1372710	110	3	330	0,20	Klart	Klart	2	Grus-Fin sten-Sand	3	11
Vollsjoån	Brösarp kvarnännan	6173730	1372710	180	5	900	0,20	Klart	Klart	2	Grov sten-Fina block-Fin sten	0	11
Vollsjoån	Vollsjö kyrka	6175820	1372340	150	7	1050	0,40	Klart	Klart	2	Fina block-Häll-Grov sten	2	10
Vollsjoån	Vollsjö	6177220	1373070	25	8	200	0,40	Klart	Klart	2	Grus-Fin sten-Grov sten	3	11
Biflöde Vollsjoån	O Fränninge	6178460	1374780	35	2,5	87,5	0,30	Grunligt	Klart	2	Fin sten-Grov sten-Grus	3	14
Vollsjoån	Fränninge	6178670	1373940	35	5	175	0,30	Klart	Klart	2	Grov sten-Fina block-Grus	3	14
Sniberupsån	SV Härderup	6180090	1372380	100	4	400	0,20	Klart	Klart	2	Grov sten-Fin sten-Grus	0	14
Sniberupsån	V Sniberup	6182750	1369190	80	2	160	0,20	Klart	Klart	2	Grus-Fin sten-Grov sten	1	13
Sniberupsån	Oderup	6183980	1368880	95	2	190	0,10	Klart	Klart	2	Grus-Fin sten-Grov sten	3	12
Saxån	NO Saxtorp	6194240	1322180	25	7	175	0,30	Klart	Klart	2	Fin sten-Grus-Grov sten	3	19
Saxån	S Annelöv	6192490	1326030	150	6	900	0,4	Klart	Klart	2	Fin sten-Grus-Grov sten	2	19
Saxån	Gisleberga Kvarn	6194420	1330650	25	7	175	0,6	Klart	Klart	2	Fin sten-Grov sten-Fina block	3	18
Saxån	Marieholm	6195780	1333310	25	6	150	0,5	Klart	Klart	2	Fin sten-Grus-Sand	2	18
Saxån	O Reslöv	6194560	1336410	15	3	45	0,2	Klart	Klart	2	Grus-Fin sten-Sand	2	18
Saxån	Nedströms Trollenäs IP	6195700	1339170	40	3,5	140	0,3	Klart	Klart	2	Fin sten-Grus-Grov sten	2	17
Långgropen	Gullarp	6195460	1340690	115	4	460	0,3	Klart	Klart	2	Grov sten-Fina block-Fin sten	0	18
Långgropen	Stabbarp	6195610	1343000	25	3	75	0,3	Klart	Klart	1	Fin sten-Grus-Grov sten	1	18
Saxån	Västra Strö	6197050	1339970	20	4	80	0,3	Grunligt	Klart	2	Fin sten-Grus-Grov sten	3	13
Saxån	Björkliden	6199190	1340250	100	2	200	0,3	Grunligt	Klart	1	Sand-Finsediment-Grus	0	11
Vallabäcken	SV Hallsfarm	6201780	1339770	175	2	350	0,4	Grunligt	Klart	2	Fin sten-Grus-Sand	1	11
Braån	N Tägerup	6196030	1321260	30	2,5	75	0,7	Grunligt	Klart	1	Sand-Finsediment-Fin sten	0	17
Braån	Åsmundtorp	6198550	1321440	50	4	200	0,2	Klart	Klart	2	Fin sten-Grus-Grov sten	3	18
Braån	Billeberga	6198080	1324410	70	6	420	0,5	Klart	Klart	1	Grus-Sand	3	18
Braån	Tostarp	6196470	1326770	80	3	240	0,3	Klart	Klart	0	Grus-Finsediment-Sand	2	17
Braån	Nygård	6197810	1330510	60	4	240	0,2	Mkt grumligt	Klart	2	Grus-Sand-Fin sten	3	17
Svalövsbäcken	Källs Nöbbelöv	6198630	1329490	75	2	150	0,2	Klart	Klart	2	Grov sten-Fin sten-Grus	0	18
Svalövsbäcken	Svalöv	6201030	1330580	60	3	180	0,2	Klart	Klart	2	Grus-Fin sten-Sand	1	17
Braån	S Ängalid	6198960	1332610	60	1,5	90	0,3	Klart	Klart	2	Grus-Sand-Finsediment	2	16
Rönne å	SO Riseberga	6218250	1344920	20	18	360	1,8	Mkt grumligt	Färgat	1	Finsediment-Sand-Grus	1	19

Tabell 3. Musselförekomst på de inventerade lokalerna sommaren 2006. *Unio crassus* – tjockskalig målarmussla; *Unio pictorum* – äkta målarmussla; *Unio tumidus* – spetsig målarmussla; *Pseudanodonta complanata* – flat dammussla; *Anodonta anatina* – allmän dammussla; *Anodonta cygnea* – stor dammussla. x – förekomst av levande musslor, (x) – förekomst av skal, 0 – inga musslor funna.

Vattendrag	Lokal	Xkoord	Ykoord	Datum	Inga musslor	Unio crassus	Unio pictorum	Unio tumidus	Pseudanodonta complanata	Anodonta anatina	Anodonta cygnea
Helge å	Torsebro, Stenhuset	6220610	1395610	2006-06-29		x	x	x	x	x	
Helge å	Skjutbanan Knslinge	6229780	1394180	2006-06-29		x	x	x	x	x	
Vinnö å	S Wrangelsberg	6218460	1390030	2006-06-02		(x)				(x)	
Vinnö å	Rålamsdal	6218840	1389650	2006-06-02		(x)					
Vinnö å	S Nygård, Norra Strö	6219660	1389390	2006-05-30		(x)					
Vinnö å	Gamlemölla	6220280	1388480	2006-05-30		(x)					
Vinnö å	N Gamlemölla	6220470	1388640	2006-05-30	0						
Vinnö å	Kålaberga	6220190	1388090	2006-05-30		(x)				(x)	
Vinnö å	Fridhem, Killebo	6219660	1387160	2006-05-30		(x)				(x)	
Vinnö å	Ned Vinslövssjön	6222120	1382100	2006-05-30						x	
Vinnö å	Upp Vinslövssjön	6221680	1382030	2006-06-02	0						
Vinnö å	Lommarp	6220780	1380330	2006-06-02	0						
Almaån	N Västerslöv	6228460	1392820	2006-06-29		x	x	x	(x)	(x)	
Almaån	Fjärlöv	6229270	1383180	2006-06-30		x		x	x	x	
Tommarpsån	Upp Gärsnäs Slott	6157420	1397090	2006-06-05		x					
Tommarpsån	Upp Smedstorpsdammen	6161220	1393280	2006-06-05	0						
Tommarpsån	V Listarum	6162520	1394260	2006-06-05	0						
Listarumsån	Gyllebosjöns utlopp	6163560	1397630	2006-06-05						x	x
Örupsån	Nedraby norra	6154260	1380780	2006-06-05		(x)				(x)	
Örupsån	Almskogen, Nymölla	6154920	1381110	2006-06-05	0						
Trydeån	Trydemölla	6161430	1380530	2006-06-07	0						
Trydeån	Tryde	6161720	1381330	2006-06-07	0						
Höje å	Värpinge	6178000	1332660	2006-06-20	0						
Höje å	Källby	6176480	1334110	2006-06-20			(x)	x			
Höje å	V Knästorp	6175280	1335670	2006-06-20		(x)		(x)		(x)	
Höje å	Bjällerup	6172790	1339830	2006-06-20		(x)		(x)			
Höje å	Söndregård, Kyrkheddinge	6171100	1340850	2006-06-20		x	(x)	(x)		x	
Höje å	Alberta	6169100	1343230	2006-06-20		(x)		(x)		x	
Höje å	Esarp	6168440	1343780	2006-05-23		(x)					
Höje å	N Genarp	6166870	1348650	2006-05-23	0						
Åsumsån	N Södra Åsum kyrka	6170860	1367540	2006-05-15		x				x	

Vattendrag	Lokal	Xkoord	Ykoord	Datum	Inga musslor	Unio crassus	Unio pictorum	Unio tumidus	Pseudanodonta complanata	Anodonta anatina	Anodonta cygnea
Tolångaån	Barleja	6169750	1370650	2006-05-15		x				x	
Tolångaån	Eggelsrad	6170340	1374690	2006-05-15		(x)					
Tolångaån (biflöde)	O Eggelstad	6169950	1375540	2006-05-15		x				x	
Tolångaån (biflöde)	Magleberg	6168900	1377140	2006-06-07		x				(x)	
Vollsjoån	V Näsby	6172590	1373480	2006-05-15		x				x	
Vollsjoån	Brösarp Kvarnrännan	6173730	1372710	2006-05-17		x				(x)	
Vollsjoån	Brösarp	6173730	1372710	2006-05-17	0						
Vollsjoån	Vollsjö kyrka	6175820	1372340	2006-05-17		(x)				(x)	
Vollsjoån	Vollsjö	6177220	1373070	2006-05-17		x				(x)	
Vollsjoån (biflöde)	O Fränninge	6178460	1374780	2006-05-17	0						
Vollsjoån	Fränninge	6178670	1373940	2006-05-17		x				(x)	
Vollsjoån	SV Härderup	6180090	1372380	2006-05-17		(x)					
Sniberupsån	V Sniberup	6182750	1369190	2006-05-17	0						
Sniberupsån	Oderup	6183980	1368880	2006-05-17	0						
Saxån	NO Saxtorp	6194240	1322180	2006-06-22				x		x	
Saxån	S Annelöv	6192490	1326030	2006-06-22		x		(x)		x	
Saxån	Gissleberga Kvarn	6194420	1330650	2006-06-22						(x)	
Saxån	Marieholm	6195780	1333310	2006-06-22		x				(x)	
Saxån	O Reslöv	6194560	1336410	2006-06-22		x				x	
Saxån	Ned Tollenäs IP	6195700	1339170	2006-06-22		x				x	
Saxån	Gullarp	6195460	1340690	2006-06-22	0						
Saxån	Västra Strö	6197050	1339970	2006-05-24		x				x	
Saxån	Björkliden	6199190	1340250	2006-05-24		x				x	
Saxån	Asstorp	6195610	1343000	2006-09-25		x				x	
Vallabäcken	SV Hallsfarn	6201780	1339770	2006-05-24		(x)				(x)	
Braån	N Tägerup	6196030	1321260	2006-09-25				(x)		x	
Braån	Asmundtorp	6198550	1321440	2006-06-22				(x)		x	
Braån	Billeberga	6198080	1324410	2006-09-25		(x)		(x)			
Braån	Tostarp	6196470	1326770	2006-09-25		(x)		(x)		x	
Braån	Nygård	6197810	1330510	2006-09-25		x				x	
Braån	Källs Nöbbelöv	6198630	1329490	2006-09-25						x	
Braån	S Ängalid	6198960	1332610	2006-09-25		(x)				x	
Braån	Svalöv	6201030	1330580	2006-09-25	0						
Rönne å	SO Riseberga	6218250	1344920	2006-06-30			x	x		x	

Tabell 4. Längdintervall (mm) för mätta levande individer av tjockskalig målarmussla *Unio crassus*. I de fall ytterligare musslor fanns på lokakerna är detta markerat genom en asterisk före uppgiften om antalet mätta musslor.

Vattendrag	Lokal	Xkoord	Ykoord	Datum	Längd (mm)	Antal mätta
Helge å	Torsebro, Stenhuset	6220610	1395610	2006-06-29	39–72	*31
Helge å	Skjutbanan Knislinge	6229780	1394180	2006-06-29	52–57	4
Almaån	N Västerslöv	6228460	1392820	2006-06-29	42–80	*30
Almaån	Fjärlöv	6229270	1383180	2006-06-30	10–73	*32
Tommarpsån	Upp Gärsnäs Slott	6157420	1397090	2006-06-05	52–57	2
Höje å	Söndregård, Kyrkheddinge	6171100	1340850	2006-06-20	69–85	4
Åsumsån	N Södra Åsum kyrka	6170860	1367540	2006-05-15	49–80	11
Tolångaån	Barleja	6169750	1370650	2006-05-15	59–78	20
Tolångaån (biflöde)	O Eggelstad	6169950	1375540	2006-05-15	61–80	22
Tolångaån (biflöde)	Magleberg	6168900	1377140	2006-06-07	63–80	11
Vollsjöån	V Näsby	6172590	1373480	2006-05-15	62–75	5
Vollsjöån	Kvarnrännan, Brösarp	6173730	1372710	2006-05-17	62–73	10
Vollsjöån	Vollsjö	6177220	1373070	2006-05-17	70	1
Vollsjöån	Fränninge	6178670	1373940	2006-05-17	65	1
Saxån	S Annelöv	6192490	1326030	2006-06-22	46–72	2
Saxån	Marieholm	6195780	1333310	2006-06-22	63–68	2
Saxån	O Reslöv	6194560	1336410	2006-06-22	30–73	*31
Saxån	Ned Trollenäs IP	6195700	1339170	2006-06-22	44–75	6
Saxån	Västra Strö	6197050	1339970	2006-05-24	49–71	14
Saxån	Björkliden	6199190	1340250	2006-05-24	9–65	*20
Saxån	Asstorp	6195610	1343000	2006-09-25	48	1
Braån	Nygård	6197810	1330510	2006-09-25	50–68	7

Lokalvis redovisning

Trots reglering och starkt varierande flöden finns det en artrik fauna av stormusslor vid Torsebro.

Helge å, Torsebro, Stenhuset

622978, 139418

Forssträckorna i Helge å vid Torsebro reglerades 1909 i samband med byggandet av Torsebro kraftverk. Huvuddelen av flödet går idag genom en grävd kraftverkskanal parallellt med den ursprungliga fåran. Den ursprungliga fåran är reglerad med kraftigt varierande flöden, från porlande till starkt forsande. De båda fårorna flyter samman strax nedströms den gamla bron i Torsebro. Vid inventeringen undersöktes en del av själva sammanflödet, dels den djupare nedre delen av den gamla fåran och dels en del av den grävda kanalen.

Mellan ån och den omgivande bebyggelsen finns smala bårder av lövträd, främst klibbal och pil. Eftersom ån är ca 75 m bred vid sammanflödet är beskuggningen låg.

Vid besöksstillfället var flödet genom den gamla fåran tämligen stort och vattnet strömmande. Botten består av stora block med inslag av mindre sten och grus. I kanalen som leder ut från kraftstationen är botten däremot jämn och grusig. Inventeringen av lokalen skedde genom dykning och delar av båda fårorna undersöktes. Den totala inventerade ytan var 60x5 m. Medeldjupet var 2,5 m och maxdjupet 4,0 m. På den inventerade sträckan fanns inga vattenväxter. Den höga vattenhastigheten i kombination med kraftigt humöst vatten gjorde att sikten i vattnet var dålig. Den horisontella sikten uppskattades till ca 0,6 m.

Totalt hittades fem arter av stormusslor. Av tjockskalig målarmussla hittades ett trettiofem individer (39–72 mm). Utöver detta hittades sex exemplar av äkta målarmussla (55–77 mm), nio exemplar av spetsig målarmussla (47–65 mm), tre exemplar av flat dammussla (60, 67 och 79 mm) och elva exemplar av allmän dammussla (46–73 mm). Flertalet musslor hittades sittande i grusbotten längs stränderna på relativt grunt vatten (under 2 m). Den djupast sittande musslan hittades på 3,3 m djup i kraftverkskanalens grusbotten.

De ansträngda yttre förhållandena i form av reglering och kraftigt varierande flöden gör att det totala antalet musslor var lågt. Det höga artantalet i kombination med förekomsten av två rödlistade arter gör att lokalen ändå bedöms som mycket värdefull.

I samband med tidigare utförda provfiske i direkt anslutning till den undersökta lokalen har totalt elva fiskarter observerats. Vid undersökningstillfället sågs en större lake samt enstaka abborrar och mörtar.

Söder om Knislinge flyter Helge å lugnt fram i ett utpräglat jordbrukslandskap.

Helge å, skjutbanan Knislinge

622061, 139561

Lokalen är belägen vid skjutbanan söder om Knislinge. På det här avsnittet har Helge å behållit sin naturliga sträckning och rinner lugnt fram genom landskapet. Längs stränderna finns en smal bård med bl.a. näckrosor, sjöfräken och glesa bestånd av bladvass. Landskapet är öppet och de fåtaliga ekarna och klibbalarna ger inte mycket skugga. Den omgivande miljön består förutom av skjutvallen på åns västra sida av betesmarker på den östra sidan. Vattnet var vid undersöknings-tillfället brunt och kraftigt humöst.

Lokalen hade ett medeldjup på 2,6 m och ett maxdjup på 3,0 m, så inventeringen skedde genom dykning. Det undersökta partiet ligger i en ytterkurva och är 5 m långt och sträcker sig ca 15 m ut i ån. Bottnen bestod huvudsakligen av finsediment, grus och sand, med inslag av sten i varierande storlek och förekomst av enstaka mindre block.

På lokalen fanns åtskilliga hundra levande musslor av totalt fem arter. Spetsig målarmussla var den helt dominerande arten med flera hundratal exemplar i storleksintervallet (de insamlade musslorna mätte mellan 40 och 73 mm). Bland de spetsiga målarmusslorna hittades fyra tjockskaliga målarmusslor (52–57 mm). Dessutom noterades sju exemplar av äkta målarmussla (53–78 mm). Av allmän dammussla hittades tre exemplar (48, 55 och 71 mm) och av flat dammussla tre exemplar (55, 66 och 67 mm).

I strömsträckorna söder om Wrangelsberg har det tidigare funnits en kvarn.

Vinnö å, S Wrangelsberg

621846, 139003

I den nedre delen av sitt lopp flyter Vinnö å fram genom ett intensivt utnyttjat jordbrukslandskap. Långa sträckor ligger helt öppna utan omgivande träd eller buskar, men på den undersökta delen vid Wrangelsberg omges ån av en bård med höga lövträd. De dominerande träslagen är pil och alm. Beskuggning och krontäckning är hög. Beskuggningen kan dock snabbt komma att ändras till följd av almsjukan som härjar i området. Denna del av Vinnö å är starkt påverkad av storskaliga bevattningsuttag under sommarhalvåret och periodvis är sedimenttransporten från omgivande åkrar mycket hög.

Botten på den undersökta sträckan är varierad med rikligt med sten och mindre block i anslutning till strömnacken vid det gamla kvarnfallet och stora partier med lera och finsediment upp- och nedströms själva fallet. Vid den gamla kvarnplatsen är vattenhastigheten relativt hög och bottenarna rensade. Nedströms blir det djupare samtidigt som vattnet blir lugnflytande, vilket leder till att stora mängder lera och sand sedimenterar och bildar bankar i ån.

En sträcka på 50 m genomsöktes noggrant. Medelbredden var 8 m, medeldjupet 0,6 m och maxdjupet 1,1 m. Inga levande musslor hittades. Däremot hittades skal och skalfragment av tjockskalig målarmussla och allmän dammussla. Alla skal var i förhållandevis slitet skick.

Ur fisksynpunkt har lokalen goda förutsättningar att hysa strömlevande fisk och flera grönlings sågs.

Vid Rålambsdal finns fantastiskt fina åpartier med stora block, steniga bottenar och strömmande vatten.

Vinnö å, Rålambsdal

621884, 138965

Vid Rålambsdal rinner Vinnö å genom en äldre storgårdsmiljö. Landskapet har lundkaraktär och här finns en imponerande ekhage. Ekhagen har betats i omgångar av nöt, getter och hjort och flera av träden har en omkrets på över 5,5 m. Ån rinner mellan ekhagen och Rålambsdals gård. Markägaren har låtit utföra biotopvårdande åtgärder på den aktuella åsträckan och har i samband med detta bl.a. skapat lekplatser för öring. Bland annat till följd av dessa åtgärder hör sträckan vid Rålambsdal tveklöst till de finaste partierna längs Vinnö å.

Det dominerande trädslaget närmast vattendraget är ek, med inslag av stora pilar och klibb- alar. Beskuggningen och krontäckningen är hög. Undervattensväxtligheten domineras av mossor medan övervattensväxter förekommer mycket sparsamt. Bottenarna domineras av grus och sten i varierande storlek, dessutom finns enstaka stora block i vattendraget. Bredden på den undersökta sträckan var ca 10 m. Medeldjupet var 0,4 m och maxdjupet 0,7 m.

En sträcka på 50 m undersöktes. På sträckan hittades flera hela skal från tjockskalig målarmussla i längdintervallet 54 till 70 mm. Utöver detta hittades ett mindre antal halva skal och fragment av tjockskalig målarmussla. Många av skalerna var i väldigt gott skick vilket antyder att musslorna dött nyligen. Tyvärr hittades inga levande musslor på lokalen, vare sig av tjockskalig målarmussla eller av någon annan art.

Sträckan har mycket goda förutsättningar att hysa bestånd av tjockskalig målarmussla. Goda bottenförhållande och det faktum att det vid inventeringen hittades skal i gott skick talar för att det finns levande bestånd av arten i nära uppströms liggande partier.

För att arten ska trivas är det förmodligen nödvändigt att man lyckas begränsa de i dagsläget mycket stora vattenuttagen för bevattningsändamål. Ett sätt att hantera frågan kan vara att införa miljöprovning av särskilt bevattningskrävande grödor (t.ex. jordgubbar och potatis) i områden med begränsade grund- och ytvattenförekomster.

I samband med inventeringen sågs elritsa och grönling.

Söder om Norra Strö finns en fin strömsträcka i anslutning till vägbron.

Vinnö å, S Nygård, Norra Strö

621966, 138939

En knapp kilometer nordväst om Rålambsdal rinner Vinnö å under landsvägsbron på vägen mellan Norra Strö och Skoglösa. Det omgivande landskapet domineras av stora åkrar. Längs ån finns en bård med stora lövträd som bidrar till en hög beskuggningen av vattendraget.

Vi inventerade en sträcka på 40 m i direkt anslutning till bron (från 20 m nedströms bron och uppströms. Lokalen omfattar en strömsträcka i direkt anslutning till bron samt angränsande, mera lugnflytande partier uppströms. Medelbredden var 6 m. På de nedströms liggande delarna av lokalen bestod botten främst av mindre block och grov sten. Vattnet var relativt grunt med ett medeldjup på ca 0,3 m. Uppströms bron är vattendraget avsevärt djupare och maxdjupet var 1,0 m. Botten på den djupare delen dominerades av sand och grus.

På lokalen hittades hela skal, skalhalvor och fragment av tjockskalig målarmussla, men inga levande musslor av någon art.

Bottenförhållandena och den goda beskuggningen gör att lokalen har goda förutsättningar för att hysa levande musslor. Förmodligen är det den sammanlagda belastningen i form av rensning, höga näringsnivåer, stor sedimenttransport och stora vattenuttag som gör att levande musslor är så sparsamt förekommande i Vinnö å.

I samband med inventeringen sågs enstaka grönlingar.

Vid Gamlemölla har merparten av de skuggande träden tagits ned i samband med att fastigheten renoverats.

Vinnö å, Gamlemölla

622028, 138848

Vid Gamlemölla finns en gammal kvarn med tillhörande dämme. Kvarnen har ingen traditionell utgrävd damm, istället samlas vattnet i djupare partier uppströms. Huvuddelen av flödet går genom kvarnen, men några hundra meter norrut finns en liten sidofåra med tät växtlighet genom vilken fisk kan vandra under perioder med höga flöden (se lokalen *Vinnö å, N Gamlemölla*).

Den undersökta lokalen ligger direkt nedströms den gamla kvarnen. På norra sidan gränsar vattendraget direkt mot tomten, på södra sidan finns en smal rad av träd mellan ån och den omgivande åkermarken. Det forsande vattnet nedanför kvarnfallet gör att bottnarna på den övre delen av sträckan domineras av sten och block med inslag av grus mellan blocken. Strömsträckan upphör ca 25 m nedströms kvarnen varefter vattenhastigheten minskar markant och en mer lugnflytande sträckning med större djup tar vid.

Den undersökta sträckan var 40 m lång, medelbredden var 6 m och medeldjupet 0,6 m. Den undersökta sträckan bedömdes ha ganska goda förutsättningar att hysa musslor. Resultatet av undersökningen var dock mycket magert och vi hittade endast några få skalfragment av tjockskalig målarmussla.

Vid inventeringen sågs lake, elritsa och grönling samt ett flertal stora signalkräftor.

Sidofåran norr om Gamlemölla är förmodligen inte permanent vattenförande under torra somrar.

Vinnö å, N Gamlemölla

622047, 138864

I höjd med Gamlemölla delar Vinnö å upp sig i två fåror. Huvuddelen av flödet går genom kvarnen, men en mindre del av flödet går genom ett dike längre norrut. Den undersökta lokalen är belägen i den norra fåran (diket). En 75 m lång sträcka med landsvägsbron i mitten undersöktes. Vattendragets medelbredd var 1,2 m, medeldjupet 0,2 m och maxdjupet 0,7 m.

Den norra fåran rensas regelbundet och sträckan är helt rak med relativt höga, erosionsbenägna kanter. Vattendraget är kraftigt igenväxt och sedimentationen omfattande. Åkrarna på den norra sidan går ända fram till dikeskanten utan mellanliggande skyddszon. På södra sidan finns stora högrötsängar och en anlagd damm. Botten domineras av sand, grus och finsediment.

Det fanns inget som helst som tydde på förekomst av musslor. Vid inventeringen hittades vare sig levande musslor, skal eller skalfragment. Inte heller noterades någon fisk.

I höjd med Kålaberga finns ett tämligen opåverkat parti med stenig botten och flera strömnackar.

Vinnö å, Kålaberga

622019, 138809

Vid Kålaberga omges Vinnö å av olika typer av betesmarker. På den östra sidan av vattendraget finns en trädrik naturbetesmark mer riklig förekomst av klibbal, alm och ask. Den västra sidan är i det närmaste helt öppen med endast ett fåtal träd. Vattendraget har ett tämligen naturligt utseende med meanderbågar uppströms och varierande bottenstruktur. Sträckningen nedströms bron är en sedan tidigare en etablerad elfiskelokal inom ramen för recipientkontrollen i Helge å och hyser bland annat mycket stora tätheter av grönling.

En sträcka på 100 m inventerades med vattenkikare. Det inventerade området sträckte sig från 50 meter nedströms bron till 50 meter uppströms bron. Medelbredden uppskattades till ca 7 m och medeldjupet till 0,5 m. Vattnet är mestadels strömmande och bottenstrukturer består främst av sten av varierande storlek med förekomst av grus på mindre strömutsläppliga partier. Beskuggningen är god vilket avspeglas i gles förekomst av övervattensväxter. Däremot fanns det rikligt med näckmossa på stenarna.

Skal och fragment från tjockskalig målarmussla och allmän dammussla hittades på lokalen. Tyvärr hittades inga levande musslor av någon art. De yttre förhållandena på lokalen är mycket goda och det är därför lite förvånande att det inte hittades några levande musslor. Förmodligen är det de periodvis mycket stora vattenuttagen för bevattningsändamål som lett till avsaknaden av musslor. I sammanhanget kan nämnas att mängden öring på sträckan ökade kraftigt efter de nederbördsrika somrarna 2007 och 2008.

I samband med inventeringen sågs grönling, sandkrypare och signalkräfta.

Nedströms den gamla bron vid Fridhem finns ett strömmande parti med goda förutsättningar att hysa musslor.

Vinnö å, Fridhem, Killebro

621966, 138716

Lokalen ligger vid den gamla bron i Killebro, söder om Åraslöv. Uppströms rinner ån fram genom ett hårt utnyttjat jordbrukslandskap. Vattendraget är kraftigt påverkat av dikning och stora vattenuttag samtidigt som sedimenttransporten är stor och näringsnivåerna mycket höga.

Vid Fridhem ligger åfåran djupt nedgrävd i omgivningen. Det omgivande landskapet domineras av åkermark, med just vid Fridhem omgärdas ån av ett par större skogsdungar vilket bidrar till hög beskuggning. På sträckan uppströms är vattenhastigheten låg och bottensubstratet domineras av grov sten och sand blandat med bankar av sand och finsediment. Sträckans medelbredd är 6 m, medeldjupet ca 0,5 m och maxdjupet 0,7 m.

Nedströms bron har ån en helt annan karaktär, vattnet är grundare och kraftigt strömmande. Medeldjupet är 0,2 m och bottnarna domineras av grov sten och mindre block. Beskuggningen är hög och längs stränderna finns rikligt med alm samt enstaka större ekar.

Totalt undersöktes en sträcka på 60 m. I samband med inventeringen hittades fragment av tjockskalig målarmussla och skal av allmän dammussla, däremot inga levande musslor.

Utöver musslorna sågs elritsa, grönling och signalkräfta.

I den täta skogen nedströms Vinslövssjön finns det rikligt med gigantiska exemplar av allmän dammussla.

Vinnö å, nedströms Vinslövssjön

622212, 138210

I nordöstra delen av Vinslöv är Vinnö å dämd till det som kallas Vinslövssjön. Området används som rekreatiomsområde till bl.a. fiske och tidigare även till bad. I sjön finns rikligt med fisk, bland annat gädda, mört, abborre, storspigg, sutare och karp. Vid utloppet finns ett drygt meterhögt fall med en fisktrappa som tillåter storväxt havsöring vandra upp förbi sjön. Trappan utgör däremot ett definitivt vandringshinder för mindre fiskar.

Den undersökta sträckan är 40 m och börjar 10 m nedströms fallet varifrån den sträcker sig nedströms. Vattnet är lugnflytande, medelbredden 4 m, medeldjupet var 0,5 m och maxdjupet 0,8 m. Bottensubstratet är huvudsakligen sand med visst inslag av grus. Omgivningen består av lövskog med klibbal som dominerande trädslag och skogen har en tät undervegetation av hägg och andra buskar. Beskuggningen är hög.

På lokalen fanns inga spår av tjockskalig målarmussla. Lokalen besöktes och inventerades även 2004 och liksom då var bottarna täckta av levande och döda exemplar av allmän dammussla. Som tätast sitter det flera hundra musslor per kvadratmeter och totalantalet på sträckan kan uppskattas till åtminstone 20 000 ex. Musslorna är av imponerande storlek och många exemplar har en längd över 150 mm. Massförekomsten är förmodligen direkt avhängig det näringsrika vattnet från Vinslövssjön då musslorna är betydligt mera fåtaliga några hundra meter längre nedströms i vattendraget (egna observationer i samband med elfiske på en lokal en knapp kilometer längre nedströms).

Strax uppströms Vinslövssjön finns ett fint strömparti med förekomst av bland annat öring.

Vinnö å, uppströms Vinslövssjön

622168, 138203

Precis uppströms Vinslövssjön finns ett kort men fint strömvattenparti. Vattendraget rinner på vardera sidan om en liten ö och de två korta fårorna går sedan ihop strax före inloppet till sjön. På den västra sidan omgärdas ån av tät lövskog dominerad av klibbal och ask, medan den östra sidan är parkmark med välklippta gräsmattor och enstaka solitära träd.

Botten är ren och relativt fast och domineras av sand med inslag av finsediment och grus. Spritt över sträckan finns enstaka större block. Beskuggningen är hög. En vattendragssträcka på totalt 100 m inventerades. Sträckans medelbredd var 8 m, medeldjupet 0,4 m och maxdjupet 0,8 m.

Inga stormusslor av någon art hittades på lokalen, vare sig levande eller i form av skal eller fragment.

I samband med inventeringen sågs ett femtontal storspiggas och ett större stim av elritsa.

Väster om väg 21 vid Lommarp rinner Vinnö å genom en delvis trädklädd betesmark.

Vinnö å, Lommarp

622078, 138033

I Lommarp väster om Vinslöv rinner Vinnö å genom större betesmark som betas av hjortar. Vattendraget har kvar en hel del av sin naturliga karaktär och meandrar genom betesmarken. Närmast uppströms väg 21 rinner ån genom en större dunge med klibbal. Vattnet är svagt strömmande, men ändå så pass kraftigt att bottnarna på större delen av sträckan hålls rena. Sand är det helt dominerande bottensubstratet, på sina ställen med inslag av grus och finsediment.

En vattendragssträcka på totalt 125 m med en medelbredd på 4 m söktes igenom utan att vi fann några som helst spår efter musslor. Medeldjupet var 0,25 m och maxdjupet 0,7 m.

I samband med inventeringen sågs lekande bäcknejonöga samt några stationära öringar.

Almaån slingrar sig makligt fram i jordbrukslandskapet mellan Hanaskog och Knislinge.

Almaån, N Västerslöv

622846, 139282

De nedersta 5 km av Almaån rinner fram genom ett intensivt utnyttjat jordbrukslandskap, med stora åkerarealer och långsträckta betesmarker längs stränderna. Den undersökta sträckan ligger i en ytterkurva precis uppströms en kraftig åkrök. Betesmarkerna på södra sidan är öppna med enstaka solitära träd. På norra stranden finns flera stora pilar, varav några hänger långt ut över ån. Vid inventeringstillfället var vattnet klart och svagt färgat.

I de nedre delarna av Almaån finns stora bankar med tjockskalig målarmussla.

Den undersökta lokalen ligger knappt 3 km uppströms Almaåns sammanflöde med Helge å. En yta på 5x12 m (längd x bredd) inventerades genom dykning. Medeldjupet på den inventerade sträckan var 1,7 m och maxdjupet 2,0 m. Sikten horisontellt var ca 1,5 m. Vattenhastigheten var relativt hög, utan att den skulle upplevas som strömmande. Botten var jämn, hård och fast och bestod av lera samt hårt packad sand och grus.

Mycket stora mängder musslor fanns på lokalen. Musslorna satt aggregerat i riktiga musselbankar, med som mest åtminstone 1000 levande exemplar per kvadratmeter. Artmässigt dominerades tjockskalig målarmussla helt. Ett stickprov om ca 100 musslor togs upp för artbestämning och mätning. Tjockskalig målarmussla utgjorde ca 90 % av musslorna på lokalen och de mätta exemplaren varierade i längd mellan 42 och 80 mm. Utöver tjockskalig målarmussla hittades fem exemplar av spetsig målarmussla (36–65 mm), tre exemplar av äkta målarmussla (60, 64 och 73 mm) samt tre skal av flat dammussla och ett skal av allmän dammussla.

Den stora mängden tjockskalig målarmussla framhäver Almaån som ett av Sveriges absolut viktigaste musselvattendrag. Sträckan vid Västerslöv hyser förmodligen ett av världens bästa bestånd av arten och det behövs därför snabba åtgärder för att skydda området mot rensning och annan vattenverksamhet.

I samband med inventeringen sågs ett större stim med abborre.

Tjockskalig målarmussla från Almaån vid Västerslöv. Även om skalformen varierar kraftigt mellan olika exemplar kan man i regel känna igen en tjockskalig målarmussla på den fylliga och brett avrundade bakänden (till höger i bilden).

I höjd med Fjärlöv är Almaån kanaliserad och kraftigt rensad.

Almaån, Fjärlöv

622927, 138318

På sträckan mellan Laxbro och Spånga är Almaån kanaliserad och djupt nedgrävd. Under de senaste åren har inga rensningar genomförts vid Fjärlöv vilket innebär att bottenarna börjat återfå en viss naturlighet och varierat utseende. På den undersökta sträckan omgärdas ån av åkrar och betesvallar. Längs stränderna finns en smal bård med klibbal och andra lövträd. Vattendragsbredden är ca 15 m. Vid inventeringstillfället var vattnet svagt färgat och relativt klart.

Vattendraget är tydligt U-format med branta kanter som domineras av finsediment och med inslag av grovdetritus och död ved. I mitten av fåran är sand och grus det dominerande bottenstratet tillsammans med mindre mängder fin sten. Längs stränderna finns bestånd av jättegröe och rörflen och i det lugnt flytande vattnet växer enstaka gula näckrosor.

Musselförekomsten inventerades år 2005 med hjälp av kastkratta (Marmar Nekoro och Helena Sundström). År 2006 beslöt vi att återinventera lokalen genom dykning. Syftet var tvåfaldigt, dels att jämföra inventering med kastkratta med inventering genom dykning och dels att testa sällning under vattnet som metod för att konstatera förekomst av småmusslor.

Totalt genomsöktes en yta på 5x15 m. Medeldjupet var 1,5 m och maxdjupet 1,7 m. Stora mängder musslor av totalt fem arter hittades. Tjockskalig målarmussla var den dominerade arten, övriga arter var äkta målarmussla, spetsig målarmussla, allmän dammussla och flat dammussla. Totalt hittades ett fyrtiotal exemplar av tjockskalig målarmussla i längdintervallet 10–73 mm. Av spetsig målarmussla hittades fyra exemplar (77, 78, 78 och 83 mm) och av äkta målarmussla tre exemplar (32, 42 och 62 mm). Av allmän dammussla fanns något förvånande endast två exemplar (58 respektive 63 mm), medan det hittades inte färre än tolv exemplar av flat dammussla (60–76 mm).

För att undersöka botten sedimentet (sand och grus) på större djup ute i mitten av vattendragsfåran användes ett durkslag (hushållsmodell i rostfritt stål med en maskstorlek på 2x2 mm). Durkslaget användes för att ta upp bottenmaterial vilket därefter silades rent i nere i vattnet. För en mera utförlig beskrivning av metod och utförande hänvisas till Nekoro (2008).

Metoden visade sig vara mycket effektiv för att få fram små musslor ur bottenarna. Sammanlagt hittades ett drygt tjugotal musslor i storleksintervallet 10–20 mm, merparten tjockskalig

Fint strömparti i skogen uppströms Gärsnäs slott.

Tommarpsån, uppströms Gärsnäs slott

615742, 139709

Uppströms Gärsnäs slott rinner Tommarpsån fram genom ett mindre lövskogsparti med klibbal och alm. Det omgivande landskapet domineras av åkrar och betesmark, och en halv kilometer uppströms finns en gård med en mycket stor svinbesättning.

På den aktuella sträckan är beskuggningen hög och vattnet strömmar fram med god hastighet. Botten domineras av grus, fin sten och sand och förhållandena för förekomst av tjockskalig målarmussla är goda. På stenarna på botten finns små mängder trådalger och det finns inslag av grov död ved i vattnet. Vattendragets bredd var 5,5 m, medeldjupet 0,3 m och maxdjupet 0,7 m. Vid inventeringstillfället var vattnet klart och ofärgat.

På en sträcka av 50 m hittades två levande exemplar och två fragment av tjockskalig målarmussla. Däremot fanns inga spår av andra musselarter.

På lokalen sågs stora mängder elritsa och enstaka stensimpor.

Uppströms Smedstorp rinner Tommarpsån fram i ett lövskogsdominerat landskap.

Tommarpsån, uppströms Smedstorpsdammen

616122, 139328

Lokalen är belägen i kanten av ett större lövskogsområde några hundra meter uppströms Smedstorpsdammen där Tommarpsån rinner fram genom en trädklädd betesmark. Vattendraget kantas av rikligt med träd och buskar, främst klibbal och ask men där finns även stora buskage av hagtorn. Såväl beskuggning som krontäckning är hög.

En 50 m lång sträcka inventerades. Vattnet var kraftigt strömmande till forsande och botten substratet består av mindre block och sten i varierande storlek. På stenarna finns rikligt med näckmossa och en mindre mängd trådalger. Vattendragets bredd var 3 m, medeldjupet 0,3 m och maxdjupet 0,6 m.

Inga musslor hittades – vare sig levande eller döda.

Ett bäcknejonöga sågs vid inventeringen.

Väster om Listarum är Tommarpsån omsorgsfullt utgrävd och rätad.

Tommarpsån, V Listarum

616252, 139426

Mellan Listarum och Onslunda rinner Tommarpsån (Sillavadsån) fram genom ett jordbruksdominerat landskap. Ån är kraftigt rätad och utgrävd. Av vattendragets utseende att döma förekommer dessutom regelbundna rensningar.

På den undersökta lokalen ligger ån djupt nedgrävd mellan små åkrar. Vattendragets kanter är branta och på den västra sidan finns enstaka mindre klubbalar. Bristen på beskuggning i kombination med ett långsamt flöde gör att det finns täta bestånd av jättegröe nere i ån.

En 25 m lång sträcka med en medelbredd av 3 m undersöktes. Bottnen består av sand, grus och mindre sten. Den täta växtligheten längs stränderna gör att vattnet trängs ihop i mitten av fåran, något som gör att vattenhastigheten var förvånansvärt hög i mitten av fåran, samtidigt som vattnet i princip stod stilla längs kanterna. Ån var förhållandevis djup med ett medeldjup på 0,6 m och ett maxdjup på 1,3 m.

Inga levande eller döda musslor av någon art hittades.

Listarumsån strax nedströms utloppet från Gyllebosjön.

Listarumsån, Gyllebosjöns utlopp

616356, 139763

Ett av Tommarpsåns större källflöden är Listarumsån som har sitt ursprung i Gyllebosjön. Sjön är en populär badsjö med sandstrand och badbryggor i den norra delen. Utloppet ligger i sjöns södra ände och ån rinner ut i ett skogsdominerat landskap som efterhand övergår i ett mer småbrutet jordbrukslandskap.

Den inventerade lokalen ligger precis nedströms dämnet vid utloppet från sjön. På västra sidan av ån finns en fuktig sumpskog dominerad av klibbal och ask och på östra sidan finns en trädrik betesmark. Precis nedströms utloppet är vattnet strömmande men det lugnar sig snabbt och på den nedre delen av sträckan är vattnet lugnflytande. Bottnen domineras av sand med inslag av mindre sten och finsediment. På den nedre delen av den undersökta sträckan fanns tjocka lager av organiskt material (grovdetritus) från sjön.

En 35 m lång sträcka inventerades. Vattendragsbredden var 3,5 m, medeldjupet 0,3 m och maxjupet 0,7 m. På lokalen fanns såväl allmän dammussla som större dammussla. Beståndet är förmodligen inte självuppehållande utan fylls förmodligen kontinuerligt på från Gyllebosjön. Förutom stormusslorna hittades stora mängder klot- och ärtmusslor strax nedströms utloppet.

Nedströms dämnet sågs stora stim av abborre och mört.

I de nedre delarna av Örupsån finns många fina strömvattensträckor.

Örupsån, Nedraby norra

615426, 138078

Under 2005 hittades stora mängder skal från tjockskalig målarmussla på en lokal vid Nedraby i den nedersta delen av Örupsån, men tyvärr inga levande musslor. För att följa upp den inventeringen undersöktes Örupsån på två lokaler längre uppströms under 2006.

Den undersökta lokalen Nedraby norra börjar 100 m uppströms den lokal som undersöktes år 2005. På den aktuella sträckan omges Örupsån av stora betesmarker och längs vattendragets stränder finns rikligt med stora klibbalar. Sträckan har stora kvaliteter för öring och andra fiskar, med god förekomst av såväl strömsträckor som djupare höljor. Bottensubstratet är främst sand och sten, men även grus och finsediment förekommer. Maxdjupet är 1,5 m och medeldjupet 0,5 m.

Vattendragets medelbredd var ca 6 m och vi undersökte en 300 m lång sträcka. På sträckan hittades fragment av tjockskalig målarmussla och allmän dammussla. Däremot hittades inga levande musslor av någon art. Inte heller sågs någon fisk vid inventeringen.

I Örupsån vid Almskogen är golfbollar mera talrikt förekommande än musslor...

Örupsån, Almskogen, Nymölla

615492, 138111

Lokalen är belägen vid Nymölla i anslutning till den gamla bron över Örupsån. Det omgivande landskapet domineras av stora åkrar. På den aktuella sträckan rinner Örupsån i en djupt nedskuren lövskogsdominerad ravin. Dominerande trädslag är klibbal och alm och beskuggningen är hög. Vattenhastigheten varierar, men strömmande och forsande partier dominerar. Bottensubstratet består av mindre block och grov sten, med stora inslag av sand och grus på mera långsamt rinnande partier. På bottnarna dominerar mossor och trådalger med inslag av enstaka övervattensväxter.

En sträcka på 130 m genomsöktes noggrant med hjälp av vattenkikare. Vattendragets bredd var 6 m, medeldjupet 0,4 m och maxdjupet 0,9 m. Förhållandena i vattendraget uppfattas som mycket goda för förekomst av tjockskalig målarmussla, såväl när det gäller bottenens beskaffenhet som vattenhastighet och beskuggning.

Något överraskande fann vi inga som helst spår av musslor. Vare sig i form av levande exemplar, skal eller fragment av döda individer. Det fanns inte heller mycket övrigt liv i form av bottenfauna. I ett kraftigt forsande parti satt mängder av nattsländelarver (diversehusbyggare) fastklamrade på stenarna nedanför ett litet vattenfall. Observationen är lite udda och kan eventuellt vara en respons på ansträngda syrgasförhållanden.

Även mängden fisk var liten och trots i det närmaste perfekta förhållanden för strömlevande fisk sågs endast en fisk, troligen en öring.

Vid Trydemölla kan markägaren glädjas åt fina strömvattensträckor inne på tomten.

Trydeån, Trydemölla

616143, 138053

Trydeån avvattnar stora delar av jordbruksområdena norr om Tomelilla. Vid Trydemölla har ån lämnat den mest utpräglade åkerbygden och rinner genom ett betesmarks- och lövskogsdominerat landskap på sin väg ner mot Fyledalen. På denna sträcka är vattendraget inte lika utdikad och rätad som längre uppströms, utan rinner ganska raskt fram genom landskapet i stora bågar. Mellan Trydemölla och Fåglasång finns dessutom stora betesmarker med levande meandering.

Lokalen sträcker sig från bron vid uppfarten upp till gården och 50 m nedströms till tomtgränsen. Vattendragsbredden är 6 m, medeldjupet 0,3 m och maxdjupet 0,5 m. Vattnet är strömmande och botten domineras av mindre block och grov sten. Enstaka klubbalar och pilar bidrar till en god beskuggning av vattenytan. På botten växer rikligt med mossa och enstaka trådalger.

Inga musslor hittades, vare sig levande eller döda. Däremot sågs ett flertal signalkräftor.

Vid Tryde bidrar täta träd- och buskridåer till hög beskuggning.

Trydeån, Tryde

616172, 138133

Lokalen är placerad vid hönseriet strax väster om väg 19 vid Tryde. I den övre delen av avrinningsområdet är Trydeån rätad och djupt nedgrävd i det omgivande jordbrukslandskapet.

På den undersökta sträckan är den yttre påverkan stor till följd av närheten till vägen och genom näringsläckage från omgivande marker. Längs stränderna finns flera dräneringsrör som mynnar i ån. Ett av rören transporterar förmodligen dagvatten från Tryde by medan ett annat dränerar den öppna marken kring hönseriet.

På sträckan nedströms bron omgärdas ån av täta ridåer med träd och buskar, främst klibbal och pil, vilket gör att beskuggningen är mycket god. Bottnen domineras av grus och sten i varierande storlek. På delar av sträckan finns dessutom inslag av finsediment. Uppströms bron är beskuggningen betydligt sämre till följd av att ån endast omges av enstaka pilar. Mängden övervattensväxter är stor i de ljusöppna partierna medan mossor och trådalger dominerar på de mera kraftigt beskuggade partierna.

En sträcka på totalt 100 m (50 m på vardera sidan av bron) inventerades. Vattendraget var 4 m brett, medeldjupet 0,5 m och maxdjupet 0,8 m. Inventeringen visade inte några som helst tecken på förekomst av musslor.

Fisklivet var förvånansvärt rikt. I samband med inventeringen sågs stensimpa, öring och elritsa liksom enstaka signalkräftor.

På sträckan mellan Värpinge och Lomma rinner Höje å fram i en flack dalgång.

Höje å, Värpinge

617800, 133266

I de nedre delarna av sitt lopp slingrar sig Höje å sakta fram genom ett öppet och mycket flackt jordbrukslandskap. Trots att Värpinge ligger drygt 8 km från havet är höjden över havet bara drygt 6 m. Den undersökta lokalen ligger strax nedströms landsvägsbron och gränsar mot en glest trädbeväxt betesmark på den norra sidan. På södra sidan finns ett större pilbuskage som bidrar till att hålla en del av den undersökta sträckan kraftigt beskuggad. Längs stränderna finns rikligt med högväxta vattenväxter, främst stor igelknopp och kalmus, längre ut i vattendraget dominerar sjösäv och på sina ställen finns enstaka näckrosor. Bottensubstratet består till största delen av sten, block och grus. På stenarna finns rikligt med mossor.

Vattendragets bredd uppskattades till 8 m och en sträcka på 20 m inventerades. Lokalen är belägen strax nedströms en strömnacke och vattnet strömmar tämligen raskt. Medeldjupet uppskattades till 0,6 m och maxdjupet var 1,0 m.

Det fanns inga spår av musslor på den undersökta sträckan, vare sig levande exemplar eller rester i form av skal eller skalfragment.

Fiskfaunan var betydligt rikare och såväl grönling som ål och ett flertal mörtar sågs i samband med inventeringen.

Vid Källby söder om Lund finns såväl stora betesmarker som nyanlagda dammar för näringsretention.

Höje å, Källby

617648, 133411

Söder om Lund, på sträckan mellan järnvägen och S:t Lars, slingrar sig Höje å sakta fram genom ett öppet landskap med betesmarker och åkrar. Den undersökta sträckan ligger i den västra delen av en större betesmark, i direkt anslutning till en liten strömnacke vid cykelbron över ån. Upp- och nedströms strömnacken är flödet betydligt lugnare och djupet större. Lokalen ligger helt öppet mot söder. På norra sidan finns några stora pilar, beskuggningen från dessa är dock låg.

Höga näringshalter i kombination med ett lugnt flöde gör att vattenvegetationen är riklig. Längs stränderna finns täta bestånd av jättegröe och kalmus medan sjösäv, blomvass och näckrosor dominerar ute i vattnet.

En 30 m lång sträcka inventerades. Åns medelbredd uppskattades till 7 m, medeldjupet var 0,7 m och maxdjupet 1,3 m. Bottnen dominerades av block och sten av varierande storlek. Den låga vattenhastigheten vid inventeringstillfället bidrog till att det fällts ut en hel del finsediment och i partier med strömlä var en stor del av stenarna och blocken dessutom kraftigt inbäddade.

Det enda musselfyndet var ett levande exemplar av spetsig målarmussla. Musslan mätte 79 mm och hittades nedströms strömnacken.

På sträckan sågs ett litet stim av mörtfiskar (mört eller benlöja) samt tre signalkräftor.

Höje å från cykelbron vid Knästorp sydväst om Lund.

Höje å, NV Knästorp

617528, 133567

Cykelbanan på den gamla banvallen mellan Lund och Staffanstorp passerar Höje å nordväst om Knästorp. I den här delen av sitt lopp är Höje å kraftigt omgrävd och rätad. Vid den gamla järnvägsbron rinner ån fram i en djupt nedskuren och ganska smal dal. Omgivningen domineras av åkrar, men i själva ådalen finns en hel del skuggande träd, bl.a. pil, ask, alm och en långsmal granplantering. Flödet är relativt långsamt och längs stränderna växer stora mängder bladvass. Ute i vattnet finns stora mängder säv och näckrosor samt en hel del trådalger.

Musslor eftersöktes på en 60 m lång sträcka. Vattendragets bredd var 7 m, medeldjupet 0,6 m och maxdjupet 0,9 m. Bottnen dominerades av sand och grus med inslag av mindre stenar. Det mycket långsamma flödet gjorde att det fanns tämligen rikligt med detritus på bottenarna och i strömlä var en hel del av stenarna kraftigt inbäddade.

Musslor förekom mycket sparsamt. Den enda levande mussla som hittades var en allmän dammussla. Skalrester och fragment var något mera frekventa och totalt hittades spår av fyra arter: förutom allmän dammussla även tjockskalig målarmussla, äkta målarmussla och spetsig målarmussla.

I samband med inventeringen sågs mört och en stor ål.

Vid Bjällerup finns ett värdefullt strömvattenparti.

Höje å, Bjällerup

617279, 133983

Öster om Lund rinner Höje å fram genom intensivt brukad fullåkersbygd. Söder om Bjällerup tillstöter Källingabäcken från nordost och den undersökta lokalen är belägen direkt nedströms sammanflödet. Närområdet utgörs av en större tomt på södra sidan och stora åkrar på norra sidan. Vattendragets sidor kantas av träd, främst ask och pil, och beskuggning är hög.

En 50 m lång sträcka uppströms bron inventerades. Vattendragets bredd var ca 5 m, medeldjupet 0,3 m och maxdjupet 0,7 m. Vattnet var strömmande, framför allt i de grundare partierna nederst och överst på sträckan. Botten består främst av grus och sten, men även sand och mindre block förekommer. Närmast bron växte rikligt med ålnate medan det längre uppströms fanns stora mängder trådalger på stenarna.

Ett tjugotal skal och skalfragment från tjockskalig målarmussla hittades. Merparten av skalen hittades i de grunda partierna närmast bron. Utöver skal från tjockskalig målarmussla hittades ett fåtal skal av äkta målarmussla. Däremot hittades inga levande musslor av någon art.

Vid inventeringstillfället sågs flera stim med elritsor, ett fåtal grönlingar och en liten öring.

I den utsatta miljön vid Kyrkheddinge finns fortfarande levande tjockskalig målarmussla.

Höje å, Söndregård, Kyrkheddinge

617110, 134085

Vid Kyrkheddinge flyter Höje å genom ett öppet och trädfattigt jordbrukslandskap. Större delen av vattendraget kantas av åkrar med smala skyddszoner. Höje å är sedan länge kraftigt påverkad av jordbruket genom återkommande rätningar och rensningar. Bland annat till följd av detta ligger ån tämligen djupt nedskuren i landskapet. Öster om bron finns ett fåtal pilar, men beskuggningen är överlag låg.

Nedströms bron är vattendraget relativt djupt, något som i kombination med grumligt vatten gjorde sträckan svårinventerad. Uppströms bron är vattnet grundare och sträckan därför mera lättinventerad. Maxdjupet på hela lokalen var 0,85 m och medeldjupet 0,4 m. Den inventerade sträckan var 75 m (från 40 m nedströms bron till 35 m uppströms). Bottnen består av sand, grus och mindre sten. I vattnet växte rikligt med sjösäv och gul svärdsilja. Längs stränderna fanns stora mängder rosendunört.

Fyra levande exemplar av tjockskalig målarmussla hittades uppströms bron. Musslorna var stora och mätte från 69 till 85 mm. Utöver de levande musslorna hittades stora mängder skal. Skalen hittades jämnt fördelade längs hela den inventerade sträckan. Alla skal som hittades var stora och det fanns inga tecken på förekomst av små eller medelstora musslor.

Utöver tjockskalig målarmussla hittades levande allmän dammussla (2 individer), samt ett skal av spetsig målarmussla och åtta skal av äkta målarmussla.

Fiskfaunan var fattig, men enstaka grönlång sågs i samband med inventeringen.

Vid Alberta är karaktären av jordbruksdike uppenbar.

Höje å, Alberta

616910, 134323

Vid Alberta har Höje å behållit mycket av sitt naturliga utseende och ån slingrar sig fram genom landskapet i botten av en relativt bred ådal. Ådalen är till stora delar ohävdad och strandzonen domineras av högväxta gräs och örter. Mängden träd varierar kraftigt mellan olika delar av vattendraget. På den undersökta sträckan fanns relativt rikligt med klibbal och pil vilket gjorde att beskuggningen var tämligen god. Det omgivande landskapet domineras av åkermark.

Ån varierar kraftigt i bredd. På den undersökta sträckan varierade bredden mellan 1 m och 7 m, med en bedömd medelbredd på ca 5 m. Även djupet varierade kraftigt, från knappt decimeterdjupa klackar till hålor med ett maxdjup på 0,9 m. Medeldjupet bedömdes till 0,6 m. Det relativt stora djupet i kombination med grumligt vatten gjorde sträckan svårinventerad.

Den undersökta sträckan var 75 m och sträckte sig uppströms från en mindre gångbro. Botten bestod av sand, grus och småsten. Det varierande djupet i kombination med en starkt skiftande bredd gjorde att vattenhastigheten varierade från strömmande till lugnflytande.

Endast en levande mussla hittades, en allmän dammussla. Utöver detta hittades ett tiotal skal av tjockskalig målarmussla, ett fåtal skal av spetsig målarmussla samt skalfragment från allmän dammussla.

Vid Esarp kantas Höje å av stora betesmarker.

Höje å, Esarp

616844, 134378

Kvarnen vid Esarp var i bruk fram till 1940-talet och på platsen finns fortfarande kvar en större damm. Nedströms dammen ringlar sig ån genom stora och flacka betesmarker. Längs stränderna finns enstaka klubbalar och pilar. Vattenhastigheten var vid undersökningstillfället strömmande och relativt hög. Djupet på den undersökta sträckan varierade kraftigt, från som grundast ca 0,2 m till över 1 m i dammen. Medeldjupet bedömdes vara 0,5 m. Vattnet var grumligt vilket gjorde att de djupare partierna på lokalen var svårinventerade.

Totalt undersöktes en sträcka på ca 250 m nedströms den gamla bron. Bottnen domineras av sand med inslag av grus och mindre sten. Djuren betar ända ner i vattnet vilket bidrar till sparsam växtlighet.

Sammanlagt hittades ett trettiotal skal från tre arter stormusslor: allmän dammussla, spetsig målarmussla och äkta målarmussla. De flesta skalen hittades inne bland vattenväxter på den nedre delen av sträckan. Däremot hittades inga levande musslor av någon art.

I samband med inventeringen sågs en grönling.

Norr om Genarp har landskapet ändrat karaktär och Höje å blivit ett betydligt livligare vattendrag.

Höje å, N Genarp

616687, 134865

I de övre delarna av sitt lopp rinner Höje å genom stora områden med lövskog. Norr om Genarp rinner ån i en trädrik ådal genom det i övrigt intensivt utnyttjade åkerlandskapet. Vattendraget är rätat och kanaliserad på en stor del av sträckan.

Den undersökta sträckan ligger nedströms vägen mellan Genarp och Björnstorp. Lokalen är omgärdad av högstammiga klubbalar och almar och beskuggningen är hög. De branta sluttningarna på den norra sidan är täckta av stora bestånd av jättebjörnloka.

Bottensubstratet består av mindre sten, grus och sand och vattnet var kraftigt strömmande. På många platser längs sträckan fanns bankar där sanden låg i tjocka drivor. På flera platser strömmade metangas fram när man trampade genom sanden, uppenbarligen fanns det tjocka lager med organiskt material under sanden.

Musselförekomsten undersöktes på en 50 m lång sträcka. Medelbredden var 5,5 m, medeldjupet uppskattades till 0,4 m och maxdjupet var 0,8 m.

Inga fynd av vare sig musslor eller musselskal. Det roligaste fyndet var observationen av en grönling.

Mellan broarna i Södra Åsum finns enstaka exemplar av tjockskalig målarmussla.

Åsumsån, N Södra Åsums kyrka

617086, 136754

Lokalen är belägen mellan den gamla och den nya bron vid södra Åsum. En sandbank delar upp vattendraget i två armar. Omgivningen är artificiell och domineras av trädgårdar, gårdsplaner och vägar. Strandzonen domineras av högväxta örter som pestskräp och jättegröe. På södra sidan av vattendraget finns några pilar. De står dock för långt från vattnet för att ge någon nämnvärd beskuggning av vattenytan.

Bottensubstratet består huvudsakligen av sten och grus, med inslag av enstaka block. I vattnet växer mossor och trådalger samt rikligt med övervattensväxter. Den inventerade lokalen har en längd på 30 m, en medelbredd på 9 m och ett medeldjup på 0,6 m.

Under inventeringen hittades ett tiotal levande tjockskaliga målarmusslor. Huvuddelen av dessa satt i en rörlig grusbank under det norra brovalvet. Längden varierade mellan 49 och 80 mm. Utöver de levande musslorna, hittades ytterligare ett tiotal skal och skalfragment av tjockskalig målarmussla. Vidare hittades ett levande exemplar och två skal av allmän dammussla.

I ån sågs stora mängder elritsa.

På sandbankarna vid Barleja låg flera uppspolade tjockskaliga målarmusslor. Samtliga nydöda.

Tolångaån, Barleja

616975, 137065

Vid Barleja rinner Tolångaån genom ett område med öppna betesmarker. Ån har ett naturligt, meandrande lopp och är vare sig påfallande rätad eller utgrävd. Vid inventeringstillfället var vattennivån medelhög, men endast några få dagar tidigare hade flödena uppenbarligen varit betydligt högre. Längs stränderna fanns nämligen stora mängder uppspolad sand i vilken det fanns mängder av musslor, såväl stormusslor som ärt- och klotmusslor.

Vattnet var strömmande och bottensubstratet består av sten och grus med inslag av mindre block och rena sandpartier. Stenarna var rikligt beväxta med mossor och här och där fanns mat- tor med trådalger. Enstaka klubbalar och pilar längs stränderna ger viss beskuggning.

En sträcka på 30 m med en medelbredd på 11 m inventerades. På lokalen hittades ett tjugotal levande exemplar av tjockskalig målarmussla (59–78 mm), liksom enstaka exemplar av allmän dammussla. Utöver de levande musslorna hittades stora mängder skal av tjockskalig målarmussla. Merparten av de tjockskaliga målarmusslorna satt i en grusbank på vattendragets östra sida (strömsträckan mitt i bilden).

På sträckan fanns rikligt med elritsa.

Vid Eggelstad rinner Tolångaån fram i ett helt öppet landskap mera lämpat för vit stork än för tjockskalig målarmussla.

Tolångaån, Eggelstad

617034, 137469

Vid Eggelstad rinner Tolångaån fram genom ett öppet och i stort sett trädlöst beteslandskap. Lokalen avgränsas uppströms av en strömnacke och i nederdelen av ett mindre lugnvattenparti.

En 45 m lång sträcka inventerades. Vattendragets medelbredd var 10 m, medeldjupet 0,5 m och maxdjupet 0,9 m. Vattnet var strömmande och botten domineras av större sten och mindre block. På stenarna och blocken fanns rikligt med mossor och trådalger.

Under inventeringen gjordes inga fynd av levande musslor, däremot hittades enstaka skal av tjockskalig målarmussla.

I samband med inventeringen sågs stora mängder elritsa.

I ett litet biflöde till Tolångaån öster om Eggelstad hittades rikligt med tjockskalig målarmussla.

Biflöde Tolångaån, O Eggelstad

616995, 137554

Strax öster om Eggelstad mynnar en liten bäck från områdena väster om Skåne Tranås i Tolångaån. Längs större delen av sitt lopp är bäcken kraftigt påverkad genom rätning och dikning. Enligt uppgifter från närboende rensas de övre delarna regelbundet från stora mängder sediment. I de nedre delarna av loppet är påverkan mindre och bäcken mera orörd. Närmast Eggelstad består omgivningarna mestadels av betesmarker.

Den aktuella lokalen ligger precis uppströms bron inne i samhället och är totalt 25 m lång. Medelbredden är 4 m, medeldjupet 0,5 m och maxdjupet 0,7 m. Vattnet är svagt strömmande och botten består av grus, sand och mindre sten, med ganska riklig förekomst av detritus och död ved.

Sträckan är dikad och vattendragets kanter är relativt branta. Längs stränderna finns rikligt med klibbal och sälg vilket bidrar till att beskuggningen är relativt hög. Vid inventeringstillfället var vattnet sedimentrikt och grumligt, betydligt grumligare än i närbelägna delar av Tolångaån.

På lokalen fanns ett drygt 50-tal exemplar av tjockskalig målarmussla. Musslorna satt som regel samlade i små grupper på botten. Ett trettiofem individuella mättes med längder varierande från 61 till 80 mm. På platsen hittades även ett fåtal levande exemplar av allmän dammussla.

Under inventeringen sågs elritsa och signalkräfta.

Vid Magleberg hittades enstaka tjockskaliga målarmusslor i de mest strömmande partierna av bäcken.

Biflöde Tolångaån, Magleberg

616890, 137714

Vid Magleberg rinner bäcken genom ett parti med relativt ung lövskog. En sträcka på 125 m uppströms den lilla bron inventerades. Medelbredden var 4 m, djupet varierade från 0,1 till 0,7 m med ett medeldjup på 0,3 m. Sträckan är mycket trevlig med omväxlande kraftigt strömmande och mera långsamt rinnande partier. Längs stränderna finns klippal och stora mängder pestskräp och beskuggningen är relativt hög. Vattnet är relativt klart och botten består huvudsakligen av sten och grus.

På sträckan hittades ett tiotal levande exemplar av tjockskalig målarmussla. Utöver de levande musslorna hittades stora mängder skal av tjockskalig målarmussla samt enstaka skal av allmän dammussla. Samtliga tjockskaliga målarmusslor var stora, längderna varierade från 63 till 80 mm.

I bäcken fanns såväl elritsa som signalkräfta.

Flertalet av musslorna i Vollsjoån vid Näsby satt uppkrupna högt upp på de branta stränderna.

Vollsjoån, V Näsby

617259, 137348

I höjd med Näsby byter Tolångaån namn till Vollsjoån. I området väster om Näsby rinner Vollsjoån fram i en bred dalgång med stora betesmarker. Stora delar av dalgången är helt öppen och trädlös, men här och där finns partier med skog och skuggande trädriddåer.

Vi inventerade en 50 m lång sträcka med en medelbredd på 8 m. Medeldjupet var 0,4 m och maxdjupet 0,7 m. Vattendragets lutning var liten och vattenhastigheten tämligen låg (svagt strömmande). Botten dominerades av mindre sten och grus med förekomst av enstaka större stenar på vilka det fanns rikligt med näckmossa.

Botten fullständigt kryllade av nattsländelarver och annan bottenfauna. Mängden musslor var dock relativt liten, totalt hittades fem levande exemplar av tjockskalig målarmussla och lika många exemplar av allmän dammussla. Endast ett fåtal skal hittades, såväl av tjockskalig målarmussla som av allmän dammussla.

Även mängden fisk var liten, dock sågs ett fåtal elritsor.

Trots mycket fina förhållanden hittades inga musslor i betesmarken nedströms dammen i Brösarp.

Vollsjoån, Brösarp, huvudfåra

617373, 137271

Vid Brösarp finns en gammal kvarnplats med en stor damm. Nedströms dammen rinner vattnet genom två fåror, dels genom kvarnrännan och dels i ett slingrande flöde genom betesmarken nedströms. I samband med besöket gjorde vi bedömningen att kvarnrännan har kontinuerligt flöde, medan den öppet liggande fåran mera fungerar som en bräddningskanal. Till följd av de mycket skilda förutsättningarna har sträckan vid kvarnen i Brösarp delats upp på två lokaler, varav den ena omfattar dammen och huvudfåran och den andra kvarnrännan nedströms dammen.

Lokalen omfattar en 180 m lång sträcka från bron och nedströms genom dammen till sammanflödet med kvarnrännan. Botten på den övre delen består botten främst av stora hällar med ett tunt lager av finare sediment. Från dammkrönet och nedströms dominerar botten av sten och mindre block. Sträckan rinner genom en trädfri betesmark och det är endast kring dammen som det finns skuggande träd. Maxdjupet var 0,4 m och medeldjupet 0,2 m.

Inga spår av musslor, vare sig levande eller döda. Den hårda hållbotten gör att förutsättningarna för levande musslor är dåliga på den övre delen, däremot förväntade vi oss skalresster. Mera förvånande är att vi inte hittade några som helst spår av musslor på sträckan nedströms dammen. Förklaringen är förmodligen att tidvis kraftigt varierande flöden vilken förmodligen leder till att sträckan ibland torrläggs.

I samband med inventeringen sågs elritsa, öring och gädda.

På de grusiga bottenarna i den nedre delen av kvarnrännan fanns det rikligt med tjockskalig målarmussla.

Vollsjoån, kvarnrännan Brösarp

617373, 137271

Den inventerade sträckan löper parallellt med föregående lokal. Lokalen omfattar kvarnrännan från sammanflödet med huvudfåran (samma nedre avgränsning som föregående lokal) upp till dammen. Fördelningen av vattnet från dammen på de båda fårorna är oklar, men det förefaller som om det hela tiden går vatten genom kvarnrännan. Den inventerade sträckan är 110 m. Närmiljön består av betesmark på västra sidan och åker på östra sidan. Längs östra stranden finns en tät rad av klibbal och ask vilket tillsammans med ett mindre antal träd längs västra stranden ger hög beskuggning av vattenytan. Bottensubstratet är rent, relativt fint och domineras av grus, mindre sten och sand. Lokalens bredd är ca 3 m, medeldjupet 0,2 m och maxdjupet 0,6 m.

På sträckan finns ett stort och till synes livskraftigt bestånd av tjockskalig målarmussla. Beståndets storlek är svårbedömt då musslorna sitter mycket djupt nedgrävda i bottenarna, men uppskattningsvis uppgår antalet till flera hundra individer. Ett tiotal individer togs upp för mätning och längderna varierade från 62 till 73 mm. Utöver tjockskalig målarmussla hittades skal av allmän dammussla.

I samband med inventeringen sågs stora stim av elritsa.

I södra delen av Vollsjö är ån bred och grund. Trots till synes goda förhållanden hittades inga levande musslor.

Vollsjöån, Vollsjö kyrka

617582, 137234

Den undersökta sträckan ligger i södra delen av Vollsjö samhälle. Lokalen sträcker sig från kyrkogården och uppströms förbi bron. Omgivningen domineras av villabebyggelse och längs stränderna finns lövskog dominerad av klibbal och björk. På strandbrinkarna finns stora bestånd av pestskräp. Vegetationen i vattnet är riklig med stora mängder jättegröe och andra strandväxter och på botten finns rikligt med mossor och trådalger.

Den inventerade sträckan är 150 m och vattendragets medelbredd var 7 m. Nedströms bron är botten hård med dominans av block, håll och större sten. Uppströms bron är vattendraget djupare och botten substratet finare och därmed mera lämpade för musslor. Vattenhastigheten var starkt strömmande, maxdjupet 0,9 m och medeldjupet 0,4 m.

De hårda bottenarna på den nedre delen av lokalen är inte särskilt lämpade för musslor. Vi hittade trots detta ett litet antal skal av såväl tjockskalig målarmussla som allmän dammussla. Däremot hittades inga levande musslor av någon art. Uppströms bron är bottenarna mera lämpade för musslor, men inte heller där hittades några levande individer.

På lokalen sågs stora stim av elritsa samt enstaka öringar och signalkräftor.

I den västra delen av Vollsjö samhälle är ån kraftigt omgrävd, rätad och jämindjup.

Vollsjöån, Vollsjö

617722, 137307

I västra delen av Vollsjö flyter ån fram genom gles bebyggelse blandat med lummiga betesmarker. En 25 m lång sträcka nedströms bron undersöktes. Lokalen sträcker sig från bron och 25 m nedströms. Strandbrinkarna var relativt branta och längs stränderna fanns täta bestånd av klibbal och alm. Beskuggning och krontäckning var i närmast fullständig.

På den aktuella sträckan är ån rätad och lugnflytande med en medelbredd på 8 m och medeldjupet var 0,4 m. Botten dominerades av grus och sten. Det relativt långsamma flödet medför att det fanns en hel del findetritus på botten, liksom ett betydande inslag av döda grenar och stammar från de döende almarna längs ån.

Vi hittade en levande tjockskalig målarmussla (70 mm). Utöver den levande musslan hittades ett flertal skal av tjockskalig målarmussla (längder 45–75 mm), samt skalfragment av allmän dammussla.

I samband med inventeringen sågs rikligt med elritsa, enstaka fjolårsöringar och en ensam signalkräfta.

Ett mindre biflöde till Vollsjöån med ursprung från trakten av Vallarum förefaller sakna musslor.

Biflöde Vollsjöån, O Fränninge

617846, 137478

Strax söder om Fränninge rinner ett mindre biflöde från trakten av Vallarum och Skäpperöd samman med Vollsjöån. Förekomsten av musslor undersöktes på en 35 m lång sträcka öster om Fränninge samhälle. På västra sidan gränsar bäcken till en villatomt och på östra sidan till åker.

Bäcken är rensad och nedgrävd. Längs stränderna finns en tät rad av klibbal vilket gör att beskuggningen är god. Medelbredden på den undersökta sträckan var 2,5 m, maxdjupet 0,4 och medeldjupet 0,25 m. Botten domineras av grus och mindre sten. Vattenhastigheten är relativt låg vilket leder till att påslamningen är hög och att stora mängder finsediment finns samlat på botten. På sträckan finns ett mindre dämme, förmodligen för att underlätta uttag av vatten för bevattning.

Förutsättningarna var dåliga och vi såg inga som helst spår efter musslor, däremot fanns det måttliga mängder med elritsa.

Väster om Fränninge finns fina strömsträckor med rik fiskfauna och enstaka exemplar av tjockskalig målarmussla.

Vollsjöån, Fränninge

617867, 137394

Lokalen vid Fränninge ligger i västra delen av samhället. Ån rinner fram mellan äldre bebyggelse och stora tomter. Längs stränderna och i omgivningarna finns rikligt med lövträd (främst alm och klibbal) vilket gör att beskuggningen är hög under sommarhalvåret. Vattnet är strömmande och bottenstrukturer består av grov sten, fina block och grus. På stenarna fanns rikligt med trådalger och mossor. Den undersökta sträckan var 35 m lång med en medelbredd på 5 m, ett maxdjup på 0,5 m och ett medeldjup på 0,3 m. En mycket fin sträcka med goda förutsättningar för såväl fisk som musslor.

En levande tjockskalig målarmussla (65 mm) hittades i samband med undersökningen. Därutöver hittades skal av allmän dammussla, men vare sig skal eller skalfragment av tjockskalig målarmussla.

Vid besökstillfället luktade vattnet svagt av dynga (avlopp). Även den rika förekomsten av trådalger antyder att ån får ta emot onödigt mycket näringsämnen.

I samband med inventeringen sågs rikligt med elritsa, enstaka öringar, ett könsmoget bäcknejonöga och ett tiotal signalkräfter.

Uppströms Fränninge är landskapet starkt präglat av lantbruk och extensiv djurhållning.

Sniberupsån, SV Hårderup

618009, 137238

Sydväst om Hårderup rinner Sniberupsån (övre delen av Vollsjöån) genom ett landskap som präglas av omfattande djurhållning. Ådalen är i det närmaste helt öppen med enstaka pilar och klubbalsly längs stränderna.

Den inventerade sträckan ligger helt öppet ute i en stor betesmark. Vattendraget är grunt, maxdjupet 0,7 m och medeldjupet ca 0,2 m. Medelbredden är ca 4 m. Vattnet är strömmande och på delar av sträckan finns tendenser till kvillbildning. Botten domineras av grus och mindre sten med inslag av större sten och enstaka mindre block. Växtligheten är rikligt med stora mängder jättegörö och andra övervattensväxter samt trådalger och mindre mängder näckmossa.

Lokalen sträcker sig från övre delen av en liten damm och 100 m uppströms. En sträcka på 100 meter undersöktes med vattenkikare. Vi hittade ett skal (70 mm) och ett tiotal fragment av tjockskalig målarmussla. Däremot hittades inga levande musslor av någon art.

Vid inventeringen sågs måttliga mängder elritsa, en öring, en gädda och två signalkräftor.

De översta delarna av Sniperupsån (Vollsjöån) är kraftigt påverkade av återkommande rensningar.

Sniberupsån, V Sniberup

618275, 136919

De övre delarna av Sniberupsån rinner genom ett relativt småskaligt, men intensivt brukat jordbrukslandskap. Regionen domineras av djurhållning och vallar blandas med åkrar. Ån är hårt dikad och rätad. Vid Sniberup ansluter ett mindre flöde västerifrån, detta vattendrag fungerar som recipient för reningsverket i Östraby.

En 80 m lång sträcka i anslutning till sammanflödet undersöktes. Vattendraget är relativt smalt med en bredd på 2 m, ett maxdjup på 0,8 m och ett medeldjup på 0,2 m. Längs stränderna finns enstaka träd, främst ask och klibbal. Beskuggningen är dock låg. Vattnet är svagt strömmande och botten domineras av sten och grus. I vattnet växer rikligt med övervattensväxter samt mindre mängder trådalger.

Inga spår av musslor, vare sig levande eller döda. Däremot sågs stim av elritsa och skalrester från signalkräfta.

Vid Oderup slingrar sig ån fram genom en trädrik betesmark.

Sniberupsån, Oderup

618398, 136888

Vid Oderup slingrar sig ån fram genom en stor betesmark. Kring bäcken finns rikligt med äldre träd, främst klibbal och ask, vilket gör att beskuggningen är hög. Ån rinner i två fåror varav den ena förmodligen är torr under perioder med låga flöden. Ån är relativt smal med en maxbredd på 2 m. Vattnet är strömmande, medeldjupet 0,1 m och maxdjupet 0,6 m. Bottensubstratet består av grus och sten. En del mossor växer i vattnet och det finns en hel del död ved på sträckan.

En 95 m lång sträcka undersöktes utan att vi fann några som helst spår av musslor. Enligt en boende i området har det tidigare funnits musslor på platsen. Vilken art det skulle vara har han däremot ingen kännedom om.

Observationer av enstaka öringar visar att förhållandena i vattendraget är goda.

I de nedre delarna av Saxån finns rikligt med musslor, främst spetsig målarmussla.

Saxån, NO Saxtorp

619424, 132218

Vid Saxtorp rinner Saxån fram i ett område med fullåkersbygd. Mängden träd och graden av beskuggning varierar kraftigt mellan olika områden. Nordost om Saxtorp finns rikligt med stora pilar och klubbalar och beskuggningen är god. Ån är djupt nedskuren i det omkringliggande landskapet.

Lokalen utgörs av en 25 m lång sträcka uppströms en gammal bro. Omgivningen domineras av betesmarker och en äldre, väl uppväxt tomt. Vattnet var strömmande. Lokalens bredd var ca 7 m, medeldjupet 0,3 m och maxdjupet 0,7 m. Botten består främst av sten och grus, men även sand och mindre block förekommer. På sträckan fanns ett par rejäla sandbankar.

På lokalen fanns mycket rikligt med skal av spetsig målarmussla. Bland dessa fanns mindre mängder levande spetsig målarmussla och allmän dammussla. De levande musslorna satt samtliga högt upp på sandbankarna där genomströmningen var god. Vi hittade inga spår av tjockskalig målarmussla.

Många av de spetsiga målarmusslorna hade tjocka skal med stora, väl utvecklade låständer. Vissa av skalerna hade en avvikande form vilket gör att de utseendemässigt ligger nära tjockskalig målarmussla.

I samband med inventeringen sågs rikligt med elritsa.

I de strömmande partierna nedströms dammen hittades skal av en ung (15 mm) tjockskalig målarmussla.

Saxån, S Annelöv

619249, 132603

Mellan Dösjebro och Annelöv har Saxån kvar mycket av sitt ursprungliga, meandrande utseende och längs ån finns en relativt bred zon med naturbetesmarker. På de övre delarna av lokalen rinner ån genom en helt öppen betesmark. Längre nedströms rinner ån i kanten av dalföret där den omges av en tät träd- och buskrad och på dessa delar av ån är beskuggningen mycket hög.

Vi inventerade en 150 m lång sträcka nedströms landsvägsbron. Medelbredden var 6 m. Bottensubstratet varierar kraftigt mellan olika delar av lokalen. Närmast bron är vattnet strömmande och på botten finns rikligt med mindre block. Dammen fungerar som en sedimentfälla och botten består av sand och finsediment. Nedströms dammen är vattnet åter strömmande och botten grusig med inslag av sten och mindre block. Vattendjupet var starkt varierande, från 0,1 till 0,6 m. På de öppna delarna av sträckan finns rikligt med vattenväxter, främst säv och krusnate.

Vi hittade två levande exemplar av tjockskalig målarmussla (46 respektive 72 mm). Även skal och fragment hittades, bl.a. ett tomt skal med en längd av 15 mm. De små skalen är inte särskilt hållbara eller långlivade, så fyndet bekräftar reproduktion i denna del av Saxån. Utöver tjockskalig målarmussla hittades drygt tjugo levande exemplar av allmän dammussla (36–63 mm), samt skal och skalfragment av allmän dammussla och spetsig målarmussla.

På platsen sågs rikligt med fisk, främst elritsa men även öring och grönling, samt enstaka signalkräftor.

Trots fina yttre förhållanden hittades inga levande musslor vid Gissleberga kvarn.

Saxån, Gissleberga kvarn

619442, 133065

Nedströms Gissleberga kvarn rinner Saxån fram genom fullåkersbygden i ett relativt smalt dalföre. På södra sidan finns en smal skyddszon. På norra sidan finns en mindre betesmark, området närmast ån betas däremot inte och där finns en högrötsäng med rosendunört, jättegörö, rörlan och andra högväxta örter och gräs. På södra sidan av ån finns en tät rad av stora klubbalar. Beskuggningen är relativt hög och växtligheten i vattnet och längs stränderna är därför sparsam. I vattnet finns enstaka näckrosor, näckmossa och mindre mängder trådalger, och längs stränderna finns glesa bestånd av säv.

Vattnet är klart och strömmande. En 25 m lång sträcka inventerades. Medelbredd var ca 7 m, medeldjupet uppskattades till 0,35 m och maxdjupet var 0,6 m. Botten domineras av sten och mindre block, med mindre partier av grus.

Vid inventeringen hittades inga levande musslor. Däremot hittades skal av allmän dammussla. Inga tecken på förekomst av tjockskalig målarmussla.

I samband med inventeringen sågs signalkräfta, elritsa, grönling och en större gädda.

Vid Marieholms idrottsplats hittades två levande tjockskaliga målarmusslor.

Saxån, Marieholm

619578, 133331

I höjd med Marieholm rinner Saxån i den södra kanten av bebyggelsen. Ån ligger djupt nedskuren i det omgivande landskapet. Stränderna är branta och erosionsbenägna med tät högrötsvegetation och enstaka träd, främst almar. Beskuggningen är dålig och försämras i takt emd att almarna dör. På västra sidan av ån finns en smal skyddszon innan åkrarna tar vid, på östra sidan finns en stor parkeringsplats.

En 25 m lång sträcka från bron och uppströms inventerades med hjälp av vattenkikare. Ån är relativt bred (uppskattad medelbredd 6 m) med ett maxdjup på 0,5 m och ett medeldjup på 0,25 m. Vid inventeringstillfället var flödet tämligen litet och vattnet svagt strömmande. Vattnet var klart och förutsättningarna för inventering goda. Bottnen domineras av mindre sten, grus och sand. Växtligheten var tämligen riklig, med god förekomst av såväl trådalger som näckmossa.

Mängden musslor var påfallande liten. På platsen hittades två levande tjockskaliga målarmusslor (63 respektive 68 mm). I övrigt hittades skal av tjockskalig målarmussla och allmän damm-mussla.

På sträckan sågs rikligt med elritsa, måttligt med mört och enstaka grönlingar, öringar och signalkräfter.

I det kraftigast strömmande partiet i svängen fanns ett fint bestånd av tjockskalig målarmussla.

Saxån, O Reslöv

619456, 133641

Vid Reslöv rinner Saxån helt öppet ute i åkerlandskapet. Kring ån finns en smal obrukad zon med högrörtsvegetation och enstaka buskar och träd. Beskuggningen är låg. Ån är djupt nedgrävd i landskapet och på båda sidor stupar brinkarna brant ner mot vattnet. Lokalen ligger i en åkrök där vattnet är har god fart och bottenarna är renspolade. Längs stränderna finns rikligt med övervattensväxter, framför allt bladvass.

Vattnet var klart och strömmande. Vattennivån var låg, medeldjupet ca 0,2 m och maxdjupet 0,4 m. Botten dominerades av grus, sand och mindre sten och förhållandena för tjockskalig målarmussla var mycket goda.

På den 15 m långa och 3 m breda sträckan hittades rikligt med tjockskalig målarmussla, sammanlagt 31 levande individer. Den minsta musslan mätte 30 mm medan den största var 73 mm. Förekomsten av en liten mussla sporrade oss att söka igenom grusbotten mera noggrant för att om möjligt lokalisera riktigt unga musslor. Några sådana hittades dock inte. Mera noggranna undersökningar med tillgång till såll skulle förmodligen resultera i fynd av riktigt små musslor.

Utöver tjockskalig målarmussla hittades fyra exemplar av allmän dammussla (39, 53, 55 och 57 mm).

Fiskfaunan var rik och vi såg ett flertal grönlings, liksom enstaka elritsor och öringar.

Trots fina förhållanden hittades endast ett fåtal levande tjockskaliga målarmusslor vid Trollenäs idrottsplats.

Saxån, nedströms Trollenäs idrottsplats

619570, 133917

Nedströms idrottsplatsen i Trollenäs rinner Saxån genom en bred bäckdal. Området har inte hävdats på länge och domineras av stora högrötsängar med inslag av enstaka träd och stora buskage. Vid inventeringstillfället hade man påbörjat schaktningen för en ny bro i samband med omdragningen av väg 17. Den inventerade sträckan ligger strax uppströms bron vilket gör att förhållandena ändrats ganska kraftigt under åren strax före inventeringen.

På vattendragets norra sida finns rikligt med stora träd, främst klibbal och björk. Södra sidan är öppnare vilket leder till att beskuggningen är relativt låg under dagens varmaste timmar. I vattnet växer stora mängder krusnate och trådalger. Vi inventerade en 40 m lång sträcka med en medelbredd på 3,5 m. Lokalen var relativt grund med ett medeldjup runt 0,25 m och ett maxdjup på 0,6 m. Bottnen består huvudsakligen mindre sten med inslag av grus och större sten. Vid inventeringstillfället var vattennivån låg och vattnet klart och strömmande.

Mängden levande musslor var liten, men vi hittade sex levande exemplar av tjockskalig målarmussla (44–75 mm) samt levande allmän dammussla. Utöver detta hittades rikliga mängder skal och fragment av såväl tjockskalig målarmussla som allmän dammussla.

I samband med undersökningen sågs rikligt med elritsa, grönling och signalkräfta samt enstaka öringar.

Vid Gullarp slingrar sig Långgropen (ett biflöde till Saxån) fram genom öppna betesmarker.

Långgropen, Gullarp

619546, 134069

Vid Trollenäs rinner ett biflöde med det lustiga namnet Långgropen ut i Saxån. Vattendraget kommer från öster, från områdena kring Gullarp, Östra Asmundtorp och Eslöv. I de nedre delarna rinner Långgropen genom lövskog, strax väster om Gullarp öppnar sig landskapet och i de mellersta och övre delarna omgärdas ån av en zon med trädfattiga betesmarker. Vattendraget meandrar fram och är relativt lite påverkat av grävning och rätning. Närheten till åkrarna gör dock att näringsbelastningen är relativt hög.

En 115 m lång sträcka inventerades. Lokalen börjar 75 m nedströms en mindre bro varifrån den sträcker sig 40 m uppströms bron. Vattnet var klart och strömmande. Vattendragets bredd varierade starkt och medelbredden uppskattades till 4 m. Medeldjupet var 0,3 m och maxdjupet 0,6 m. Botten består av sten och mindre block. Beskuggning saknas och i vattnet växer rikligt med mannagräs (*Glyceria sp.*), krusnate, mossor och trådalger.

Trots fina bottenar sågs inga som helst spår av musslor, vare sig levande eller döda. Däremot sågs rikligt med elritsa och enstaka öringar.

Enstaka tjockskaliga målarmusslor överlever de hårt ansträngda förhållandena vid Stabbarp.

Långgropen, Stabbarp

619561, 134300

Vid Stabbarp är Långgropen smal, rätad och djupt nedgrävd mellan åkrar och gårdstomter. Strandbrinkarna är branta och på västra sidan växer rikligt med hägg. Östra sidan är helt öppen mot kringliggande åkrar.

Lokalen är placerad vid en större jordbruksfastighet. Såväl beskuggning som krontäckning är låg. Bottnen består huvudsakligen av sten och grus. Vattnet är lugnflytande vilket leder till sedimentation och stora delar av bottnen är inbäddad i ett tunt lager finsediment. Växtligheten i vattnet är måttlig och domineras av stor igelknopp.

En 25 m lång sträcka undersöktes. Medelbredden var 3 m, medeldjupet 0,3 m och maxdjupet 0,6 m. Av tjockskalig målarmussla hittades ett levande exemplar (48 mm) samt två tomma skal. Utöver detta hittades en levande allmän dammussla (39 mm).

På strömsträckorna inne bland bebyggelsen i Västra Strö finns stora bestånd av tjockskalig målarmussla.

Saxån, Västra Strö

619705, 133997

Saxån slingrar sig fram mellan bebyggelsen i Västra Strö. Vattendraget omgärdas av betesmarker och tomter och rent generellt rinner vattendraget fram genom ett helt öppet landskap. Det är endast i anslutning till bebyggelsen som det finns rikligt med träd vilket i sin tur gör att beskuggningen är hög.

Den inventerade lokalen utgörs av en 20 m lång och 4 m bred sträcka mellan en stor parkeringsplats och en äldre trädgård. Pil och klibbal kantar ån och beskuggning och krontäckning är i det närmaste fullständig. Vattnet var strömmande och aningen grumligt. Bottnen domineras av sten och grus. På stenarna växer rikligt med näckmossa. Maxdjupet var 0,7 m och medeldjupet ca 0,3 m.

Bland stenarna i de strömmande partierna satt stora mängder tjockskalig målarmussla. Längden på de levande musslorna varierade från 49 till 71 mm. Utöver tjockskalig målarmussla hittades enstaka exemplar av allmän dammussla.

I samband med undersökningen sågs elritsa samt enstaka signalkräftor.

Den kraftigt omgrävda och rätade sträckan vid Björkliden håller ett fantastiskt bestånd av tjockskalig målarmussla.

Saxån, Björkliden

619919, 134025

Vid Björkliden är Saxån omgrävd, kraftigt rätad och närmast att likna vid ett smalt dike. Skyddszoner saknas och åkrarna brukas ända fram till dikeskanten utan någon som helst skyddszon. Vattnet har börjat söka sig en egen väg nere i åfåran vilket tyder på att sträckan inte rensats de senaste åren.

Lokalen ligger helt öppet i landskapet med en betad vall på västra sidan och en åker på östra sidan. På brinkarna fanns en rik växtlighet dominerad av olika gräs och stor igelknopp. Botten substratet består av sand, finsediment och grus, ställvis med kraftig påväxt av trådalger. En 100 m lång sträcka nedströms vägbron inventerades. Bredden varierade betydligt, men vi uppskattade medelbredden till ca 2 m. Medeldjupet var 0,3 m och maxdjupet 0,7 m.

Totalt hittade vi närmare 150 levande tjockskaliga målarmusslor. Merparten av musslorna var i storleksintervallet 45–65 mm, men vi lyckades hitta en levande juvenil mussla med en längd av endast 9 mm. Avsaknaden av riktigt stora musslor kan förmodligen förklaras av att vattendraget rensats och rätats vid upprepade tillfällen.

Utseendemässigt är Saxån vid Björkliden i princip så långt man kan komma från den gängse bilden av en lokal för tjockskalig målarmussla; ett rätat och rensat vattendrag utan någon som helst beskuggning mitt i fullåkersbygden i ett landskap utan skyddszoner men med hög näringsbelastning.

Utöver tjockskalig målarmussla hittades mindre mängder allmän dammussla. På sträckan sågs också rikligt med elritsa.

Kring Hallsfarm är Vallabäcken kraftigt påverkad av dikning, rätning och vattenuttag.

Vallabäcken, SV Hallsfarm

620178, 133977

Ovanför Trolleholm byter Saxån namn till Vallabäcken. Runt Hallsfarm är åkrarna påfallande stora, även för att vara på den skånska slätten. Till följd av rätning och utgrävning återstår det inte mycket av den naturliga Vallabäcken.

Sydväst om Hallsfarm rinner Vallabäcken mellan stora åkrar och en långsträckt skogsplantering. Skyddszoner saknas, men beskuggningen är delvis god. Vattnet är strömmande och botten består huvudsakligen av mindre sten, grus och sand, men även finsediment och detritus förekommer i betydande mängder. Nere i bäckfåran finns rikligt med växtlighet, främst stor igelknopp men även rikligt med trådalger. På den nedre delen av sträckan finns ett vattenuttag för bevattning och sträckan rensas troligtvis med jämna intervall.

Den inventerade sträckan är 175 m och sträcker sig från 25 m nedströms bron till 150 m uppströms bron. Medelbredden är 2 m, medeldjupet 0,4 m och maxdjupet 0,7 m. Levande musslor saknades. Däremot hittade vi enstaka skal av tjockskalig målarmussla och ett flertal skal av allmän dammussla.

På lokalen sågs flera stim av elritsa.

De nedersta delarna av Braån är omgrävda och kanaliserade.

Braån, N Tågerup

619603, 132126

Vid Tågerup flyter Braån fram i ett brett dalföre med flacka, helt trädlösa betesmarker. Vattendraget är omgrävt, utgrävt och kanaliserat. Längs stränderna finns glesa bestånd av jättegroe.

En 30 m lång sträcka uppströms bron inventerades. Medelbredden var 2,5 m, medeldjupet 0,7 m och maxdjupet 1,1 m. Vattnet var lugnflytande, klart och utan grumlighet. Bottnen består i huvudsak av sand, med inslag av finsediment och sten i olika storlek.

På sträckan hittades två levande exemplar av allmän dammussla, 56 och 97 mm. Dessutom hittades skal och skalfragment av såväl allmän dammussla som spetsig målarmussla.

Ingen fisk.

Trots mycket fina förhållanden hittades inga tjockskaliga målarmusslor vid Hembygsgården i Asmundtorp.

Braån, Asmundtorp

619855, 132144

Söder om Asmundtorp rinner Braån djupt nedskuren i det omgivande åkerlandskapet. I denna del av avrinningsområdet är stora delar av ån rätade och påverkansgraden är generellt hög. Själva vattenfåran förefaller dock ha fått vara orörd under en längre tid och vattnet har börjat bana sig en egen väg.

Den inventerade lokalen ligger söder om hembygsgården. En 50 m lång sträcka nedströms bron genomsöktes. Medelbredden uppskattas till ca 4 m. Lokalen gränsar mot en större trädgårdstomt och en betesmark. Längs stränderna finns en gles rad med stora pilar och almar vilket gör att beskuggningen är hög. Fältskiktet domineras av rörflen m.fl. högväxta gräs. Bottnen domineras av sten och grus, med inslag av sand och mindre block. I vattnet växer igelknopp och på stenarna rikligt med trådalger. Vattnet var klart och strömmande. Medeldjupet var 0,2 m och maxdjupet 0,4 m.

Mängden musslor var anmärkningsvärt liten. Totalt hittades sex exemplar av allmän damm-mussla (65–74 mm).

Rent habitatmässigt har lokalen goda förutsättningar att hysa bestånd av tjockskalig målarmussla, men arten saknades trots detta nedströms Teckomatorp. Det är oklart i vilken utsträckning långlivade djur som t.ex. musslor har påverkats av verksamheten vid BT Kemi. Ett annat problem kan vara att ån är relativt bred och grund och att vattennivåerna under torrperioder därför kan vara mycket låga.

Sträckan hyser en rik fiskfauna och vi såg elritsa, grönling och storspigg.

Söder om Billeberga gjordes skalfynd av både tjockskalig målarmussla och spetsig målarmussla.

Braån, Billeberga

619808, 132441

Söder om Billeberga har Braån kvar mycket av sitt ursprungliga lopp. Åfåran är dock utgrävd och rensad med höga och branta stränder. På södra sidan av ån finns en tät trädrad (pil, alm och syren) som ger hög beskuggning.

Norr om ån finns en större betesmark, på södra sidan gränsar vattendraget mot en äldre trädgård. Vattnet var klart och lugnflytande. Vattendragets bredd uppskattades till 6 m, maxdjupet var 0,7 m och medeldjupet 0,5 m. Bottnen bestod av grus och sand, med inslag av sten, block och finsediment. Till följd av den höga beskuggningen var mängden vattenväxter relativt liten; de vanligaste arterna var stor igelknopp och vattenpest.

En 70 m lång sträcka uppströms bron undersöktes. Inga levande musslor hittades. Däremot hittades skal och skalfragment av såväl tjockskalig målarmussla som spetsig målarmussla.

På sträckan sågs rikligt med elritsa, enstaka grönlingar och en missbildad signalkräfta.

Trots fina yttre förhållanden är musselfaunan vid Tostarp mycket mager.

Braån, Tostarp

619647, 132677

De mellersta delarna av Braån har ett slingrande lopp ute i jordbrukslandskapet. Även om det storskaliga meandrande loppet finns kvar är vattendraget mycket kraftigt påverkat av rätning och omgrävning. Skyddszonerna längs vattendraget är mycket smala, och på större delen av sträckan gränsar ån direkt mot den intensivt brukade åkermarken.

En 80 m lång sträcka inventerades, från 30 m nedströms bron till 50 m uppströms. Ån är relativt smal med en uppskattad medelbredd på ca 3 m. Medeldjupet var 0,3 m och maxdjupet 0,5 m. Längs stränderna finns enstaka träd, främst ask och tysklönn. Strandbrinkarna täcks av tät högrötsvegetation med rosendunört och foderlost som dominerande arter. I vattnet växer rikligt med stor igelknopp, tillsammans med krusnate och mossor. Vattnet var lugnflytande med inslag av svagt strömmande partier. Botten består av grus, sand och finsediment, och i djupare partier finns ansamlingar av grovdetritus.

Denna del av Braån är mycket fattig på musslor. En enda levande mussla hittades, en allmän dammussla (78 mm). I övrigt hittades ett fragment av tjockskalig målarmussla.

Frånvaron av musslor är något förvånande då såväl bottenförhållanden som beskuggning är goda.

I samband med inventeringen sågs rikligt med elritsa och grönlång.

I den trädombäddade delen av Braån vid Nygård uppströms Teckomatorp finns bestånd av tjockskalig målarmussla.

Braån, Nygård

619781, 133051

Uppströms Teckomatorp är Braån relativt liten där den rinner fram mellan åkrarna. Under 2000-talet har det gjorts stora insatser för att minska näringsläckaget i området vilket resulterat i skyddszoner och ett antal kvävereduktionsdammar. Några av dessa ligger strax uppströmd den inventerade lokalen vid Nygård.

Vid Nygård omgärdas Braån av täta rader med pil och ask. En sträcka på 60 m uppströms bron inventerades med hjälp av vattenkikare. Vattnet var strömmande men mycket grumligt. Medelbredden uppskattades till 4 m, maxdjupet var 0,5 m och medeldjupet 0,2 m. Bottensubstratet var i huvudsak grus, sand och mindre sten, men med inslag av finsediment, större sten och enstaka block. Den höga beskuggningen gör att mängden vattenväxter är begränsad och endast består av mossor. I lugnare partier fanns måttliga mängder grovdetritus.

På den inventerade sträckan hittades sju levande exemplar av tjockskalig målarmussla (50–68 mm) och ett tjugotal exemplar av allmän dammussla (37–76 mm).

Fiskbeståndet var tämligen rikt med stora mängder elritsa och måttliga mängder grönling. Därutöver sågs ett flertal signalkräftor.

Vid Källs Nöbbelöv hittades ett fragment av tjockskalig målarmussla.

Svalövsbäcken, Källs Nöbbelöv

619863, 132949

Vid Källs Nöbbelöv flyter Svalövsbäcken fram genom fullåkersbygden. Vattendraget är utgrävt och rensat så förutsättningarna för musselförekomst är rent generellt dåliga.

En 75 m lång sträcka nedströms väg 106 inventerades. Lokalen ligger helt öppet mot söder, medan det på norra sidan finns enstaka pilar. Vattendraget är både smalt och grunt. Medelbredden var ca 2 m, maxdjupet 0,6 m och medeldjupet ca 0,2 m. Vattnet var klart och strömmande. Botten består av sten och grus, men även sand, finsediment och små block förekommer.

Till följd av den låga beskuggningen är växtligheten mycket frodig med täta bestånd av bl.a. rosendunört och stor igelknopp. I vattnet fanns bredbladiga natar (*Potamogeton*), framför allt krusnate och gäddnate, samt rikligt med trådalger och näckmossa.

Levande musslor saknades. Däremot hittade vi ett fragment av tjockskalig målarmussla nära bron.

Vid besöket sågs rikligt med elritsa och enstaka grönlingar.

Den täta växtligheten i Svalövsbäcken inne i Svalöv döljer ett stort antal dagvattenrör.

Svalövsbäcken, Svalöv

620103, 133058

I södra delen av Svalöv rinner Svalövsbäcken fram mellan idrottsplatsen och ett antal större tomter. Vattendraget är tydligt präglat av närheten till bebyggelse, bland annat genom förekomsten av ett stort antal dagvattenrör som mynnar rakt ut i bäcken. Beskuggningen är låg vilket bidrar till riklig växtlighet såväl nere i åfåran som längs stränderna. På den undersökta sträckan finns täta bestånd av pestskräp, stor igelkopp, rosendunört och andra högväxta örter.

En 60 m lång sträcka undersöktes i direkt anslutning till bron över ån (från 30 m nedströms bron till 30 m uppströms). Botten domineras av relativt fint material som grus, mindre sten och sand, men även grov sten, block och finsediment förekommer. Vattnet är klart och strömmande. Vid undersökningstillfället uppskattades vattendragets medelbredd till 3 m. Maxdjupet var 0,5 m och medeldjupet 0,2 m.

Inga spår av musslor av någon art hittades på lokalen. Däremot sågs grönling och enstaka mörtar.

Vid Ängalid meandrar Braån genom ett brett dalföre med svagt hävdade betesmarker.

Braån, S Ängalid

619896, 133261

Vid södra Ängalid rinner Braån genom flacka betesmarker i en relativt bred dalgång. Ån är smal – medelbredden är endast 1,5 m – och ganska djupt nedskuren i terrängen. Vattnet var klart och förutsättningarna för inventering var goda.

En 60 m lång sträcka undersöktes. På den inventerade sträckan finns såväl strömnackar som höljor och därigenom partier med ömsom strömmande och ömsom mera lugnflytande vatten. Medeldjupet var 0,3 m och maxdjupet 0,7 m. Längs stränderna fanns täta bestånd av stor igelknopp, rörflen och andra högväxta gräs, vilka hjälper till att beskugga vattendraget. Bottnen består av grus, sand och finsediment, med inslag av mindre block och sten i de mera strömmande partierna. I områden med lugnare flöde fanns ansamlingar av grovdetrus.

Musselbeståndet var litet och totalt hittades endast tre levande exemplar av allmän dammussla (längder 35, 56 och 64 mm). Utöver dessa hittades fyra skal och ett flertal fragment av tjockskalig målarmussla.

I samband med inventeringen sågs elritsa, grönlång och en liten gädda.

Vid Riseberga rinner Rönne å sakta fram genom ett öppet beteslandskap.

Rönne å, SO Riseberga

621825, 134492

Uppströms Ljungbyhed rinner Rönne å fram i maklig takt genom en bred ådal. Vid Riseberga omgärdas ån av öppna betesmarker och lövskog. Längs stränderna finns bårder med högväxta gräs och örter (främst jättegörö) och i vattnet finns en smal zon med näckrosor närmast stränderna. Längs stränderna finns enstaka träd, men beskuggningen är i det närmaste obefintlig.

Vid tidpunkten för inventeringen var vattnet svagt färgat och mycket grumligt. Den låga vattenhastigheten gör att bottenarna är mjuka och främst består av finsediment, sand och grus med inslag av enstaka större stenar och block.

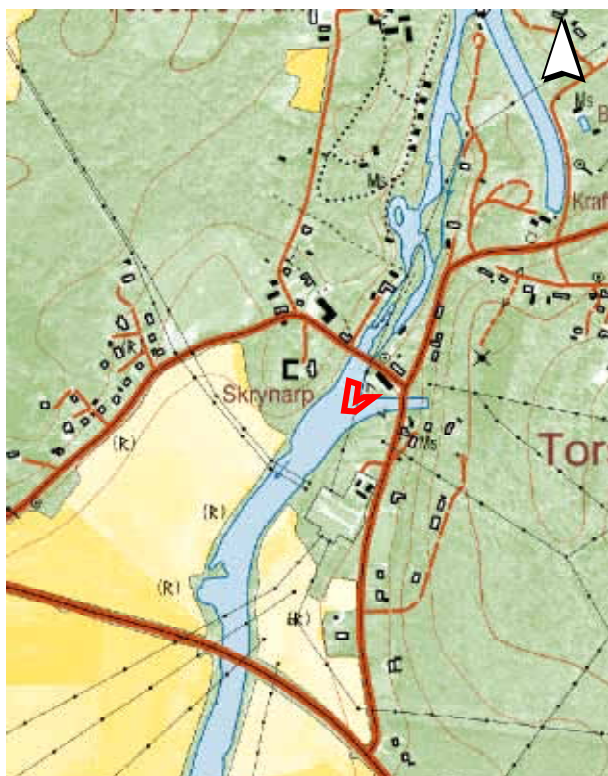
Medeldjupet uppskattades till 1,8 m, med ett maxdjup på 2,0 m. Det stora djupet gjorde att vi valde att inventera genom dykning. En yta på 20x18 m strax nedanför bron inventerades. Den mycket begränsade sikten (ca 0,2 m horisontellt) gjorde att det inte gick att se något på botten och inventeringen genomfördes därför genom att vi kände oss fram genom botten för att hitta några musslor.

Inga spår av tjockskalig målarmussla, däremot hittades flera andra stormusslor. Den dominerande arten var allmän dammussla. Totalt samlade vi in och mätte 39 exemplar. Längderna varierande från 57 till 87 mm. På lokalen fanns även ett levande exemplar av vardera äkta målarmussla (60 mm) och spetsig målarmussla (59 mm). Utöver levande musslor hittades skal och skalfragment av allmän dammussla, äkta målarmussla och spetsig målarmussla.

Bilaga 1. Kartor över inventerade sträckor 2006

Kartor: kartillustrationerna i denna rapport har tagits fram i ArcMap 9.1 med Lantmäteriets bakgrundskartor som underlag.

© Bakgrundskartor Lantmäteriet, dnr 106-2004/188

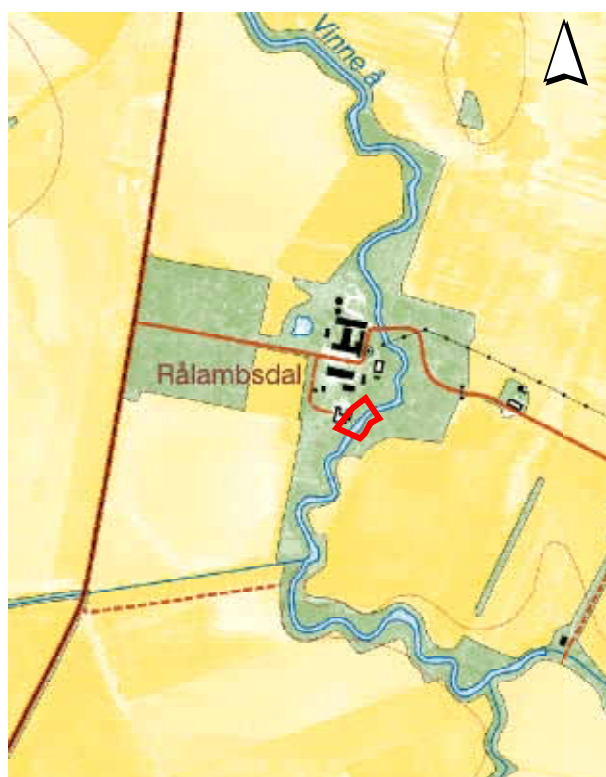
Helge å, Torsebro Stenhuset
622061, 139561

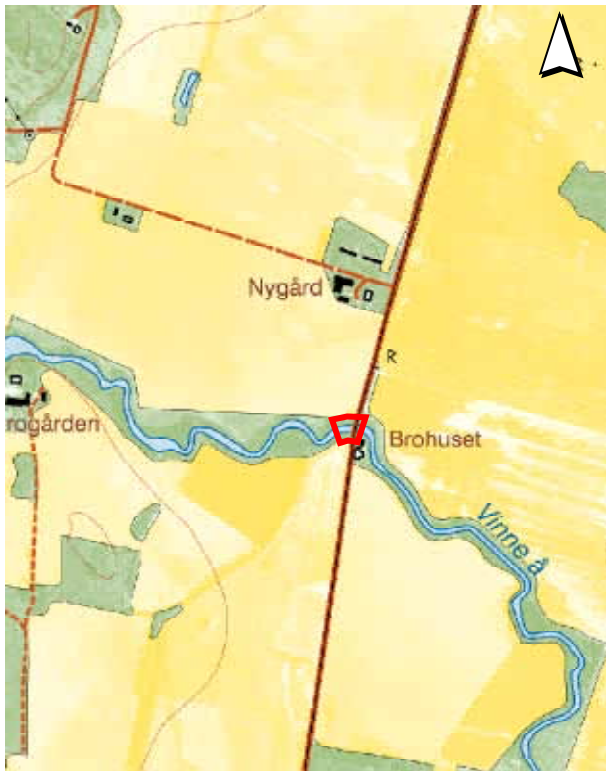
Helge å, skjutbanan Knislinge
622978, 139418

Vinnö å, S Wrangelsberg
621846, 139003

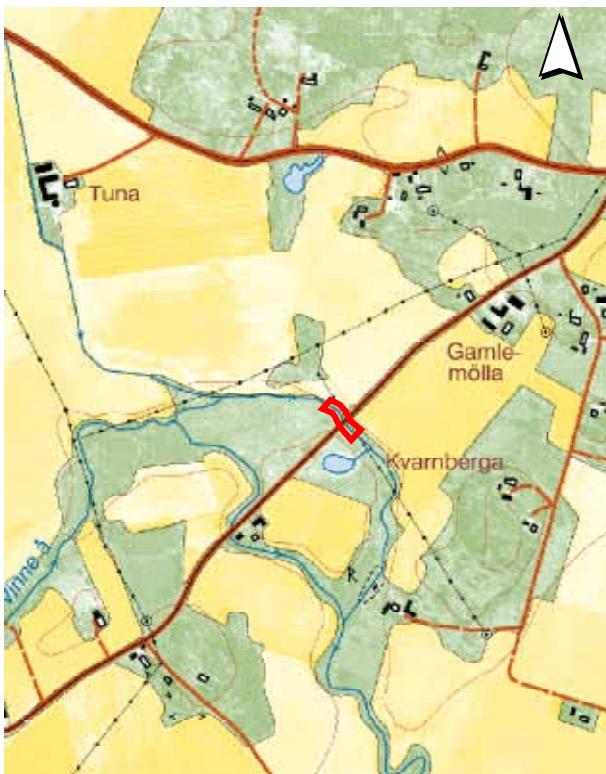
Vinnö å, Rålambsdal
621884, 138965

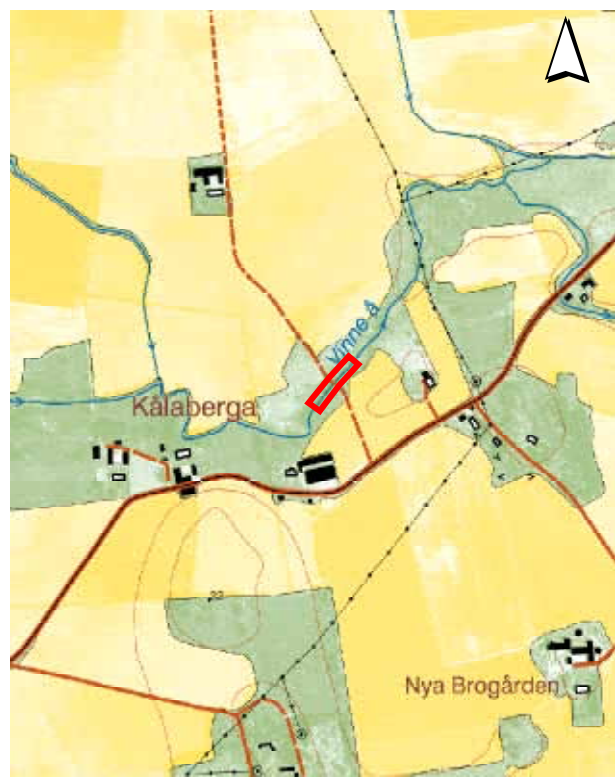
Vinnö å, S Nygård, Norra Ströö
621966, 138939

Vinnö å, Gamlemölla
622028, 138848

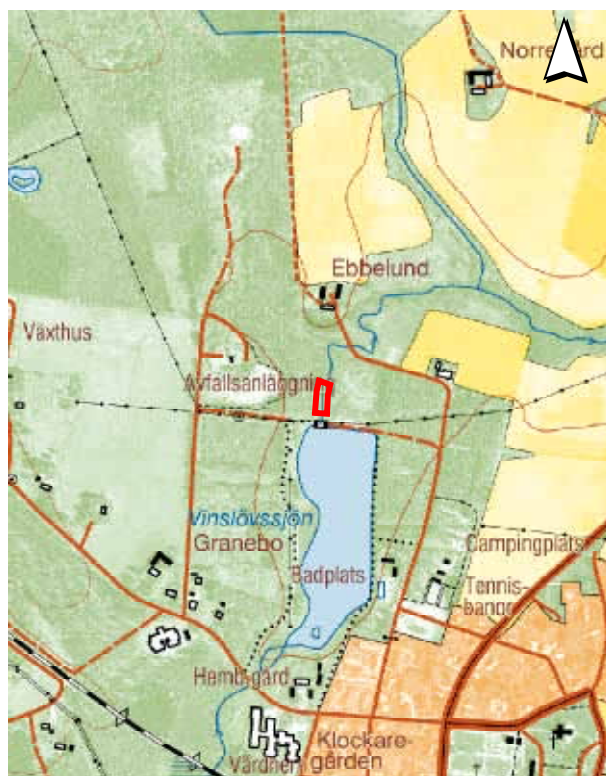
Vinnö å, N Gamlemölla
622858, 139032

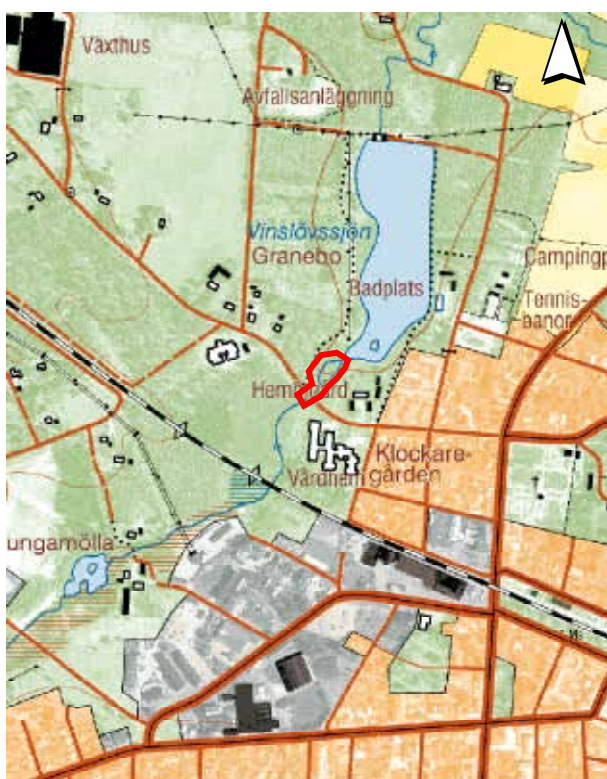
Vinnö å, Kålaberga
622019, 138809

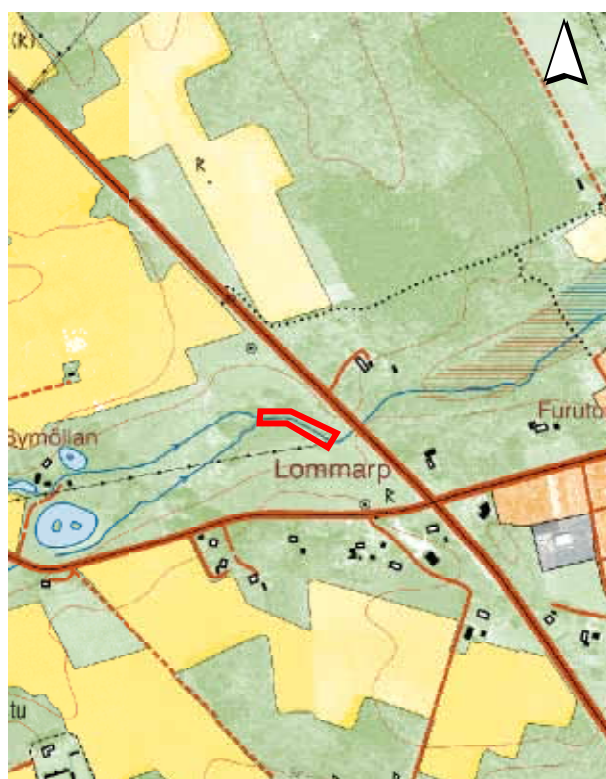
Vinnö å, Fridhem, Killebo
621966, 138716

Vinnö å, nedströms Vinslövssjön
622212, 138210

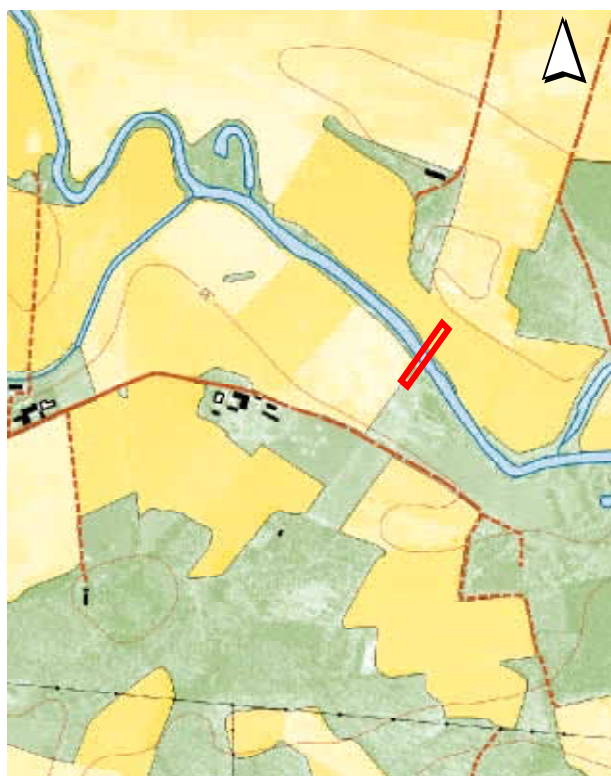
Vinnö å, uppströms Vinslövssjön
622168, 138203

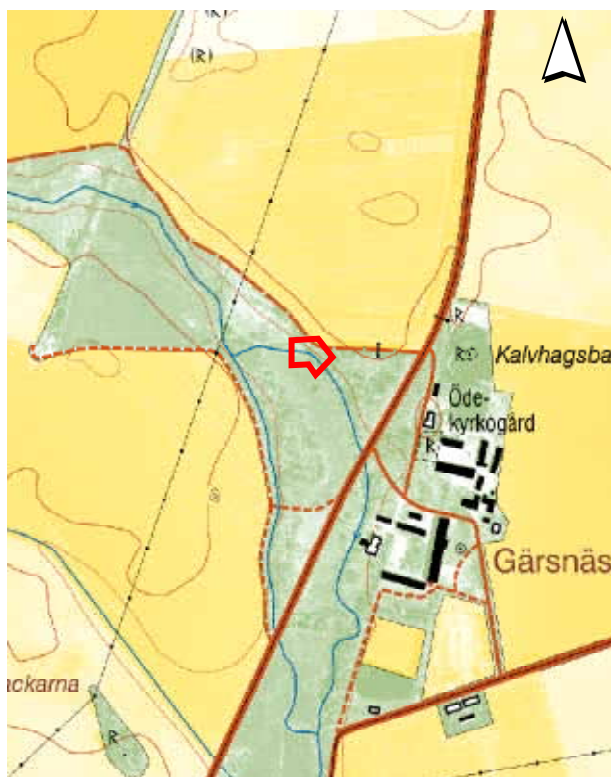
Vinnö å, Lommarp
622078, 138033

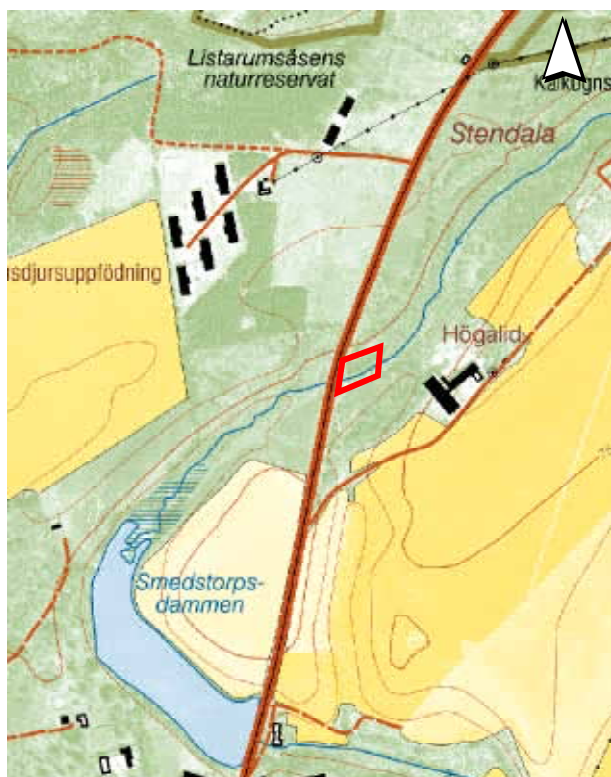
Almaån, N Västerslöv
622846, 139282

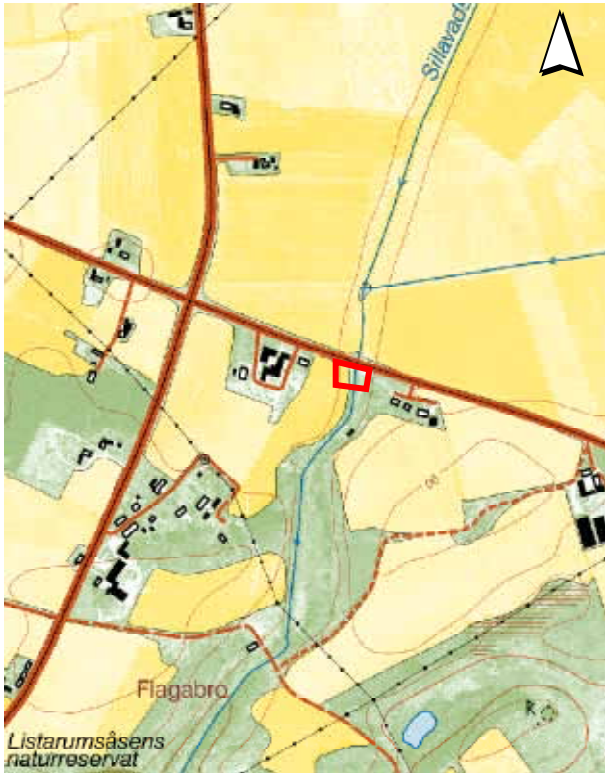
Almaån, Fjälöv
622927, 138318

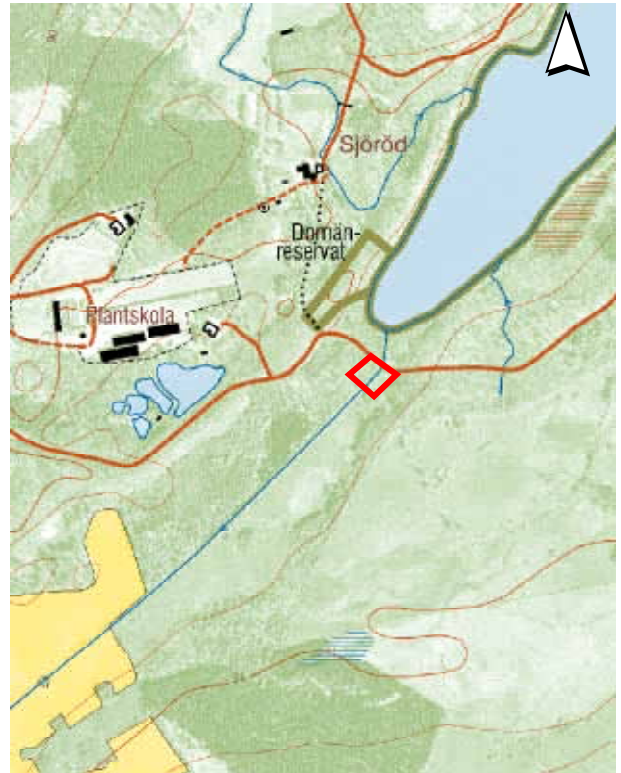
Tommarpsån, uppströms Gärsnäs slott
615742, 139709

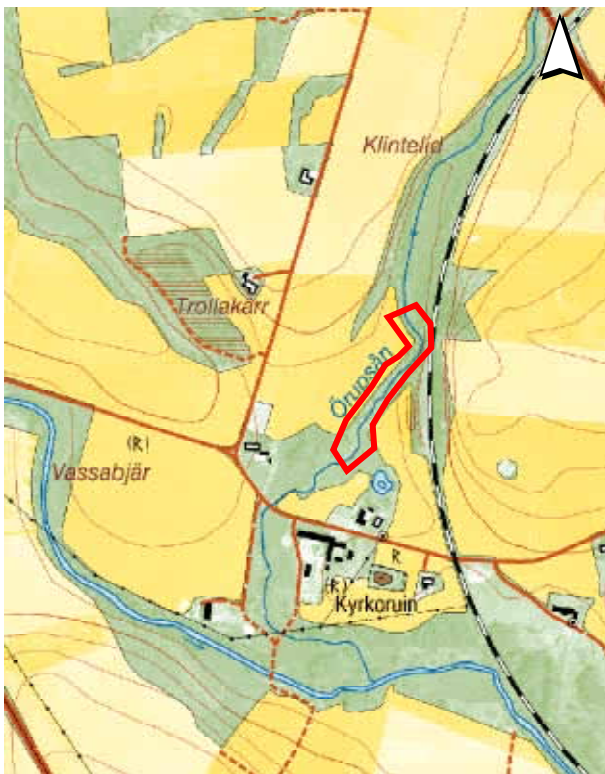
Tommarpsån, uppströms Smedstorpsdammen
616122, 139328

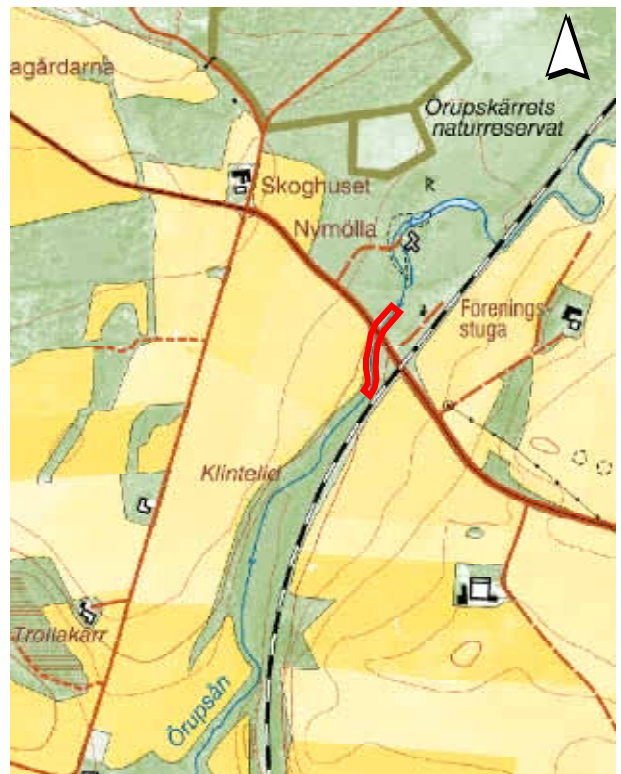
Tommarpsån, V Listarum
616252, 139426

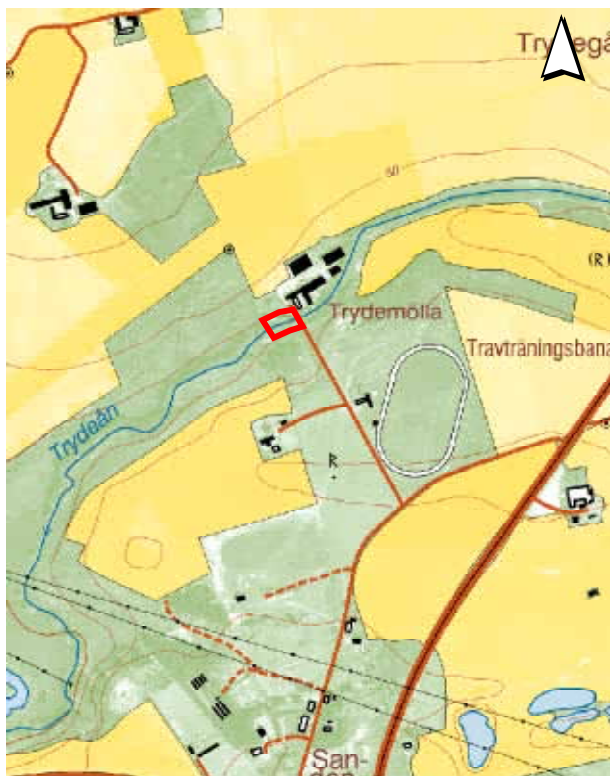
Listarumsån, Gyllebosjöns utlopp
616356, 139763

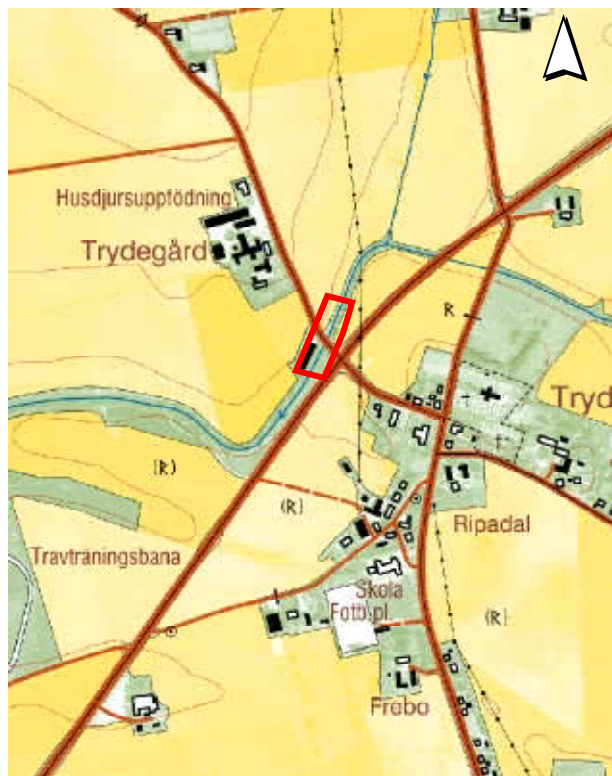
Örupsån, Nedraby norra
615426, 138078

Örupsån, almskogen Nymölla
615492, 138111

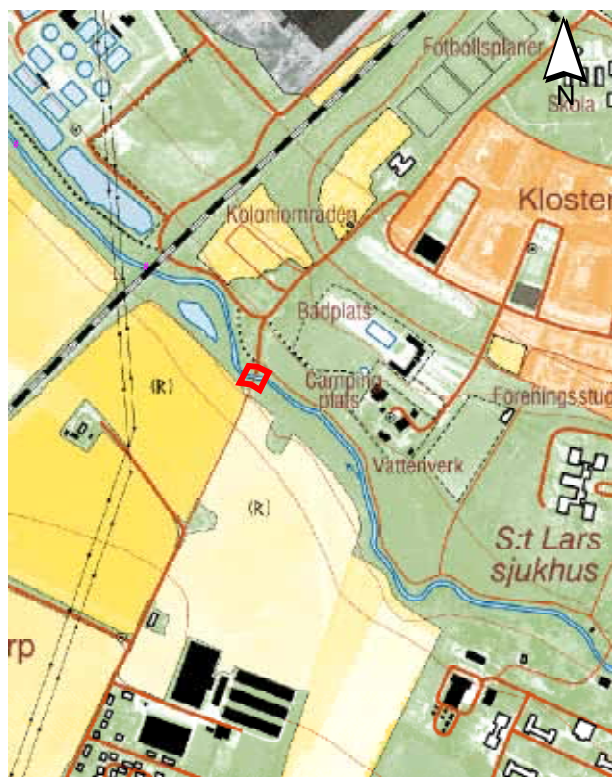
Trydeån, Trydemölla
616143, 138053

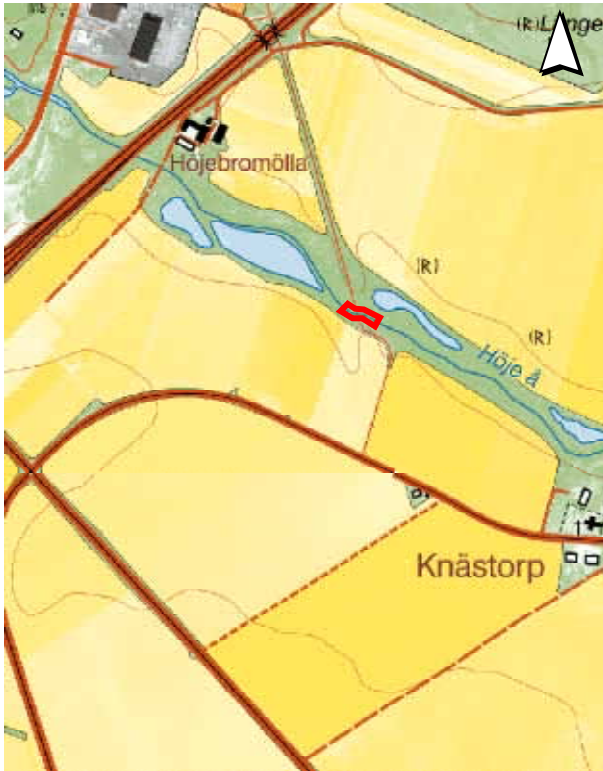
Trydeån, Tryde
616172, 138133

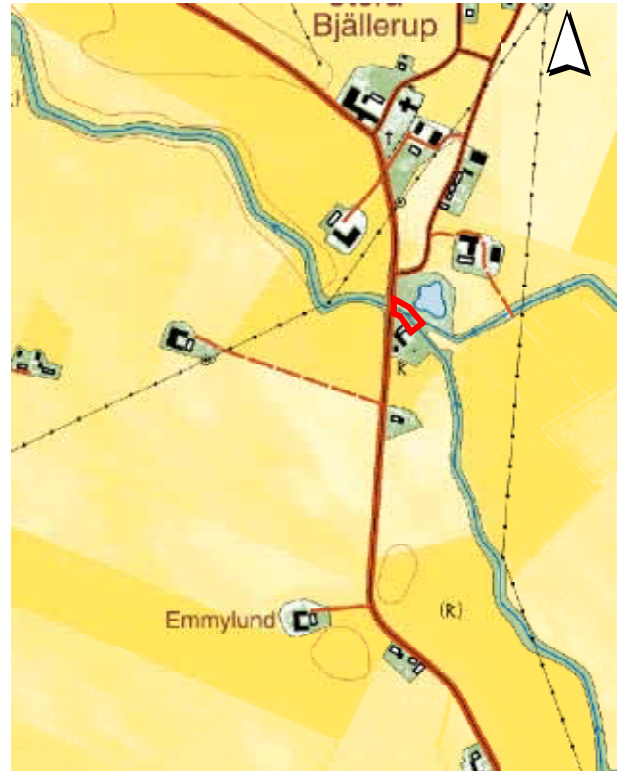
Höje å, Värpinge
617800, 133266

Höje å, Källby
617648, 133411

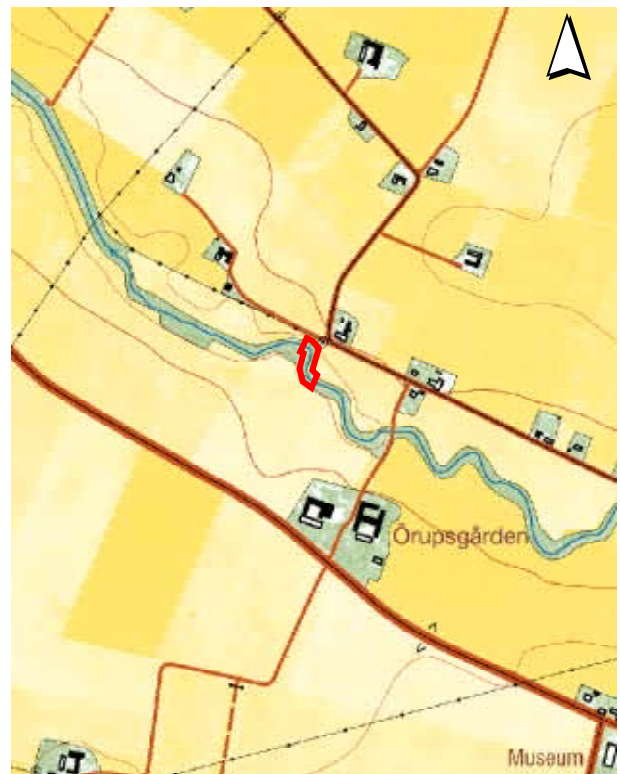
Höje å, V Knästorp
617279, 133567

Höje å, Bjällerup
617279, 133983

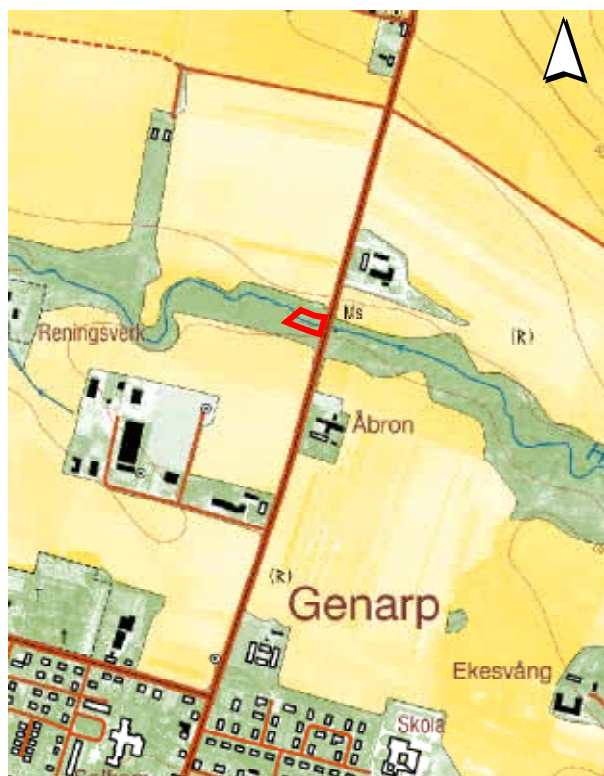
Höje å, Söndregård Kyrkheddinge
617110, 134085

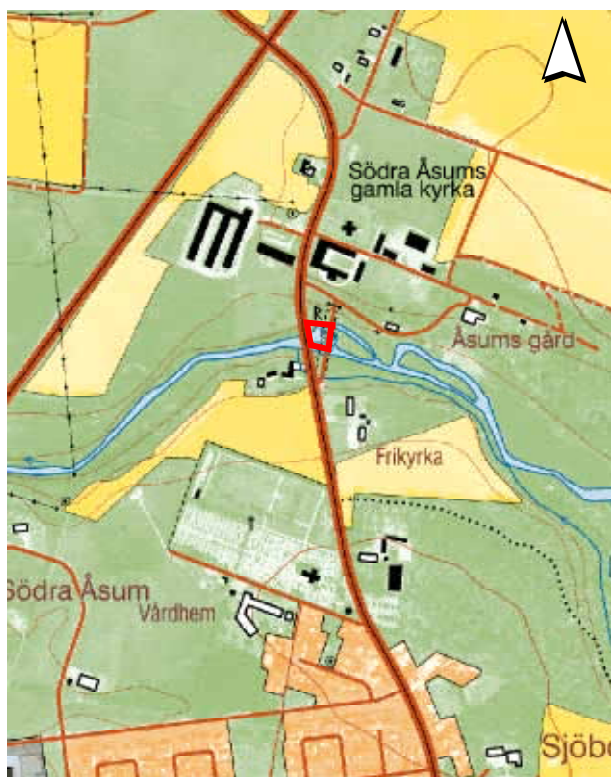
Höje å, Alberta
616910, 134323

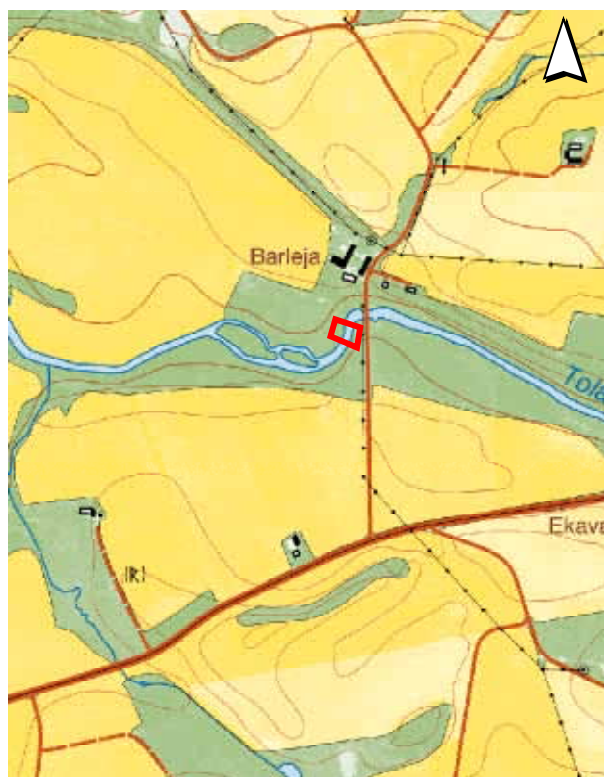
Höje å, Esarp
616844, 134378

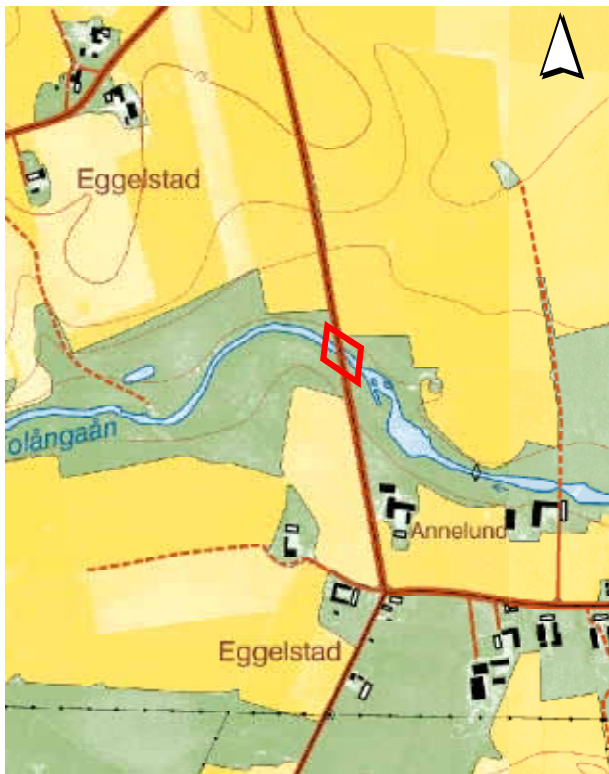
Höje å, N Genarp
616687, 134865

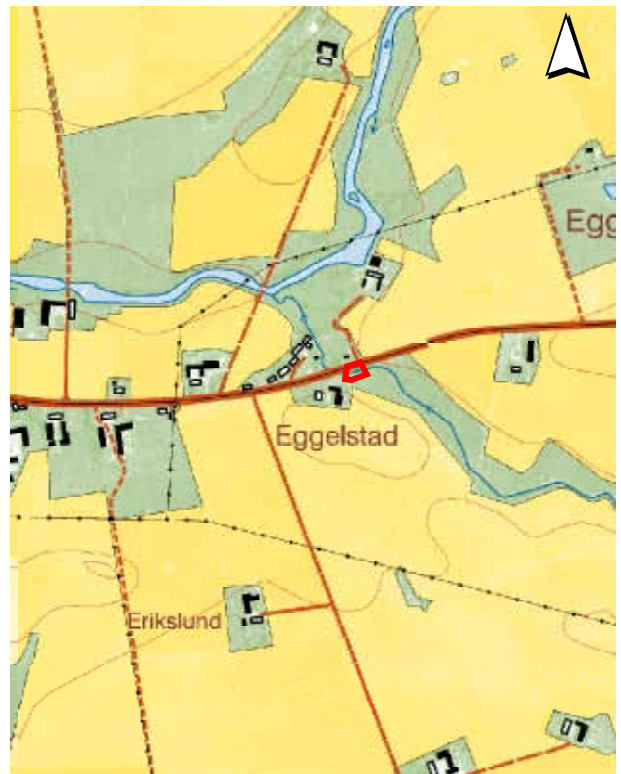
Åsumsån, N Södra Åsums kyrka
617086, 136754

Tolångaån, Barleja
616975, 137065

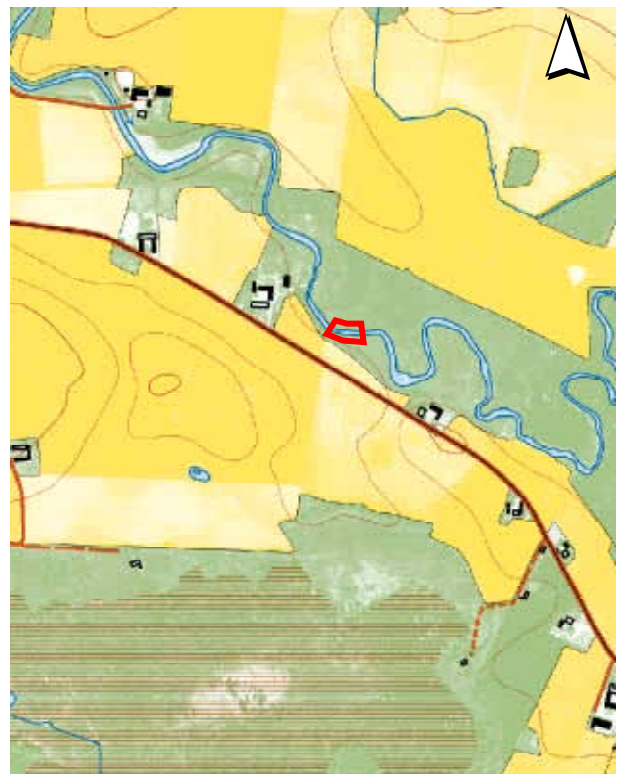
Tolångaån, Eggelstad
617034, 137469

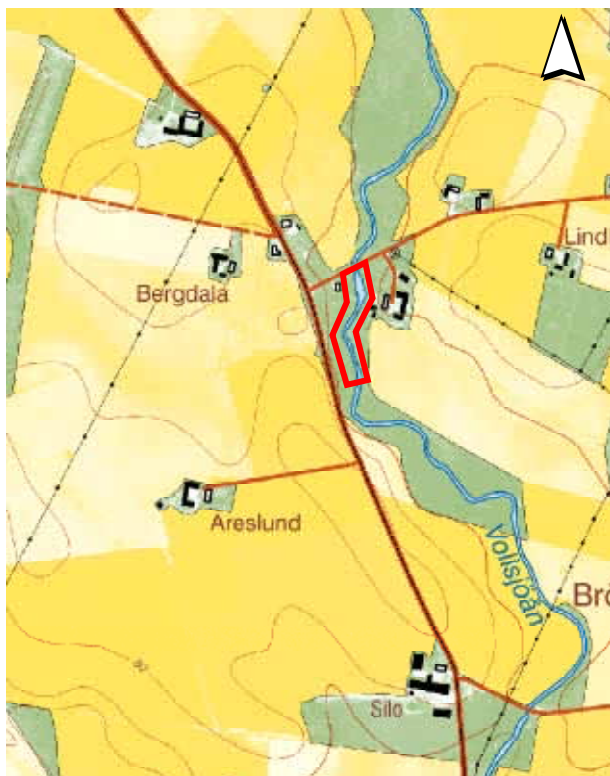
Biflöde från Skåne Tranås, O Eggelstad
616995, 137554

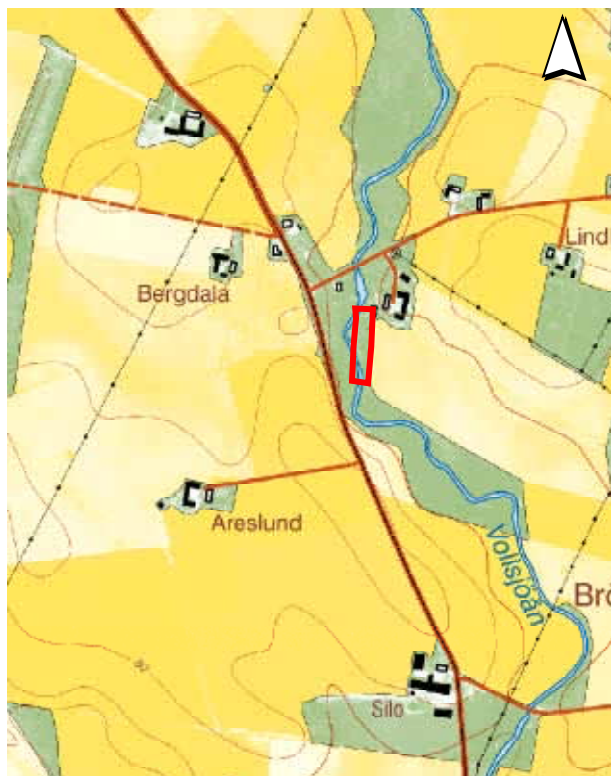
Biflöde från Skåne Tranås, Magleberg
616890, 137714

Vollsjoån, V Näsby
617259, 137348

Vollsjoån, Brösarp
617373, 137271

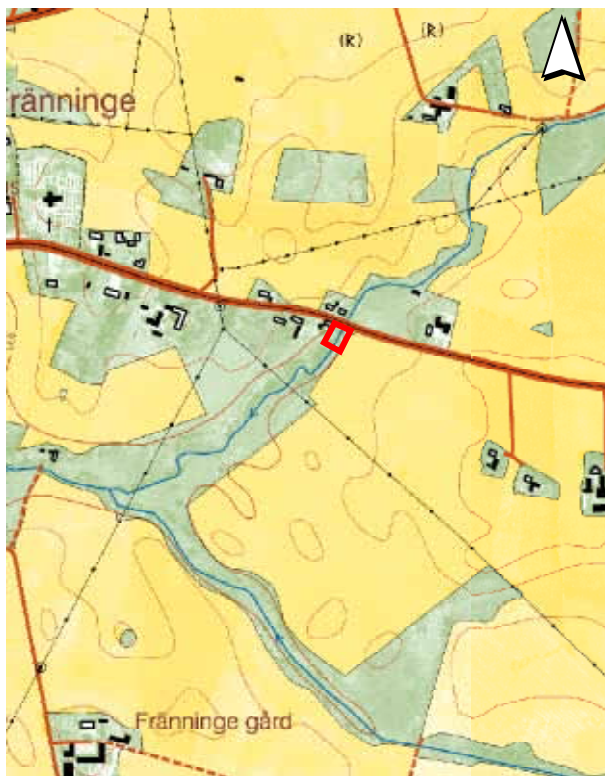
Vollsjoån, kvarnrännan Brösarp
617373, 137271

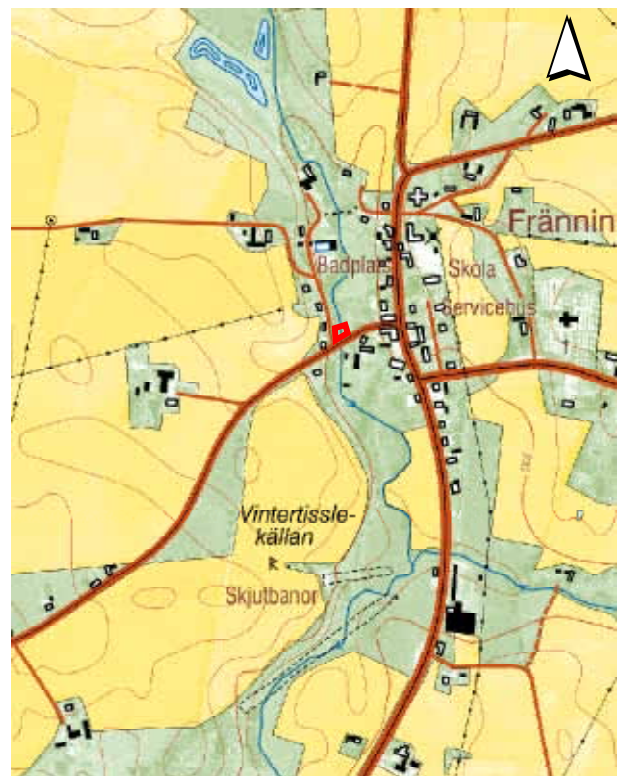
Vollsjoån, Vollsjo kyrka
617582, 137234

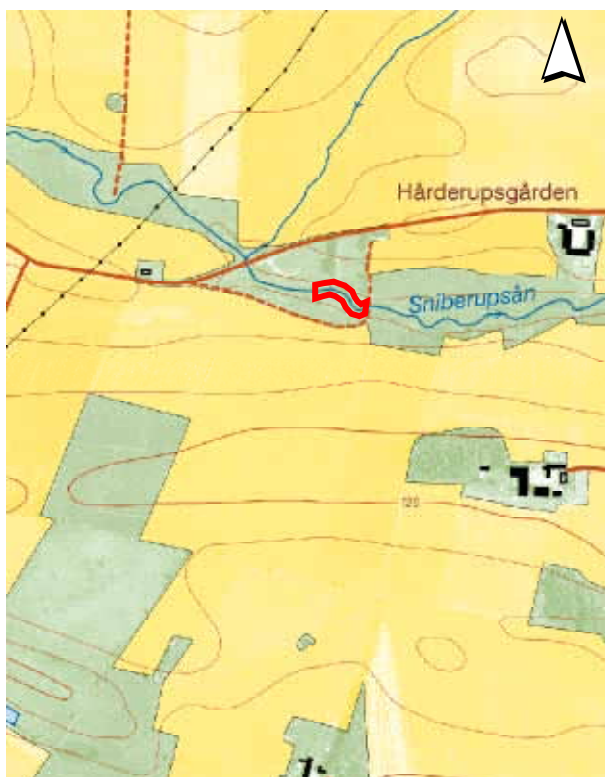
Vollsjoån, Vollsjo
617722, 137307

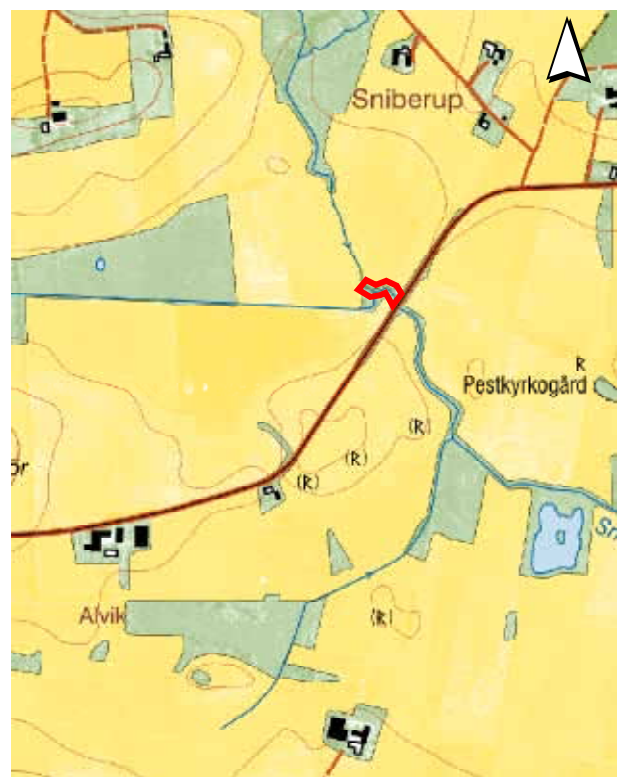
Biflöde Vollsjoån, O Fränninge
617846, 137478

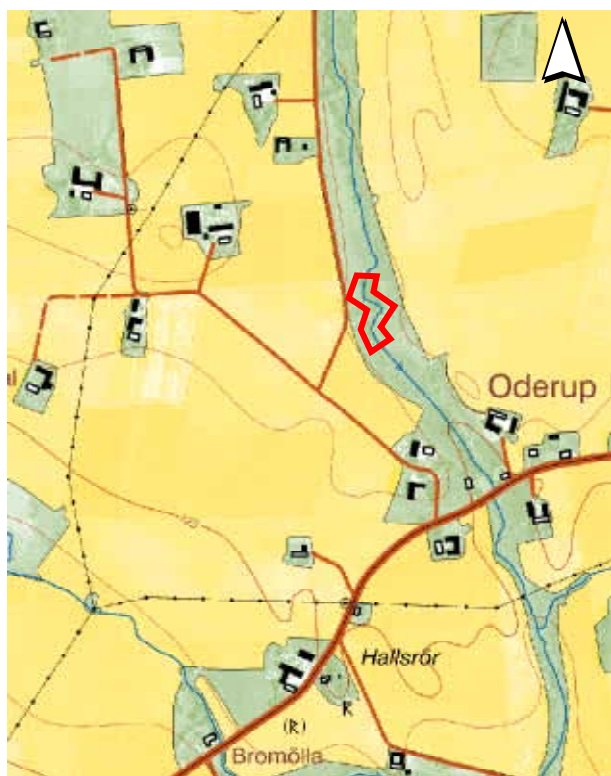
Vollsjoån, Fränninge
617867, 137394

Sniberupsån, SV Härderup
618009, 137238

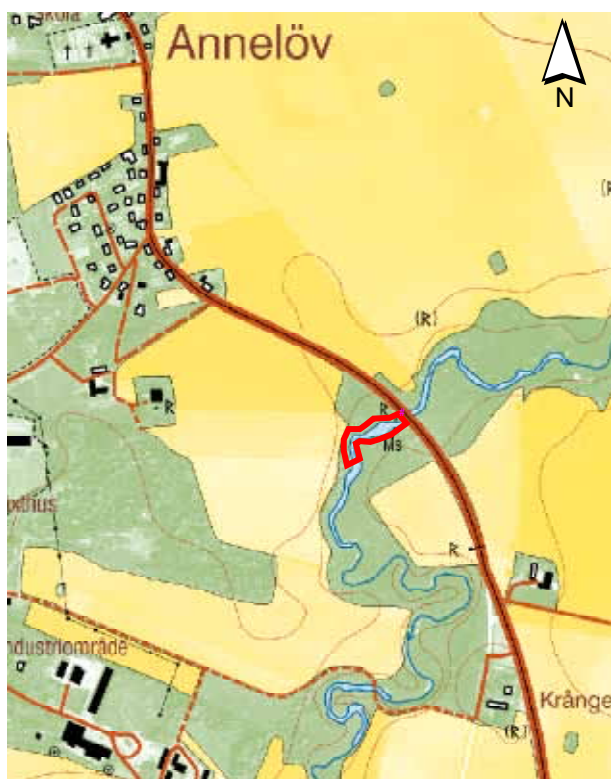
Sniberupsån, V Sniberup
618275, 136919

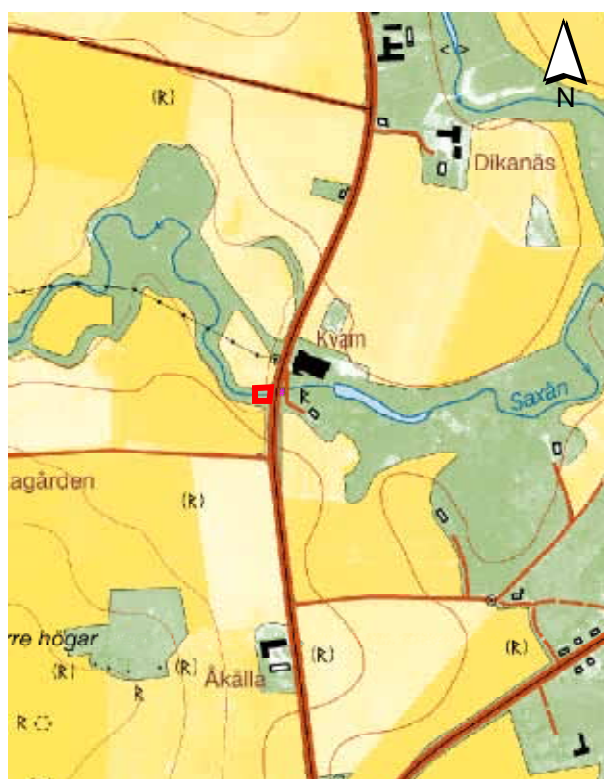
Sniberupsån, Oderup
618398, 136888

Saxån, NO Saxtorp
619424, 132218

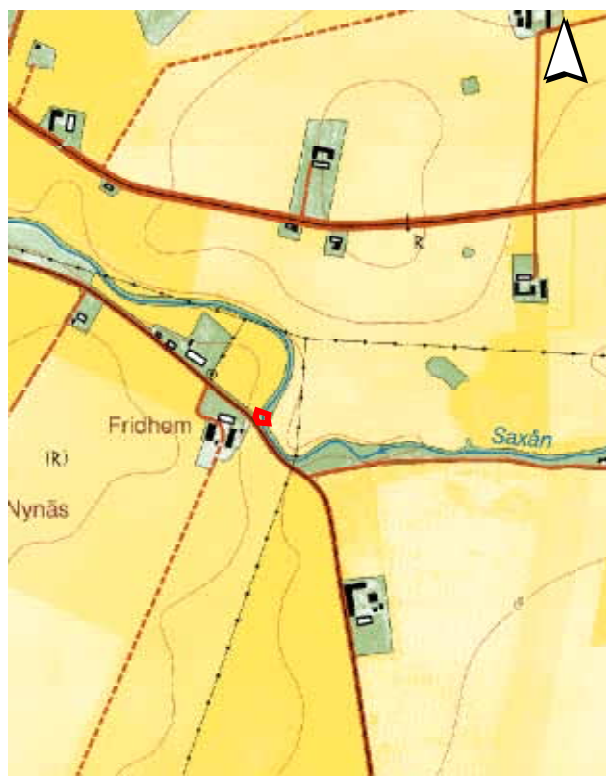
Saxån, S Annelöv
619249, 132603

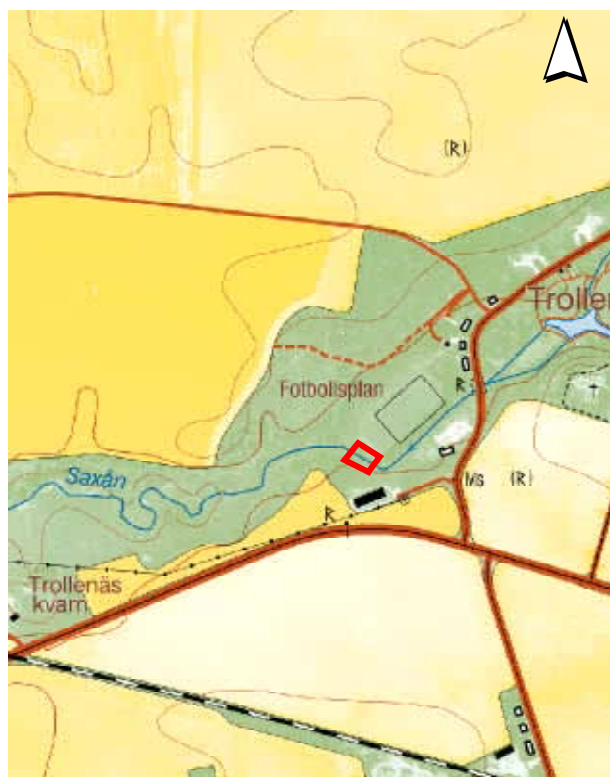
Saxån, Gissleberga kvarn
619442, 133065

Saxån, Marieholm
619578, 133331

Saxån, O Reslöv
619456, 133641

Saxån, nedströms Trollenäs idrottsplats
619570, 133917

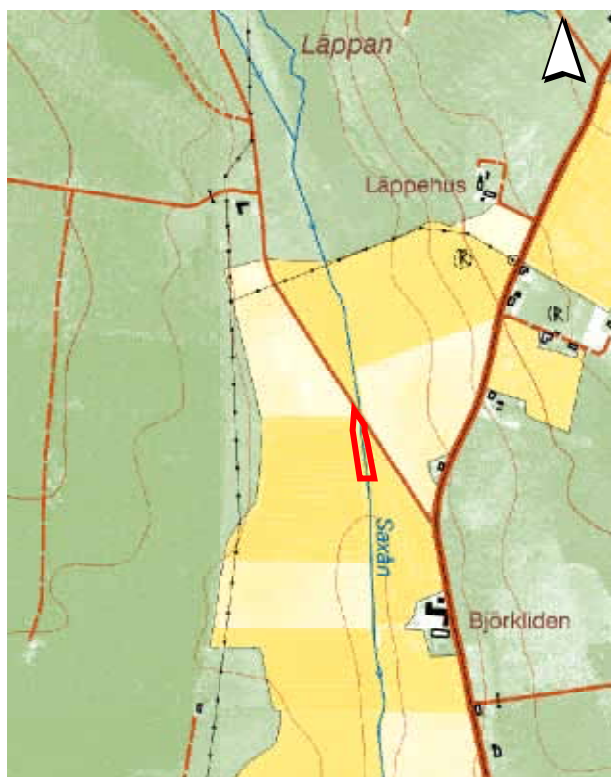
Långgropen, Gullarp
619546, 134069

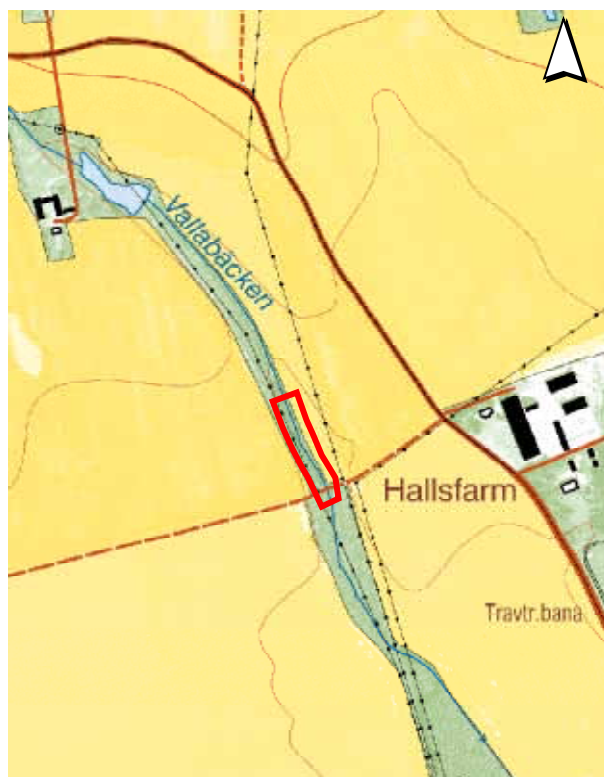
Långgropen, Stabbarp
619561, 134300

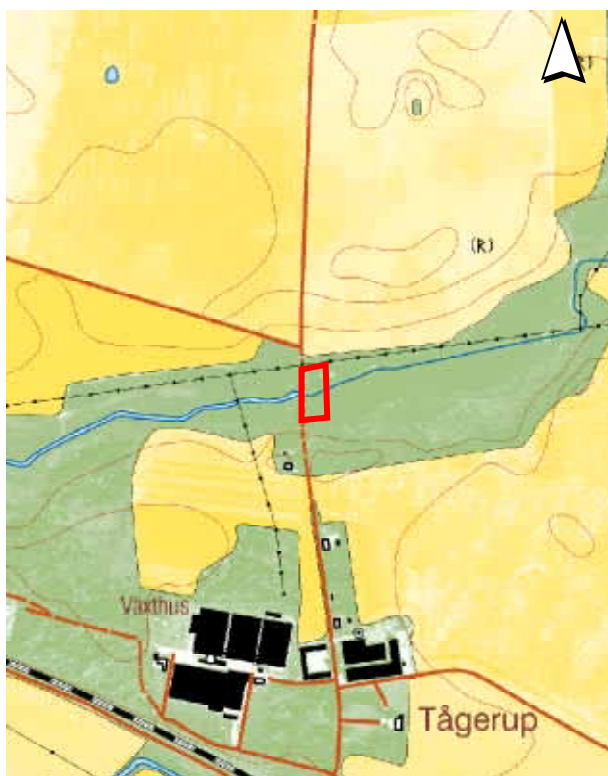
Saxån, Västra Strö
619705, 133997

Saxån, Björkliden
619919, 134025

Vallabäcken, SV Hallsfarm
620178, 133977

Braån, N Tågerup
619603, 132126

Braån, Asmundtorp
619855, 132144

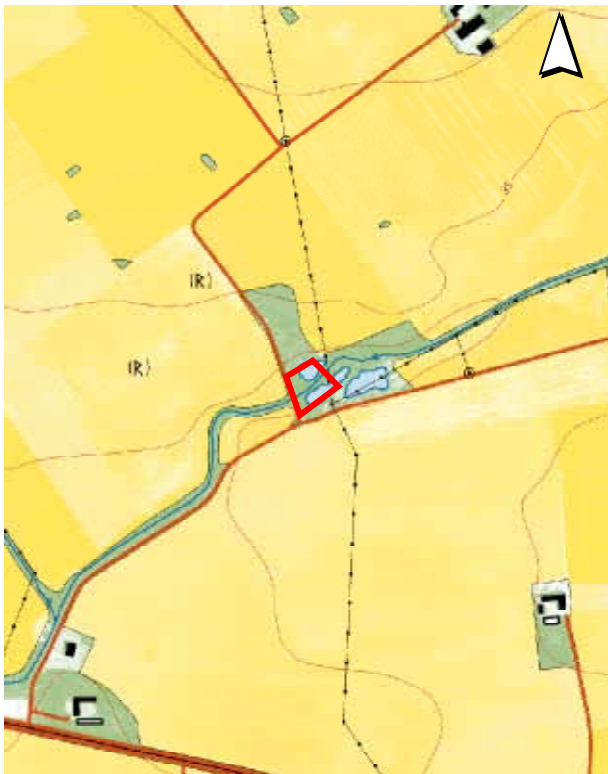

Braån, Billeberga
619808, 132441

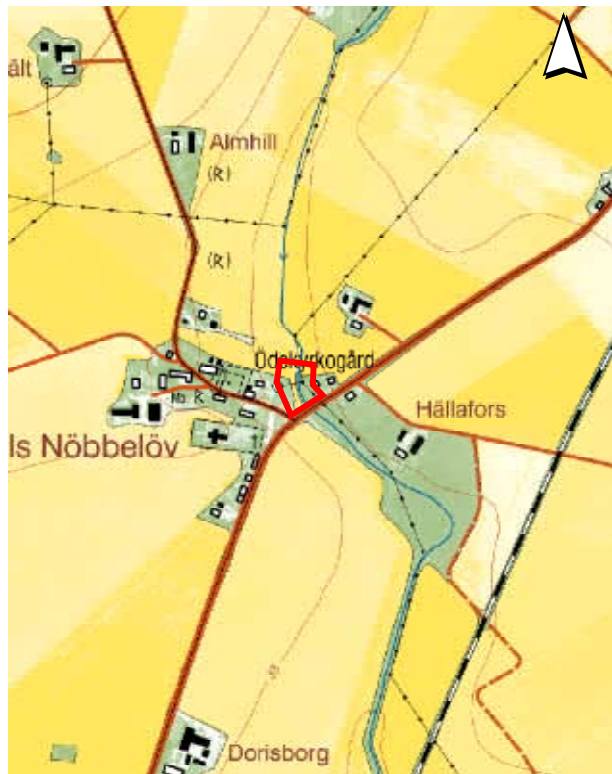

Braån, Tostarp
619647, 132677

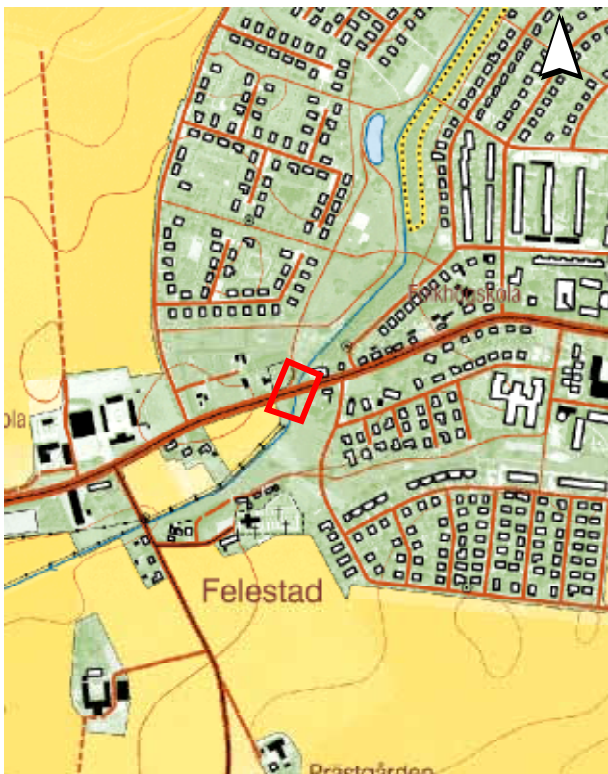
093 Saxån-Braån

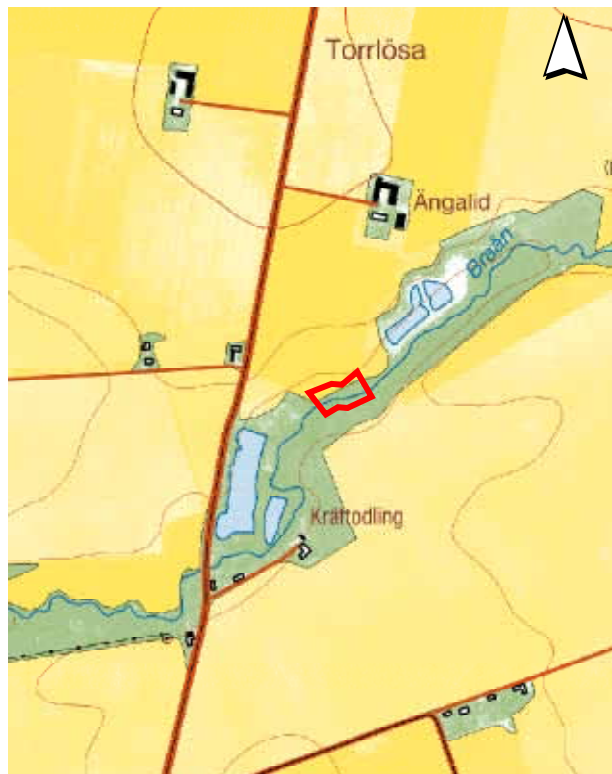
Braån, Nygård
619781, 133051

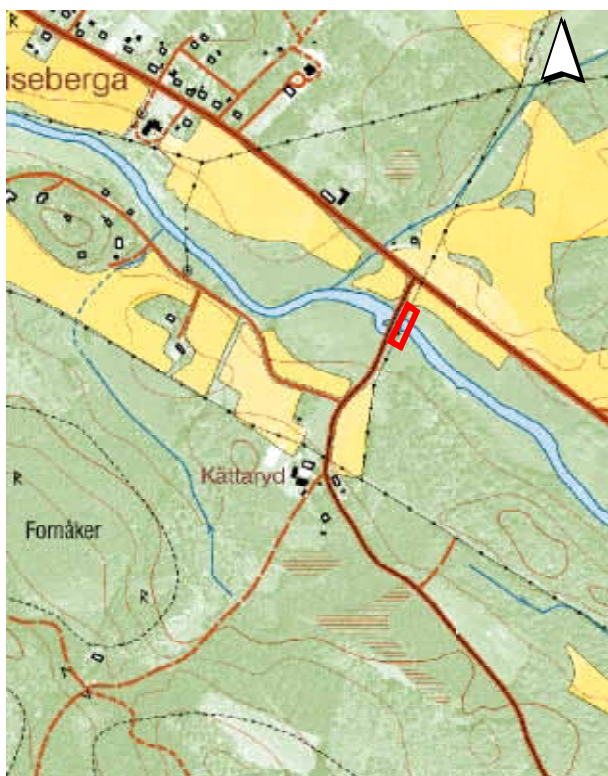
Svalövsbäcken, Källs Nöbbelöv
619863, 132949

Svalövsbäcken, Svalöv
620103, 133058

Braån, S Ängalid
619896, 133261

Rönne å, SO Riseberga
621825, 134492

Tjockskalig målarmussla *Unio crassus* är den mest sällsynta av de sju arter av stormusslor som naturligt förekommer i Sverige. Arten är rödlistad i Sverige som Starkt hotad (EN). Situationen är bekymmersam i hela Europa och av den anledningen listad på både bilaga 2 och bilaga 4 till art- och habitatdirektivet (rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter). I Sverige ingår tjockskalig målarmussla i den grupp om ca 300 arter som omfattas av *Åtgärdsprogram för hotade arter*.

Tjockskalig målarmussla är känd från ett stort antal lokaler i Skåne. Många av fynden går tillbaka till 1800-talet och artens nuvarande utbredning och status är dåligt känd. I Skåne påbörjades återinventeringen av historiska lokaler för tjockskalig målarmussla sommaren 2004. En mera omfattande kartläggning inom ramen för åtgärdsprogrammet startade sommaren 2005. Denna rapport presenterar resultaten av fortsatta inventeringar under 2006.

Kartläggningen av tjockskalig målarmussla är ett viktigt steg inte bara inom bevarandearbetet utan även som underlag för samhällsplaneringen i stort.